

park :06
regionalni mesečnik

30 najbolj plačanih NM javnih uslužbencev

Intervju: Vladimir Bahč, direktor TPV, Mitja Sadek, prof

Mestni potniški promet: Požira denar namesto potnikov

Potlač: Novo mesto dobiva profesionalni cirkus

Novo mesto, 6. februar 2008, številka 6, letnik 11, cena 2,50 EUR

KNJIŽNICA MIRANA JARCA
Rozmanova 26

8000 NOVO MESTO
Poštnina plačana pri pošti 8101 Novo mesto

DEMONI

NOVOMEŠKE

KULTURE

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

boplast
PVC-ALU-LES OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM
Mirko 57, 8000 Novo mesto / T: 07 3371 570, F: 07 3371 371

MAJGEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

DARO BIRO
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 128
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRATNIK OBRATNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje inženiring

elica križ s.p.
Pribavljane: urfavnne in obrabene dokumentacije
Ljubljana cesta 4, 8000 Novo mesto
+386 7 332 48 51
+386 40 432 677
suzana@elica.si

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Aurora hobby & art
Breg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 23 055
AURORA
HOBI & ART

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

ToMAS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

LESBO mizarstvo lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Branko Tratar s.p.
projektiranje, posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

AKZO NOBEL AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

stia info@stia.si
d.o.o. Novo mesto
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

triglav

moba
Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

atmosferacaffe

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 045

fine cars® d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

NLB

RENAULT
TIPI
Smolen
Tel: 07/33 71 835
• POOBlašČ
• AVTOELEK

MASAŽNISALON
Grabič David s.p.
Telefon: 051 325 270 / Kandjska cesta 34
e-pošta: masazni.salon@siol.net
www.masazni-salon.si

M
Ljubljana
tel: 33 31 470

Luminus.si

park
N 2008/10776

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

park
Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetjel
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

IZVIR
IMATEOSTEOPOROZO?
Šmarješka cesta 18, Novo mesto
tel: 07 - 33 25 840, gsm: 031 - 247 044
izvir.unih@siol.net

str. 9

str. 12

str. 17

str. 22

str. 21

str. 26

park

regionalni mesečnik
številka 6, letnik 11, 6. februar 2008
ISSN 1408-7189

odgovorni urednik: Uroš Lubej
kreativni urednik: Damir Skenderović

uredništvo: Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat,
Iztok Kovačič, Tomaž Levičar, Gregor Macedoni, Aleksej
Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Maja Regina, Mitja
Sadek, Gregor Sečen, Mitja Simič, Damijan Šinigoj, Jure
Švent, Jaka Šuln

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator*
lektorica: Nina Štampohar
oblikovanje in prelom: Sandra Hrovat, Studio Pašteta

spletna stran: www.park-on.net
urednik spletne strani: Damir Skenderović
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Trženje:
vodja trženja: Boštjan Volk
040 804 083
boštjan.volk@park-on.net
Maja Regina
040 203 369
maja.regina@park-on.net

CTP: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1100 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

Kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto
tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12
park@park-on.net

SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2008).
Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega
obdobja (1. julij 2008). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina
za tujno znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Fragmentacija dolenske »metropole«

Uroš Lubej

Pokrajinska zakonodaja je padla. Naj bo ta vlada komu vseč ali ne, to nikakor ni dobro za Dolenjsko. Treba se je strinjati s poslanci SDS, ki so v Novem mestu razlagali, da je Dolenjska dobra v gospodarstvu, v projektih, odvisnih od državnega proračuna, pa zaostaja. Obenem pa bi se morali zamisliti tudi nad lastno vlogo pri tem: konec koncev imajo kot največja vladajoča stranka – pa naj pokrajine obstajajo ali ne – v svojih rokah vse vzvode za regionalno uravnoteženje proračunskih sredstev.

Po drugi strani za zaostalost javne infrastrukture na Dolenjskem niso krivi niti v SDS niti v LDS niti v SDA niti ni kriva prejšnja niti sedanja vlada. Niti niso krivi poslanci, ki da jih Dolenjci nimamo. Kriva je nedefinirana in strateško nepremišljena ter fragmentarna (anti)politika lokalne skupnosti, ki je značilna ne le za obstoječega župana, ampak tudi za njegove predhodnike. Zadnji primer je zgolj primer, zgolj simptom in pokazatelj stanja duha na Dolenjskem. Občina bo kot kaže iz proračuna izrinila sredstva za študentski dom, ki tako ne bo postal prva stavba prihodnjega univerzitetnega kampusa. In »metropola« spet ne bo dobila sicer že obljubljenih štiri milijonov evrov iz državnega proračuna.

Medtem pa so naši novinarji po nekaj letih spet pokukali v drugi stolpič novomeškega dijaškega doma, v katerem bivajo študentje, ki prihajajo iz drugih delov Slovenije, študirajo pa v Novem mestu. Tako kot pred nekaj leti je stanje v »študentskem« domu še naprej katastrofalno. Glede na zadnje dogodke si kaj boljšega v Novem mestu vsaj še nekaj let ne moremo obetati.

Bomo pa, kot kaže, še naprej gradili vodovode v vsak dolenski zaselek. Župan je namreč podpisal pogodbo s KS Otočec v višini 1.700.000 EUR, ki bo oskrbel 64 stalno naseljenih prebivalcev in še dvakrat toliko vikendašev. Pustimo ob strani dejstvo, da za podpis pogodbe župan še nima kritja v proračunu, saj ta vendarle še ni sprejet. Videli bomo, ali bo v proračunu ostala gradnja servisnega objekta s kegljiščem pri teniških igriščih. Da ne bo pomote: zahteve po vodovodu ali garderobnih prostorih so povsem legitime. Toda v zadnjem času za skorajda vsak projekt, ki ga imamo na Dolenjskem, slišimo, da imamo »s proračunom težave« in »da ni denarja, da bi zadevo hitro zaprli«. Problem je v resnici v tem, da bi pričakovali, da nam ta oblast končno pove, kaj so temeljni strateški cilji te občine. Kaj hočemo v naslednjih štirih letih? Je to še vedno univerza? Je to sedaj kar naenkrat turizem? Je to razvoj mestnega jedra ali izboljšanje stanja na podeželju? Ali vsakega malo pa nič za vse?

Nedvomno pa to so mestni avtobusi. Zgodba je čisto enostavna in tipično novomeška. Ko so projekt leta 1999 začeli, so nam razlagali, da bo prepeljanih 800 000 potnikov na leto, zadeva pa naj bi stala okrog 180 000 EUR. Stvar se je le »malce« spremenila. Sedaj razlagajo, da bomo prepeljali od 200 000 do 300 000 potnikov na leto, zadeva pa nas bo stala od 500 000 do 600 000 EUR. Je že čas, da na pomoč pokličemo komunalno?

Mr. K.

Novomeški tretjerazredni cirkus

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Menda so župan Muhič in ožji sodelavci užaljeni zaradi kritičnega pisanja Parka. Kar je in ni razumljivo. Razumljivo je, da so užaljeni, ker kritičnega pisanja niso vajeni. Novomeški medijski prostor je pač naravnano drugače. Sicer ne progresivno, temveč poročevalsko, če temu lahko tako rečemo. Novomeški medijski prostor – razen redkih izjem, seveda – ne premore analitične presoje. Niti pozitivne ne. Novomeški medijski prostor najraje poroča, še bolje, objavlja stvari, ki jih pripravi katera koli še tako slaba PR služba. Torej je drža župana Muhiča in sodelavcev razumljiva, malo manj je razumljiva drža novomeških medijev. Vendarle pa se časi spreminjajo. Za vse. Za medije in politike.

Tega pa občinsko vodstvo ne razume. Obnašajo se in delujejo tako, kot da vodijo neki tretjerazredni Dunajski cirkus – ki smo ga, mimogrede, videli tudi v Novem mestu –, ne pa mestne občine, četrte po velikosti v Sloveniji. Župan Muhič je užaljen zaradi domnevno krivičnega pisanja medija, toda ne skliče novinarske konference, na kateri bi naše trditve demantiral in na sploh predstavil dobre in gospodarne rezultate svojega vladanja za nazaj in predstavil realno vizijo dela za vnaprej. Zato pa so toliko bolj zgovorni njegovi podžupani. Eden od podžupanov javno jamra, da se sprejema proračun, ki ni njegov, pa čeprav sta on in njegova stranka v koaliciji. Toda ne naredi nič. Niti izstopi ne iz koalicije. Drugi podžupan, zadolžen za strateške zadeve, joka – očitno pod vtisom svojega in našega šefa na državni ravni –, da mu prejšnja oblast ni pripravila projektov, ki bi jih on lahko speljal v tem mandatu. Razumete? Toda ne ustanovi skupine za razkrivanje umazanih poslov za nazaj, ne poda prijave policiji oziroma tožilstvu zaradi suma oškodovanja družbene lastnine, ne teži k razveljavitvi spornih pogodb in tudi ne izstopi iz koalicije. Pač pa jamra. Za tretjega podžupana ne vemo

točno, kaj počne, kar v bistvu tudi pove veliko.

Novomeška javnost pa je vsak dan bolj zahtevna. Od oblasti zahteva nič manj in nič več kot to, da dela, da dela za javno dobro in da dela dobro. Od medijev pa med drugim pričakuje, da objavljajo, obveščajo, poročajo, predvsem pa analizirajo in komentirajo tisto, kar oblast dela dobro, slabo ali pa sploh ne dela. Od obojih pa ne pričakuje, da bodo prodajali neke banalne floskule brez vsebine in s šibko formo, kot je bil primer z danes že legendarnim

laže pa se odgovemo medijem, ki ne opravljajo svojega zgoraj omenjenega temeljnega poslanstva. Medijev je danes kolikor hočete, da medmrežja ne omenjamo. To se je v Sloveniji že pokazalo in pokazalo se bo tudi v Novem mestu, vključno s podeželjem. Tudi pri oglaševalskem kolaču.

Torej. Tudi mediji v Novem mestu nosijo odgovornost za nastalo situacijo. Odgovornost za preteklost, predvsem pa za prihodnost. In dokler te odgovornosti ne bodo

Vodstvo deluje, kot da vodi tretjerazredni Dunajski cirkus, ne pa mestne občine, četrte po velikosti v Sloveniji. Muhič je užaljen zaradi domnevno krivičnega pisanja medija, toda ne skliče novinarske konference, na kateri bi predstavil rezultate svojega vladanja in predstavil realno vizijo dela za vnaprej.

»manekenskim Cvetličnim tekmovanjem«, vrednim »skromnih« 110 000 evrov, ali pa floskule o vnovičnem oživljanju starega mestnega jedra pod modrim vodstvom »novega« projektne sveta za revitalizacijo mestnega jedra, ki je po vsakem tovrstnem oživljanju še bolj mrtvo, kolikor je pač lahko še bolj mrtvo po tem, ko je enkrat že umrlo.

Ti časi so minili. Vse, kar zanima javnost, so rezultati. Rezultati, ki so povezani s kakovostjo življenja v okolju, v katerem živijo. Nikakor pa je ne zanima užaljenost nekega politika ali anemičnost nekega lokalnega glasila. Nikakor. Konec koncev, sistem nam omogoča, da oblast zamenjamo, če ne opravlja svoje funkcije v skladu z danes veljavnimi osnovnimi normami. Kot bi rekel Crnkovič: ni nobene potrebe, da bi kogar koli ali katero koli stranko, zvezo, lovsko ali balinarsko društvo volili po inerciji. Še veliko

pripravljene sprejeti na svoja – četudi šibka – pleča, mi ne preostane drugega, kot da zapišem, da je danes brati Park »občinitveno« dejanje, užaljenost aktualnega župana ali kakšnega drugega politika gor ali dol.

Evropejec sem

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

Identiteta je resda stabilna in dokaj trajna kategorija, vendar še zdaleč ne nespremenljiva. Ni odvisna le od jezika, kulture in zgodovine, ampak tudi od trenutne državno-politične umestitve posamezne skupnosti.

Slovenska politika v teh dneh doživlja svoj zvezdniški trenutek. Polletno predsedovanje Evropski uniji je tu. A brž ko je slovenski diplomatski konj, še malce zaslepljen od soja žarometov in prevzet od trenutne slave, stopil na visoki travnik evropske politike, je moral že povestiti glavo in priznati, da v resnici le ni konj. Naš poni je takoj dobil lekcijo, da se lahko po nekaterih travnikih tepta prav po nemarnem, medtem ko se mora po drugih tratah stopati bolj previdno, če ne celo ponižno. Janšev nasvet Portugalski, naj se izogne referendumu o ratifikaciji lizbonske pogodbe tudi zavoljo odgovornosti do evropske prihodnosti, je na Portugalskem naletel na buren odziv. Portugalski premier je besede svojega slovenskega kolega označil za obžalovanja vredne in ga okrcal kot malega fantka. Na drugi strani divja slovenska diplomatska ofenziva na Hrvaško samo dokazuje, da se od bratov Hrvatov ne razlikujemo toliko, kolikor menimo. Čeprav jim očitamo neevropske, celo balkanske standarde, sami pri tem izhajamo iz pozicije moči, ki nam jo prinašata predsedovanje EU in članstvo v NATU.

Kljub vsem svojim slabostim je Evropa v vzponu. Združena v svoji različnosti ima smeje, a ne nerealne načrte - postati vodilna svetovna gospodarska sila. Dejansko noče nič drugega kot vrnitev v zgodovino. Povrniti si hoče tisti primat, ki so ji ga pred sto leti odvzele ZDA. Le slabe pol stoletja nazaj je kazalo popolnoma drugače. Ko je leta 1963 ameriški predsednik Kennedy sredi razdeljenega Berlina pred množico zagrešil verjetno najslavnejšo slovnično napako v zgodovini nemščine in izjavil, da je berlinski krof (Ich bin ein Berliner), se je zdelo, da Evropa v miru še nikoli ni bila tako razdeljena. Toda v resnici ni bila še nikoli tako blizu svoji prvi in edini pravi združitvi. Prvi in edini pravi?

Samo dvajset let pred JFK-jem naj bi Evropo po nekate-

rih, gotovo najbolj spreverjenih spekulacijah, združil Hitler. Pri tem naj bi samo malce bolj odločno uporabil vsa sredstva, ki pa jih je upravičeval njegov višji cilj. Kakšne blodnje! Hitler Evrope ni združil, temveč osvojil. Napoleon v očeh nekaterih še danes velja za združitelja Evrope. Ti povečujejo pomen širjenja razsvetljenjskih idej in sovraštva do starega fevdalnega reda, a pri tem ne vidijo najčistejšega osvajalskega nagona korziškega generala. Tudi Napoleon Evrope ni združil, temveč osvojil. Za mnoge velja za začetnika ideje o združenju Evrope cesar Karel Veliki. Njegova ideja krščanskega evropskega kraljestva kot branika pred pogansko nevarnostjo ga še ne more narediti za praočeta evropske ideje. Niti Karel Veliki Evrope ni povezal, temveč jo je osvajal z ognjem in mečem. Tudi rimsko cesarstvo je obsegalo večino današnje Evropske unije, a kaj ko rimska ideologija o pravični vojni (*bellum iustum*), po kateri so se Rimljani širili le z obrambo svojih meja in svojih napadenih zaveznikov, ne more zakriti dejstva o krvavi okupaciji stare celine. Današnja Evropa je nastala ravno iz strahu, da bi se ponovila že večkrat videna vojaška "združitve". V prvih letih po koncu druge svetovne vojne je iz Francije, dežele, ki je neposredno doživela strahote nemškega nacističnega režima, prišla naravnost fantastična ideja. Nemčiji je treba onemogočiti, da bi povsem samostojno odločala o svoji proizvodnji jekla, ki je osnova vojaške industrije. Jeklarska industrija mora postati skupna evropska zadeva. To se je zgodilo leta 1951 z ustanovitvijo Evropske skupnosti za premog in jeklo. Nova Evropa je bila rojena.

Evropska unija je gotovo ena najbolj plemenitih idej človeške zgodovine in edinstvena v tem, da se je vsaka njena članica pripravljena prostovoljno odreči delu svoje suverenosti. Toda pred nami je še eno vprašanje, ki je sedaj še v ozadju, a utegne v prihodnosti postati ključno. To je vprašanje evropske identitete. Ali se bo sploh kdaj

zgodilo, da bo skupna evropska identiteta na prvem mestu različnih identitet prebivalcev Evrope? Mar bo kdaj za Nemca pomembnejše, da je Evropejec - kot da je Nemec? Ali je možno, da se bo Slovak najprej ponašal z evropsko identiteto in šele nato s slovaško? Vemo namreč, da je identiteta resda stabilna in dokaj trajna kategorija, vendar še zdaleč ne nespremenljiva. Ni odvisna le od jezika, kulture in zgodovine, ampak tudi od trenutne državno-politične umestitve posamezne skupnosti. Kako bi si sicer lahko razlagali dejstvo, da je imel npr. prebivalec Kranjske na začetku 20. stoletja več identitet: ožjo deželno identiteto, nato slovensko, obenem pa je čutil močno pripadnost monarhiji in cesarju. Če na problem današnje identitete pogledamo neobremenjeno, se ne moremo znebiti občutka, da je najmočnejša pripadnost pokrajini, v kateri živimo in ustvarjamo. Čeprav dežele ne obstajajo že skoraj stoletje, pokrajinska identiteta brez kakšne uradne zunanje spodbude živi še naprej in znotraj Slovenije ostaja tisti najbolj pristni del naše identitete. Šele v tujini, ob stiku z drugim jezikom ali s kulturo, nas dejansko preplavi občutek slovenstva, za razvoj katerega uradno skrbi slovenska šola s poukom slovenščine in slovenske zgodovine. In očitno bi se počutili in predstavljali za Evropejce samo zunaj Evrope, recimo v Južni Ameriki. Dolga bo torej še pot do trenutka, ko se bomo imeli za Evropejce v Evropi, in še daljša, ko se bomo zanje predstavljali v domačem kraju.

RENTGEN

NM pada na prvem izpitu pri projektu Univerza

Kot smo uspeli izvedeti je iz sicer še ne dokončno usklajenega proračuna novomeške občine izpadel projekt študentskega doma v prihodnjem univerzitetnem kampusu v Drgančevju, ki ga je z državnim denarjem želela sofinancirati tudi vlada RS. Ivan Grill, podžupan MO NM, zadolžen za razvojne projekte, sicer pravi, da proračun še ni dokončno usklajen in da se iščejo »vsilni viri« glede projekta študentski dom. Borut Rončević je potrdil, da je po njegovih informacijah nepovratni državni denar za projekt najverjetneje nepreklicno izgubljen.

Projekt študentskega doma bi po načrtih Univerzitetnega in raziskovalnega središča, ki vodi celoten projekt dolenske univerze, zgradili ob pomoči 4 milijonov nepovratnih državnih sredstev, ki pa bodo – če občina ne bo soudeležena, za vedno izgubljena.

Boruta Rončevića smo vprašali, kaj pomeni morebitni (in zelo verjetni) izpad proračunskega denarja: »Predloga proračuna za drugo branje na URS nismo prejeli, zato ne morem dati natančnega odgovora. Glede na to, kar sem uspel izvedeti, je popolnoma jasno, da bomo dokončno in nepreklicno izgubili 4 milijone evrov nepovratnih sredstev iz državnega proračuna, ki bi jih za sofinanciranje študentskih domov namenila država. To sicer ne bo ustavilo projekta kot celote, je pa precej neracionalno, saj bomo vseeno prihranili bolj malo. Namreč, že čez leto ali dve bo treba nebivalni del študentskega doma za normalno delovanje kampusa vseeno izgraditi, saj vsebuje nujne infrastrukturne prostore. Kar se tiče razvoja programov in zagona prvih fakultet, lahko ugotovimo, da ravno tako niso namenjena nujna letna sredstva, ki so sicer že opredeljena v pogodbi o financiranju URS. Kakšne bodo posledice proračuna za projekt celotnega kampusa in znanstvenoteknološkega parka, pa brez vploga v predlog proračuna ne morem komentirati.

Ivan Grill, poslanec in podžupan MO NM, je na vprašanje, ali je v proračunu prostor tudi za projekt študentskega doma, dejal naslednje: »Res je, da je proračun v zaključni fazi in dokončnega usklajevanja, vendar vam v tem trenutku žal še ne morem v celoti odgovoriti na vprašanje. Iščejo se vsi možni viri in ugotavlja se višina sredstev, ki jih bo občina zagotovila kot lastno udeležbo občine za začetek izvajanja projekta v letu 2008.« (Uroš Lubej)

Direktor VS Blažič pa dvomi

Marjan Blažič, direktor Visokošolskega središča Novo mesto, pa je medtem za časnik Finance podvomil o projektu univerze na Dolenjskem, ki ga je vsaj na deklarativni ravni dolga leta peljalo ravno Visokošolsko središče. Borut Rončević, direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča, se je za Park že odzval na izjavo.

Marjan Blažič je za Finance povedal: »O upravičenosti projekta dvomim. Regija ima namreč populacijo potencialnih študentov, od katerih se bo verjetno še naprej velik del odločil za programe na ljubljanski in mariborski univerzi. Skoraj vsa regijska središča imajo željo po ustanovitvi univerz, kar pa zaradi premajhnega števila študentov najbrž ni smiselno.»

Za odziv na to izjavo smo zaprosili direktorja občinskega javnega zavoda Univerzitetno in raziskovalno središče Boruta Rončevića, ki je povedal naslednje: »Ta izjava je malce čudna, če ne celo škodljiva, in njen namen mi ni popolnoma jasen. Tudi na URS smo bili precej presenečeni, ko smo jo prebrali. Za URS ostaja ustanovitev univerze v Novem mestu ključni strateški cilj, seveda ob zagotavljanju visoke kakovosti in aktualnosti izobraževalnih in raziskovalnih programov.« (Uroš Lubej)

Sporno spreminjanje pogojev za imenovanje direktorja KMJ?

Na zadnji seji občinskega sveta so obravnavali spremembo ustanovitvenega akta novomeške knjižnice Mirana Jarca. Obstoječi »statut« je namreč, kot pravijo na Oddelku za družbene dejavnosti MO NM, zastarel, predvsem pa neskladen z novo področno zakonodajo. Največ prahu pa je dvignilo »mehčanje« pogojev, ki jih mora ob imenovanju izpolnjevati direktor knjižnice. Ob tem se seveda takoj pojavljajo uganjanja, ali se vodstvo novomeške občine spreminjanja odloka ni lotila ravno zaradi tega, ker želi na stolček pripeljati že izbrano osebo.

Občina se je spreminjanja odloka lotila prav v času, ko direktorici Andreji Pleničar poteka mandat in po tem, ko je propadel prvi predlog sveta zavoda o imenovanju Jožice Fabjan iz novomeške Komunale, saj ta ni izpolnjevala pogoja, da mora imeti opravljen bibliotekarski strokovni izpit.

Župan MO NM je občinskemu svetu predlagal ravno to spremembo. Po novem bo namreč dovolj, da direktor knjižnice bibliotekarski strokovni izpit opravi najkasneje v dveh letih po imenovanju,

polet tega pa ne bo več potrebna univerzitetna izobrazba, ampak bo dovolj visokošolska.

»V praksi se je izkazalo, da je odlok iz leta 2003 relativno togo postavil nekatere pogoje za imenovanje, saj je iz postopka kandidiranja de facto izločil vse osebe, ki ne izhajajo iz knjižničarskega kroga. Namreč, eden od zapisanih pogojev je bil, da ima oseba opravljen bibliotekarski izpit; vsak poskus iskanja drugačnega razumevanja namena zbiranja kandidatur tako, da bi se krog potencialnih interesentov lahko razširil, je bil dejansko obsojen na številne formalistične in ne vsebinske razgovore,« pravijo na Mestni občini Novo mesto.

Tak predlog pa je – uradno mnenje ministrstva za kulturo sicer še čakamo – najverjetneje v nasprotju z veljavno zakonodajo, ki ureja področje knjižničarstva. Zakonodaja in specialni predpisi naj bi določali, da mora imeti direktor že ob imenovanju opravljen bibliotekarski izpit, poleg tega pa univerzitetno izobrazbo. Določbe zakona so takšne, saj direktor knjižnice ni le poslovodja ustanove, ampak tudi njen strokovni vodja.

Ob tem pa se delovanje Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto že potaplja onstran zakonitosti. Po obstoječem in (zaenkrat) še vedno veljavnem odloku mora namreč novi direktor biti imenovan najkasneje dva meseca pred iztekom mandata zdajšnjega. Andreji Pleničar mandat poteče 1. aprila 2008, torej bi moralo biti imenovanje opravljeno najkasneje do 1. februarja. To pa se očitno ne bo zgodilo. (Uroš Lubej)

Župan želel postaviti J. Fabjan?

Počasi prihajajo na dan tudi podrobnosti v zvezi s propadlim poskusom, da bi za direktorico knjižnice imenovali Jožico Fabjan. Spomnimo: svet zavoda je kljub nasprotovanju strokovnega sveta in zaposlenih izbral uslužbenko komunale (tudi eno izmed udeleženk »afere Komunala«), ki je kandidirala nasproti dolgoletni direktorici in knjižničarki Andreji Pleničar. Poskus je propadel, saj Fabjanova ni izpolnjevala formalnih pogojev. Župan je do sedaj javno trdil, da je imenovanje stvar sveta zavoda, v katero se on ne bo mešal. Vendar je pri celi stvari očitno še kako dejaven. Občinski svetnik in član sveta zavoda Adolf Zupan je namreč pojasnil, da je pri glasovanju za Jožico Fabjan upošteval usmeritve ustanovitelja (se pravi Mestne občine Novo mesto), ki mu jih je ustno posredoval župan Alojz Muhič. Du-

gače pa trdi predsednica sveta knjižnice Danijela Pavlič, ki je povedala: »Pri vseh zadevah, ki se tičejo razpisa, sem kot član sveta delovala v skladu s svojo vestjo in potrebno strokovnostjo, pri tem pa mi je bilo vodilo, da so spremembe potrebne in dobrodošle v korist uporabnikov knjižnice. Pri tem imam v mislih predvsem dolgotrajno izgradnjo prizidka h knjižnici, ki bi mogoče pod drugim vodstvom potekala hitreje kot sedaj.« Pojasnilo MO NM še čakamo. (Uroš Lubej)

Entente Florale: Tretji ali zadnji?

Na tekmovanju Entente Florale je, kot je znano, Novo mesto prejelo bronasto medaljo, poleg tega pa še posebno nagrado za urejenost brez in reke Krke. Na spletnih straneh EF pa je objavljen podatek o letošnjem tekmovanju. V kategoriji mest je bilo enajst mest, in prav vsa so bila nagrajena. In ne le to, sedem mest je prejelo zlato plaketo, dve mesti sta prejeli srebrno plaketo in le dve, med njimi tudi Novo mesto, sta prejeli bronasto plaketo. Nobeno od prijavljenih mest torej ni ostalo brez nagrade. Podobno je v kategoriji vasi. Prijavljenih je bilo dvanajst kandidatov, od tega jih je polovica prejela zlato plaketo. Dve mesti sta prejeli srebrno plaketo, štiri mesta pa bronasto. Župan in Ivo Kuljaj sta sicer udeleževanje NM na tekmovanju imenovala velik uspeh. (Uroš Lubej)

Ivo Kuljaj o igriščih na Loki: "Lepše bo, kot je bilo"

Ivo Kuljaj, ki je v imenu MO NM organiziral gostovanje Dunajskega cirkusa v Novem mestu, je pojasnil, da so igrišča na Loki delno že pospravljena, dokončna ureditev pa bo storjena takoj, ko bodo to dopuščale vremenske razmere, stroške pa bo kril cirkus. Občinski svetnik Levičar je na svojem blogu pred dnevi objavil fotografije, ki so prikazovale gnoj v športnem parku, luknje na asfaltnih površinah, poškodovano tekaško stezo in razrito zelenico. Igrišča so medtem delno že očistili. Kuljaj je pojasnil, da je zaradi mo-krega vremena v tem trenutku nesmiselno popravljati luknje in stezo. Ko bo vreme omogočalo, bodo igrišča urejena še veliko lepše, kot je bilo prej, obljublja Ivo Kuljaj. (Uroš Lubej, fotografije: Tomaž Levičar, Boštjan Pucelj, Uroš Lubej)

YURENA

Glavni trg 11, Novo mesto

šola tujih jezikov

www.yurena.si

07 33 72 100 \ 07 33 72 102

07 33 72 103 \ 07 33 72 104

e-mail: yurena@siol.net

ANG.

NEM.

ITA.

ŠPA.

FRA.

RUS.

POR.

SLO.

za tujce

- tečajji splošnega jezika
- tečajji poslovnega jezika
- priprava na državne in mednarodne izpite
- tečajji v skladu z evropsko lestvico: A1-C2
- tečajji v tujini
- študentski in dijaški popusti

VPIS v tečaje

od 14. 1. do 14. 2. 2008

Odgovor na nagradno vprašanje - Katere tri knjižne zbirke izdaja Založba GOGA - se glasi: LITERARNA ZBIRKA, ANAGOGA in LUNAPARK. Knjige Založbe GOGA prejmejo: **Alja Šercelj, Mario Jerin, Nataša Štefanac in Katja Peklarič.** Knjige bodo poslane po pošti.

park

Na novi lokaciji, na Glavnem trgu 17, pri Kandijem mostu, smo v trgovini Kultura uživanja razširili ponudbo čajev in pribora za pitje čaja z ekološko pridelanimi prigrizki, napitki, začimbami, zelišči in zeliščnimi pripravki, biorazgradljivimi čistili za gospodinjstvo ter certificirano naravno kozmetiko Lavera.

Naravna kozmetika vsebuje rastlinske surovine iz ekološke pridelave ali kontroliranega nabiranja divjih rastlin, naravne konzervanse, je v embalaži iz okolju prijaznih materialov ter nastaja v okolju prijaznem proizvodnem procesu in ni testirana na živalih.

Poleg naštetega, pa je za naravno kozmetiko pomembno, da ne vsebuje sintetičnih barvil in konzervansov (najbolj znan med njimi so **parabeni**, ki jih povezujejo z rakom dojke in alergijami), **ftalatov** (so snovi, ki jih proizvajalci skrivajo pod besedo parfum in prizadenejo predvsem jetra, ledvica ter reproduktivne organe), gensko spremenjenih organizmov in niso obsevani.

Vse zgoraj naštetu zagotavlja certifikat **BDIH**, ki predstavlja najstrožje standarde na področju naravne kozmetike, večina izdelkov pa je označena tudi s **certifikatom VEGAN**, kar pomeni, da kozmetični izdelki ne vsebujejo nobenih produktov živali (npr. propolis, med, mleko ipd.)

Naravna kozmetika Lavera vsebuje linije:

- Neutral** za nego zelo občutljive kože, za ljudi z alergijami in tiste na homeopatskem zdravljenju,
- Baby Neutral** za občutljivo otroško kožo,
- BodySpa** aromaterapevtska olja za telo, mila za tuširanje, kopeli, ... na osnovi eteričnih olj sivke, verbene, gozdnih sadežev, citrusov, vanilije in kokosa...
- Faces** za nego različnih vrst kože na obrazu: suho, občutljivo, mešano in mlado problematično kožo,
- Hair** za nego las,
- MenCare** za moške ter
- Basis** - osnovno linijo za nego telesa.

Ob nakupu kozmetike bodite pozorni na ta znak:

Glavni trg 17 / 8000 Novo mesto / Slovenija / 07 33 70 160

kultura
uživanja

www.park-on.net

EKONOMSKA ŠOLA NOVO MESTO - ŠOLA S TRADICIJO, USPEHI IN AMBICIJAMI

VABI NA INFORMATIVNI DAN ZA VPIS 2008/2009

SREDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

- administrator **NOVO**
- trgovec
- ekonomski tehnik PTI
- ekonomski tehnik PT (poklicni tečaj) **NOVO**
- ekonomski tehnik
- medijski tehnik **NOVO**
- ekonomska gimnazija

INFORMATIVNI DAN

za vse programe:

petek, 15. februar 2008, ob 9. in 15. uri
sobota, 16. februar 2008, ob 9. uri

Prva prijava za vpis do 25. marca 2008

Informacije:
tel.: 07 393 32 60
spletna stran: <http://www.esnm.si>
e-pošta: informacije@esnm.si

VIŠJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE (VI. stopnja)

- poslovni sekretar
- ekonomist: računovodja,
komercialist **NOVO**

INFORMATIVNI DAN

za višješolska programa (redni, izredni študij):

petek, 15. februar 2008,
POSLOVNI SEKRETAR ob 15.30
EKONOMIST ob 17.00

sobota, 16. februar 2008,
POSLOVNI SEKRETAR ob 9.00
EKONOMIST ob 10.30

Prva prijava za vpis do 8. marca 2008

Informacije:
tel.: 07 393 32 68
spletna stran: <http://www.esnm-visja.si>
e-pošta: referat@esnm.si

Vladimir Bahč

Maja Regina, foto Boštjan Pucelj

Teško je biti najboljši, lahko pa uspeš z detajli, s tehnologijami ali specifičnimi izdelki, ki jih dovolj dobro obvladaš. S tem si lahko konkurenčen in na zadnjem gradi tudi naše podjetje.

S čim se TPV danes ukvarja?

TPV, d. d., je skupina podjetij, ki predvsem proizvajajo sestavne dele za avtomobile. V hčerinskih podjetjih, ki so mešana podjetja, proizvajamo sedežna ogrodja ter kompletne sedeže, izdelujemo in prodajamo pa tudi lahke tovrne prikolice. Imamo tudi prodajne salone, ki so koncesija Renaulta. Pri nas lahko poleg Renaultovih avtomobilov kupite Dacio in Nissana. Sem spada tudi ostala ponudba; prodaja rabljenih avtomobilov, servisiranje itd. Imamo tudi podjetje v Srbiji, kjer proizvajamo motorna tesnila. Vse našeto sestavlja današnja TPV-jevo ponudbo.

Samostojna pot TPV je bila sprva menda zelo trnova, izhodišče pa tudi slabo. Nam lahko na kratko orišete bistvo prvih let TPV-jeve samostojne poti?

Zgodovina je res precej pestra. Podjetje IMV, iz katerega izhaja naše podjetje, je v začetku 80. let imelo kar nekaj težav. Treba je bilo sprejeti odločitve, kako stvari peljati dalje. Prišlo je do delitve IMV-ja na tri dele in tako so v Novem mestu nastali Revoz, Adria in TPV. TPV je imel od vseh treh najbolj skromno popotnico, saj je bil vezan na nekdanji jugoslovanski trg. V začetku 90. let prejšnjega stoletja se je izkazalo, da bi bilo možno proizvajati določene sestavne dele za Revozove avtomobile. Poiskali smo različne možnosti in partnerje za odkup firme. Entuziazem je prevladal, odkupili smo podjetje in nadaljevali pogajanja s tujimi partnerji. Vključili smo se v takratni Revozov projekt in dobili prve možnosti proizvodnje in prodaje. Z veliko mero angažiranja in zagretostjo nam je uspelo.

Vladimir Bahč, generalni direktor TPV, d. d. Novo mesto, je s svojimi izkušnjami, sposobnostmi in z vztrajnostjo podjetje pripeljal do svetovne prepoznavnosti. Na tem delovnem mestu je vse od leta 1992. Po njegovem mnenju je bistveno, da vsak menedžer sestavi takšno delovno ekipo, s katero bo stvari kar se da uspešno peljal dalje. Pravi, da dobra ekipa deluje kot eno. Podpira delo z mladimi in se zaveda, da se le na ta način gradi podlaga za našo prihodnost. Pred časom je bil večkrat omenjen tudi kot možni kandidat za mesto župana.

Kje ima TPV danes svoje proizvodne obrate in podjetja?

Osrednja proizvodnja je še vedno v Novem mestu, vendar smo tu prostorsko omejeni. Proizvodnja na tej lokaciji je namenjena predvsem za neposredno dobavo Revozu. Proizvodnja sestavnih delov, ki pa ni vezana na Revoz, imamo na Suhorju, kjer proizvajamo odpreške. Tu poteka tudi oblikovanje in obrezovanje pločevine. Naslednja lokacija so Brežice, kjer imamo obrat za proizvodnjo žičnih in cevni izdelki, tu izdelujemo tudi prikolice in prodajamo avtomobile. Na Veliki Loki pa poteka proizvodnja sestavnih delov ter KTL – črno lakiranje. Tovarna v Kragujevcu v Srbiji pa skrbi za proizvodnjo motornih tesnil.

zamajalo marsikje drugje, ne samo pri nas. Odvisnost TPV od Revoza je vedno manjša, saj dele dobavljamo še drugim avtomobilskim proizvajalcem. Najpomembneje se mi zdi to, da smo se angažirali do te mere, da zmoremo danes ponuditi tudi lastni razvoj.

Kdo so pravzaprav TPV-jeve stranke, odjemalci? S kom poslovno v največji meri sodelujete? S katerimi industrijami poleg avtomobilске še sodelujete?

TPV-jeve stranke so predvsem proizvajalci avtomobilov in pa dobavitelji prvega nivoja za te proizvajalce. Sodelujemo in pojavljamo se skoraj v vseh evropskih avtomobilskih industrijah. TPV-jeva vizija in slogan *Prisotni v vsakem avtomobilu* pomeni ravno to. Po-

naša partnerja. Je pa še veliko drugih.

Kakšen je delež TPV na evropskem trgu?

Teško bi se pogovarjali o kakšnem odstotku, kar se tiče evropskega trga. Zaenkrat poskušamo biti vsaj prisotni. Če bomo želeli pomeniti kaj več, se bo treba še potruditi.

Koliko ljudi trenutno zaposluje TPV? Koliko od teh jih dela v Novem mestu?

TPV zaposluje skupaj približno 1150 ljudi. Dobra polovica jih je zaposlena v Novem mestu, saj sta tu dve veliki podjetji, TPV Johnson in Arsed.

Ali bo TPV v prihodnje še zaposloval? Če bo, kakšen kader podjetje išče?

Ko smo iskali kader za proizvodnjo, smo pri pridobivanju ljudi imeli kar nekaj težav. S tem smo za sedaj nekako zaključili. TPV pa še naprej išče strokovni kader. Zelo dobrodošli so tehnični profili, ki postavljajo nujno potreben razvojni potencial.

Kakšna je povprečna plača v vašem podjetju?

Povprečna plača je nekje na slovenski ravni. Ne morem reči, da smo ravno najboljši, kajti plače v Novem mestu so na račun nekaterih podjetij, ki imajo te možnosti, precej visoke. Moramo pa slediti okolju in se prilagajati.

S čim, na kakšen način privabljate k sebi delavce?

Proizvodne delavce poskušamo pridobiti na več načinov. Razgovore s potencialnimi delavci opravljamo prek Zavoda za zaposlovanje, pomagamo si tudi z agencijami za zaposlovanje (najemni delavci). Strokovne sodelavce pa pridobivamo na raznih sejmih, kjer predstavimo svojo dejavnost. Za pridobivanje strokovnega kadra sodelujemo tudi s šolami in fakultetami.

Kakšna je politika TPV v zvezi s skrbjo za okolje?

Skrb za okolje je nekaj, kar je poslanstvo vseh nas. Ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih. Že leta nazaj smo se odločili, da se certificiramo po standardu, ki opredeljuje norme za okolje. Vse, kar se pripravlja, in vsak novi program je posvečen zahtevam, ki se morajo izpolniti, da je izdelek ekološko nesporen. Danes se iščejo proizvodi, ki se dajo reciklirati, zato je treba celotno politiko in proizvodnjo peljati v tej smeri.

Kako pa vaše podjetje izraža svojo družbeno odgovornost, odgovornost do družbenega okolja v katerem deluje?

Ko govorimo o družbeni odgovornosti, govorimo o tem, kako postaviti podjetje, da se najde v tej sredini, v kateri živi in dela. In seveda, da s tem okoljem tudi zaživi. TPV se poskuša maksimalno angažirati in se poistovetiti s tem okoljem. Podpiramo športno in kulturno dejavnost in maksimalno prispevati k sožitju. Pomagati poskušamo ljudem v podjetju in izven njega. Ker smo precej razkropljeni, je treba skrbeti kar za celo Dolenjsko ali še širše.

Podjetje TPV se vključuje tudi v razvoj novomeške univerze. V kakšni meri

Zame je primeren kandidat za župana tisti, ki ima pred sabo vsaj dva oz. tri mandate. Za človeka v mojih letih bi bilo enostavno neodgovorno, da to funkcijo sprejme.

Kdo so (največji) lastniki TPV?

V začetku so bili lastniki predvsem zaposleni. Prišlo je sicer do določenih prodaj, vendar skrbimo, da lastniška struktura, tudi zaradi pogodbenih obveznosti, ostaja vsaj slovensko obarvana. Danes so lastniki predvsem zaposleni in podjetja ter management TPV, ki je pretežni lastnik.

TPV je bil sprva izredno močno povezan z Revozom, kakšna pa je odvisnost TPV od naročil Revoza danes? Ali bi bila usoda TPV v primeru zaprtja tovarne Revoz v Novem mestu zapečaten?

TPV je svojo pot začel s sodelovanjem z Revozom. Vendar poskušamo skrbeti, da se ob tej proizvodnji skrbi tudi za ostale proizvode in tudi za dejavnosti, ki niso vezane na Revoz. Na začetku je bila prodaja odvisna pretežno od njih. Danes se ta delež vrti okoli 50 %. Ko k njim prihaja nov model, si vedno skušamo odrezati čim večji kos. Če pa bi prišlo do kakršnih koli težav v Revozu, bi se

membni partnerji so vsekakor naši kapitalnimi partnerji v mešanih podjetjih, kot na primer Johnson Controls in Faurecia.

Pred časom ste iskali vezi za poslovno sodelovanje v ruskem Togliatiju. Ali je ta posel uspel in kako se nasploh nameravate razvijati na vzhodnoevropskih trgih?

Rusija je veliko in zahtevno tržišče. Gotovo je ta trg zanimiv tako za nas kot tudi za ostale proizvajalce, toda konkurenca je v avtomobilski industriji velika in Rusi skušajo izbrati optimalno rešitev. Prepričan pa sem, da bomo uspešni tudi na tem področju.

Ali je konkurenca v vaši branži razvita? Kdo so pravzaprav največji konkurenti TPV doma in v Evropi?

Konkurenca je zelo močna. TPV je v tem majhen igralec. Vendar si mora vsakdo najti neko tržno nišo, s katero se postavlja na tržišče. Teško je biti najboljši, lahko pa uspeš z detajli, s tehnologijami ali specifičnimi izdelki, ki jih dovolj dobro obvladaš. S tem si lahko konkurenčen in na tem gradi tudi naše podjetje. Izredno močna konkurenta sta gotovo Johnson Controls in Faurecia, ki sta tudi

nameravate pri tem projektu sodelovati? Se želite vključiti tudi v lastniško strukturo nove univerze?

Univerza je tista, ki lahko najbolj približa strokovne kadre. Kot firma, ki ima potrebe po takih kadrih, bi želeli, da bi se v tem delu vzpostavil program, ki bi bil vezan na avtomobilsko industrijo. TPV ima ljudi, ki bi se na tem področju lahko angažirali. Pomembno je, da bi se našla potrebna sinergija med fakulteto in podjetjem. Pripravljeni smo sodelovati pri izgradnji laboratorijev in objektov, ki bi bili potrebni za vaje. Ker bo univerza zelo blizu podjetja, je možnost, da bi se potrebne stvari postavile v prostorih fakultete ali v našem podjetju.

Menda se nameravate v bližnji prihodnosti upokojiti. Ali ste pripravili svojega naslednika? Kdo to bo?

Generacijske spremembe gotovo sledijo. Če ima podjetje dobre namene za vnaprej, skrbi za to, da se te stvari pravočasno pripravijo in da je prehod čim bolj enostaven. Lahko bi si sicer privoščili, da se upokojim, vendar smo se dogovorili, da sodelujemo vsaj še nekaj časa, kar je v obojestranskem interesu. Pripravljamo pa ekipo, ki bo sposobna prevzeti vaje in zadeve peljati naprej. Gre za mlajše ljudi in že od vsega začetka poudarjam delo z mladimi, saj na ta način gradiš in iščeš podlago za nadaljnji razvoj. Tisti, ki sodelujejo z mano, že imajo neko sliko. O tem nisem sicer še nikoli govoril, vsaj naglas ne, zato konkretnih imen ne bi izpostavil. Ne bi bilo korektno niti do sodelavcev niti do drugih. Pomembno je, da vsak menedžer, ki postavlja svojo delovno ekipo, pridobi take ljudi, s katerimi bo najbolj uspešno sodeloval in stvari peljal dalje.

V kateri smeri vidite prihodnost podjetja TPV? V katerih dejavnostih, na katerih trgih, s kakšnimi zaposlenimi?

TPV se mora bolj specializirati v določeni tržni niši avtomobilske proizvodnje. To je tisto mesto, kjer moramo narediti več, da se uveljavimo. Vsekakor pa po tej poti dalje.

Kaj štejete za največji uspeh svoje kariere v gospodarstvu?

O tem se bo še govorilo v prihodnosti, ko bodo stvari malo bolj oddaljene. Kljub temu za največji uspeh štejem odkup TPV-ja, ker je to bilo dejansko nekaj, za kar se verjetno ne bi odločil vsakdo. Druga zadeva, ki pa je gotovo gospodarsko najpomembnejša, pa so naše sposobnosti, da smo sestavili ekipo, ki je bila sposobna sodelovati s tujimi partnerji. Kljub temu da smo bili partnerji, smo si hkrati morali postaviti čisto svoj položaj. Partnerski odnos ni izkoriščanje, ampak sožitje, zato je prav, da vsaka stran živi po svoje. Na obeh straneh mora biti ekipa, ki je maksimalno sposobna dogovarjanja in vredna zaupanja. Samo ta način dela zagotovi zelene rezultate.

Vaše podjetje deluje praktično sredi Novega mesta, na lokaciji, ki bi bila sedaj že izredno zanimiva za razvoj trgovine, raznih storitev, tudi za stanovanjsko gradnjo. Kako ste sami zadovoljni z lokacijo, na kateri ste?

Pogovarjali smo se že, da bi se TPV preselil. Vendar je stvar precej kompleksna. V

kolikor bi želeli narediti nekaj takega, bi moralo biti vzpostavljenih kar nekaj pogojev. Trenutno je ta lokacija glede na položaj Revoza zelo zanimiva, saj dobava opravljamo tako rekoč prek ograje. Logistično je to izredno pomembna zadeva in iz tega vidika bi raje ostali na tej lokaciji. Če pa bi se našel neki novi prostor, novo lokacijo, bi razmišljali tudi o tem. Seveda dolgoročno. Vendar se take stvari ne zgodijo čez noč, še posebej, če industrija ustaljeno teče. Zato bo TPV s svojo proizvodno enoto še kar nekaj časa 'težil' Novemu mestu.

Kakšne so pravzaprav možnosti, da bi se TPV preselil na drugo lokacijo v mestu, kakor je denimo storila Adria Mobil v povezavi z Revozom?

Možnosti so, vendar se je pri selitvi Adria Mobil pokazal interes več strank. Podjetje je začelo rasti in izrazilo željo po večjih površinah, na drugi strani pa so se povečale tudi potrebe Revoza. Tu je prišlo do nekega kompromisa in finančnih sredstev, da so svojo enoto lahko preselili. Adria je dober primer, kako morajo potekati zadeve, da se najdejo zainteresirane strani, ki imajo neke dolgoročne namene.

Z Revozom smo se sicer že dogovorili za odkup skladišča rezervnih delov. To je neka zaključena celota, tako da se na tej lokaciji prostorsko ni več možno širiti. V Novem mestu bo zagotovo ostala proizvodnja, ki je vezana na Revoz in neposredne dobave.

Kakšno pa je sobivanje vaše novomeške tovarne z bližnjimi sosedi v stanovanjskih blokih in hišah? Imate kakšne probleme, konflikte?

Konflikte TPV s sosedi ni imel, razen kakšnega opozorila. Kakšne slabe volje in prerekanja pa ni bilo nikoli.

Ste tudi član gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine. Kakšen je vaš pogled na stanje novomeškega gospodarstva? Kje so njegove priložnosti in kje nevarnosti?

Novomeško gospodarstvo je v nekem konstantnem vzponu. Za našo regijo je to izredno pomembno in kamor koli greš, te sprejmejo s spoštljivostjo. Tudi v slovenskem merilu je lahko naše gospodarstvo za zgled vsakemu. Tu so industrije, ki se še vedno razvijajo in imajo velike možnosti. Če vzamemo najprej Krko – to podjetje je gotovo tisto, ki bi moralo biti podprto iz vseh strani. Tudi avtomobilska industrija je nekaj, kar si vsi želijo, in mislim, da ni nobenega, ki ne bi Revozu privoščil kar največ. Ne smemo pozabiti na Adrio, ki po vsemu svetu zelo uspešno trži lastno blagovno znamko. Zaradi vseh teh podjetij smo lahko uspešni tudi vsi drugi. Ne vidim nobene ovire, da ne bi rasli še naprej.

Menda ste zaradi slabe odzivnosti občine svoje poslovne, razvojne priložnosti iskali in našli v drugih občinah? Za kaj točno je sploh šlo?

Ne bi rekel, da je šlo za kakšno slabo odzivnost. Gospodarstveniki pričakujemo, da se bo občina malo bolj odzvala na tistem delu, kjer se lahko. Gotovo je takšna zadeva iskanje prostora za preselitev. Vendar če tu

ni prisoten tudi neki družbeni interes, potem je to zelo težko. Ko smo iskali nove možnosti, so bile naše potrebe takšne, da se v Novem mestu to ni moglo zgoditi. Vendar ima to slabo in dobro plat. Slabost je, če smo ozko lokalno usmerjeni, da smo zaradi bolj oddaljene lokacije v Novem mestu izgubili nekaj novih delovnih mest, pa tudi za firmo je težje, če mora obvladovati proizvodnjo na daljavo in na več lokacijah. To je ena plat. Ljudje iz tistega prostora pa so gotovo zadovoljni, da

Ljudje v Novem mestu smo preveč zaprti. Tudi zato se Novo mesto tako težko družabno dviga. Manjka nam lokalne privrženosti.

se tudi pri njih nekaj dogaja. Vedno so potrebni kompromisi.

Kako ste v splošnem zadovoljni z aktivnostmi občine Novo mesto pri skrbi za ustrezen razvoj gospodarstva v občini?

Osebnostno menim, da občina lahko skrbi za nekatere generalne, splošne zadeve. Največji prispevek, ki ga lahko da, je ta, da gospodarstvu prepusti nemoteno in samostojno delovanje.

Najbrž poznate spor med novomeško občino in podjetjem Adria Mobil glede plačila komunalnega prispevka in pridobivanja nepovratnih sredstev. Kako vi gledate na takšne prigode?

Težko bi govoril o sporu. Vsak ima svoje interese in občina si je verjetno lastila neka pridobljena evropska sredstva, ki pa so bila namenska. Adria pa je pričakovala, da je to sestavni del nekega skupnega urejevalnega načrta. Upam, da bodo našli kompromis.

Kakšen je odnos občine do vašega podjetja? V katerih segmentih vam občina sploh lahko pomaga pri razvoju?

TPV z občino dobro sodeluje. Velik delež, ki ga lahko občina prispeva, je ravno pri celoviti urbanistični ureditvi. Veliko smo morali narediti pri ureditvi Kandijske ceste in pri tem projektu smo bili z občine deležni razumevanja. Upam, da je ta ulica postala takšna, da se je več ne sramujemo.

Kje vi vidite osrednje razvojne priložnosti Novega mesta? Kam bi občina morala vlagati svoja sredstva in svoje napore?

Občina Novo mesto ima veliko možnosti. Veliko je kulturnih, naravnih in gospodarskih danosti, in če so sredstva pravilno razporejena, se lahko stori marsikaj.

Kako pa preživljate svoj prosti čas? Kakšni so vaši hobiji?

Prostega časa imam vedno manj. Uživam v svojem delu in nikoli mi ni bilo žal, da sem v službi preživel tudi kakšno soboto in nedeljo. Imam takšno družino, ki to razume in me podpira. Kar pa mi ostane časa, ga porabim za individualne športe. Včasih sem tudi malo več zahajal v hribe. Kot večina Dolenjcev pa se ukvarjam z vinogradništvom.

Kje živite?

Živim blizu svojega delovnega mesta, in

sicer v Žabji vasi, tako da se v službo odpravim kar peš.

Kako ste zadovoljni z življenjem v Novem mestu? Katere njegove kakovosti najbolj izkoriščate in česa bi si želeli v večji meri?

Ljudje v Novem mestu smo preveč zaprti. Tudi zato se Novo mesto tako težko družabno dviga. Staremu mestnemu jedru nikakor ne moremo dati nekega pečata družabnega živ-

ljenja. Ko ni tega, so verjetno tudi ostale stvari zanemarjene. Storitve bi treba nekaj, kar bo ljudi bolj povezovalo in zblíževalo. Manjka nam lokalne privrženosti.

Kam vi povabite tuje goste, ko pridejo na obisk v Novo mesto?

Zanimiv je stari del Novega mesta in muzejski del. Tujci so navdušeni nad mestno podobo, reko Krko. Če je na voljo več časa, je zanimivo obiskati dolenjske gradove in samostane. Dobrodošel je tudi kakšen dober pridelovalec vin. Ob dobri kapljici vsak pogovor lažje steče.

Pred časom so vas omenjali tudi kot možnega kandidata za župana. Kakšen bi po vašem mnenju moral biti župan, novomeški župan?

Večkrat sem že povedal, da ima človek, ki se ukvarja z gospodarstvom, neke specifične sposobnosti in nenazadnje drugačen pogled na delo. V podjetju so stvari precej jasno precizirane. Težko je podjetniško delo spremeniti v politično, kjer je treba ljudem prisluhniti popolnoma drugače. Gospodarstvenik je težko tudi politik. Veliko raje si politiki predstavljajo, da lahko nekaj naredijo v gospodarstvu. Absolutno pa podpiram mlajše. Zame je primeren kandidat za župana tisti, ki ima pred sabo vsaj dva oz. tri mandate. Lahko tudi več. Ko prideš na tako pomembno funkcijo, v prvem mandatu zadeve šele spoznaš, v drugem začneš delati, v tretjem pa končaš. Za človeka v mojih letih bi bilo enostavno neodgovorno, da to funkcijo sprejme. Treba je več elana in starejši kot si, bolj togo se vedeš. Župan bi po mojem mnenju moral biti neka karizmatična oseba, ki ima voljo do takšnega dela in sposobnost vodenja ljudi.

Novo mesto pozimi

Naj pade sneg!

Mitja Simič, foto Tomaž Levičar

V zimskem času je z rekreacijo na prostem težko: večino vzpetin, kjer smo se kot otroci lahko sankali in smučali, smo pozidali. Športna igrišča lahko pozimi postanejo nevarna oz. so neuporabna. Varnost teka ali kolesarjenja po zaledenelih ali blatnih poteh je vprašljiva, še posebej ker so pri nas slabo vzdrževane.

Novomeško zimo z estetskega vidika zaznamujejo drsalne namesto sprehajalnih poti, skorajda nemožna zunanja rekreacija, sramotna novoletna okrasitev in vendarle tudi nekaj pozitivnih sprememb.

Letni časi vsekakor vplivajo na življenje v mestih in na njihovo podobo. Čeprav si sodobna civilizacija želi naravne vplive na človekovo okolje čim bolj izničiti, pa ji to v popolnosti (na srečo) ne bo uspelo nikoli. Zima je med vsemi letnimi časi verjetno na najslabšem glasu, saj jo povezujemo z mnogimi tegobami in nevšečnostmi, ki jih prinesejo nizke temperature. Po drugi strani pa je to tudi čas, ko mesta praznično okrašujemo ter jih skušamo narediti čim bolj privlačna za čas ob božičnih in novoletnih praznikih. Letošnja zima v Novem mestu se zdi še bolj zaspana kot prejšnja leta, mogoče tudi zaradi turbnega vremena. Zimsko idilo je kmalu po novem letu pobrala odjuga, tako da letošnji januar že daje vtis zgodnje-pomladanskega meseca (le da brez zvončkov in trobentic). Za to odjugo res ne moremo kriviti niti mestnih oblasti niti vlade, vendar pa ostaja še kar nekaj stvari, pri katerih bi se verjetno dalo kaj postoriti.

Drsalnice namesto sprehajalnih poti

Sneg postaja vse bolj redek spremljevalec zime. To je lahko dobro za vse, ki imajo opravka s čiščenjem snega, kot tudi za voznike in pešce, ki imajo tako pri svojem gibanju manj ovir. Nekoliko manj dobrodošla pa je odsotnost snega v luči zimske podobe mesta, saj lahko snežna odeja deluje tudi kot nekakšen »make up«, ko s svojo belino blagohotno

prekrije nepravilnosti in nesnago. Brez vegetacije in brez snega pa so nekateri predeli pozimi videti še bolj pusti in zanemarjeni kot sicer. Žal lahko med zadnje uvrstimo tudi večino sprehajalnih poti v Novem mestu skupaj z njihovo neposredno okolico. Sledovi zanemarjanja (razni odpadki) in neustrezne ureditve v tem času kar bodejo v oči (na primer: površinski odvodi meteorne vode pod Šmihelskim mostom, ki so iz neznanih razlogov »opremljeni« še s cestnimi kovinskimi odbojnimi ograjami, ali pa pot med bodečimi žicami brez vegetacije pod Bregom ob Krki itd.). Ko je bilo decembra vendarle nekaj snega, pa so se sprehajalne poti zaradi odsotnosti vzdrževanja marsikje spremenile v nevarne drsalnice.

Snežna odeja deluje kot nekakšen »make up«, ko s svojo belino blagohotno prekrije nepravilnosti in nesnago. Brez vegetacije in brez snega pa so nekateri novomeški predeli pozimi videti še bolj pusti in zanemarjeni kot sicer.

Na splošno je v zimskem času z rekreacijo na prostem težko. Večino vzpetin, kjer smo se kot otroci lahko sankali in smučali, smo pozidali ali kako drugače pregradili, novih tovrstnih površin pa ni. Športna igrišča lahko pozimi postanejo nevarna oz. so neuporabna. Prav tako je lahko vprašljiva varnost teka ali kolesarjenja po zaledenelih ali blatnih poteh. Seveda se absolutne uporabnosti in varnosti rekreacijskih površin na prostem pozimi ne da zagotoviti, vsekakor pa lahko z ustreznim vzdrževanjem stanje bistveno izboljšamo.

Nevarno soljenje

Pri vzdrževanju vozniških in pohodnih površin pozimi pa vsaj pri eni stvari ne skoparimo – to je zimsko soljenje. Pogosto vidimo sol na pločnikih in cestah Novega mesta vrženo prav na debelo. Sol ima eno dobro lastnost – to, da topi led in sneg –, ob tem pa cel kup slabih, ki postavljajo smiselnost njene intenzivne uporabe pod vprašaj. Tu običajno najprej pomislimo na rjavenje naših dragih jeklenih konjičkov, kar pa s širšega okoljskega vidika niti ni tak problem. Soljenje med drugim pospešuje propadanje tlakov v mestih, kar se dobro vidi na pločnikih na Glavnem trgu in Kandijskem (starem) mostu. Dolgoročno je pri soljenju najbolj škodljivo zastrupljanje tal neposredno ob cestah.

Posledica je počasno propadanje dreves, ki rastejo ob soljenih površinah, kar se opazi kot bledenje listov (kloroza) in njihovo sušenje (nekroza), lahko pa tudi kot razvoj majhnih listov in odmiranje poganjkov. Posebej ogroženi so stari kostanjevi drevoredi (Kettejev drevored, drevored ob Rozmanovi ulici, Skalickega ulica), v katerih bi soljenje morali opustiti že zdavnaj.

Novoletna okrasitev – bolje, da je sploh ne bi bilo

Ko govorimo o zimski podobi mesta, ne moremo mimo letošnje prednovoletne podobe mestnega jedra, predvsem Glavnega trga. Človek res ne ve več, ali se nekdo šali ali

Med pozitivnimi premiki lahko izpostavimo postavitev dveh drsališč (pri Mercatorju na Cikavi in pri BTC v Bršljinu), ki sta povečali možnosti rekreacije na prostem pozimi, predvsem za otroke in mladino.

Zbirki objektov, ki spominjajo na pomožne kmetijske objekte, so letos dodali še novega v obliki nekoliko večje drvarnice in ga kot glavno znamenitost postavili neposredno pred Turistični informativni center zraven Rotovža.

V Ljubljani so okrasitev mesta zaupali priznanemu likovnemu umetniku, v Novem mestu pa ...

pa odgovorni dejansko mislijo, da sta takšna ureditev in takšna okrasitev dobri. Zbirki objektov, ki spominjajo na pomožne kmetijske objekte, so letos dodali še novega v obliki nekoliko večje drvarnice in ga kot glavno znamenitost postavili neposredno pred Turistični informativni center zraven Rotovža. Ko so po novem letu glavino te šare popravili, se nam običajno neurejeno stanje Glavnega trga niti ni zdelo več tako grozno ... Da je lahko božično-novoletna okrasitev mesta povsem resen umetniški projekt, so nam lepo pokazali v našem glavnem mestu, natančneje v stari Ljubljani, kjer so okrasitev zaupali priznanemu likovnemu umetniku Zmagu Modicu. Rezultati so seveda temu primerni - v Ljubljani odlični, v Novem mestu pa ... ojoj.

Letošnja zima pa je podobi slovenskih mest prinesla eno novost in Novo mesto tu ni izjema. Zaradi novega protikadilskega zakona so se letni gostinski vrtovi obdržali tudi čez zimo, nastali pa so še nekateri novi. Ti gostinski vrtovi so pogosto opremljeni s plinskimi grelci ter z nekakšnimi improviziranimi zasloni in ponjavami. Vse skupaj včasih zgleda tako, kot da so lastniki svoj graditeljski navdih poiskali pri znani etnični manjšini na Dolenjskem. Verjetno bi se veljalo zamisliti tudi nad tem.

Tudi dobre plati

Na srečo pa se v mestu najdejo tudi zadeve, ki gredo na bolje. V širšem okoljskem pogledu je izredno pomembno, da je zaradi vse večjega opuščanja ogrevanja na trda goriva in rastoče plinifikacije ozračje dandanes pozimi bistveno bolj čisto kot nekoč. Ta trend pa se še nadaljuje, kar je vsekakor spodbudno. Med pozitivnimi premiki, ki jih je prinesla letošnja zima, pa lahko izpostavimo predvsem postavitev dveh drsališč (pri Mercatorju na Cikavi in pri BTC v Bršljinu), ki sta povečali možnosti rekreacije na prostem pozimi (predvsem za otroke in mladino). Upamo lahko le, da jih ta mila zima ne bo za vedno pregnala in da bodo zimska drsališča v Novem mestu postala stalnica.

Zadnje dni se je dalo opaziti, da so delavci pooblaščenega podjetja za vzdrževanje mestnega zelenja že začeli nekatera spomladanska očiščevalna dela ob cestah in na zelenicah. Mogoče pa ni bilo res najbolje, da zaključimo s to zimo in se gremo pomlad - pa čeprav januarja.

Zdravstveni kompleks Novo mesto

Pomembna lokacija – cokla razvoja

Tekst in foto Tomaž Levičar

Že skoraj neverjetno dolgo je obdobje, v katerem Mestna občina Novo mesto pripravlja ureditveni načrt za urbanistično rešitev območja okoli novomeških bolnišnic in zdravstvenega doma (t. i. Zdravstveni kompleks Novo mesto). Program priprave ureditvenega načrta je bil sprejet že februarja 2000. Dolgi osem let, pa še vedno ni rezultata.

Zdi se, kot da nihče več ne ve, zakaj ta ureditveni načrt sploh potrebujemo, zdi se tudi, kako da ni nikogar, v katerega interesu bi sprejetje načrta bilo in ki bi zaradi tega pritiskal na občino, da dokument (čimprej) sprejme ter tako omogoči kakovosten, večplastno premišljen nadaljnji razvoj tega območja.

Lokacija, na kateri danes v Novem mestu v pretežni meri deluje zdravstvo, je bila zasidrana že nekako konec 19. stoletja, ko so tu ob hrbtu »Julijinega« gradiča Neuhoft postavili bolnišnico usmiljenih bratov, današnje interno bolnišnico. Skozi desetletja po drugi svetovni vojni, pa vse do danes, so bili zatem zgrajeni še mnogi ostali objekti, ki so sedaj bolj ali manj že na vseh straneh ujeti med naravo in pozidavo. Obrobajo jih potok Težka voda na vzhodu, reka Krka na severu, železniška proga na zahodu in stanovanjsko naselje enodružinskih hiš na jugu.

A lokacija tega zdravstvenega kompleksa je pričujoči prostorski utesnjenosti, ki je seveda neke vrste cokla predvsem za prihodnji razvoj, dobra. Zdravstveni kompleks z zdravstvenim domom, lekarno, raznimi bolnišnicami in mnogimi pritliklinami, ki jih tak kompleks potrebuje, je umeščen prav v središče mesta, in to celo ob pomembnejše mestne prometnice, ter ob osrednji mestni potniški postaji, avtobusno in železniško, kar vse (lahko) zagotavlja dobro in relativno enostavno dostopnost tega območja za uporabnike.

Parkiranje, a tudi drugi problemi

Dobra dostopnost je v aktualnem času sicer bistveno okrnjena zaradi pomanjkanja parkirnih mest v tem kompleksu, kar je v dobi močne motorizacije prebivalstva

postal kar imperativ tudi v tovrstnih mestnih območjih, a problem je lahko začasne narave, če ga bodo odgovorni pač rešili.

Problem parkiranja je sicer le eden od tistih, resda z vidika občanov morda eden bolj vidnih, ki se jih zaradi zamud pri sprejemanju ureditvenega načrta ne rešuje aktivno, temu problemu pa lahko v sicer široki paleti problemov kot temeljne, poleg kajpada problema razvoja zdravstvenih objektov, pridružimo še oblikovanje ustrežnejše prometne mreže v samem kompleksu in na njegovih robovih, pozidavo ob prihodnji Ljubenski cesti, ki bo vodila tik ob železniški progi proti Šmihelu, tu pa je tudi vprašanje odnosa do območja ob Težki vodi in nenazadnje do kulturnih spomenikov znotraj kompleksa. Tudi sinergija aktivnosti je pomembna. In tako sedaj še na primeru tega mestnega predela vidimo, kako se v Novem mestu problemi rešujejo prepočasno, in vidimo tudi, da je neredko prepočasno

reševanje problemov ali celo neaktivnost celo bolj nevarna od slabega reševanja problemov. Občina je zato, kar zadeva pač posamezne investicije znotraj območja, tudi brez trdnih stališč in projektov v odnosu do države in njenih ustanov.

Rekonstrukcija Kandijske: nedomišljeno

Ena izmed zamujenih priložnosti ali nedomišljenih rešitev zaradi aktualnega parcialnega reševanja tega območja, to je pač posledica dejstva, da ni sprejet ureditveni načrt, je že sama rekonstrukcija Kandijske ceste. Droben, torej kakšnih 200 metrov dolg košček te ceste, ki pa poteka prav čez zdravstveni kompleks, je prav sedaj v rekonstrukciji. Toda posegi na cesti so očitno nedomišljeni, rešujejo le najbolj akutne probleme, pa čeprav so usodo tega dela prometne mreže zdravstvenega kompleksa najbrž zapečatili kar za par desetletij vnaprej. Cesta je oziroma kmalu bo rekonstruirana, pa čeprav ureditveni načrt še

Ob gradiču Neuhoft se suče precej interesov. Nekateri bi tu uredili muzej razvoja doljenjskega zdravstva ali farmacije, drugi omenjajo spomin na Julijo Primic, ki je tu živela sredi 19. stoletja. Kakšne namene ima z objektom, bosta morala odgovoriti tako sedanji lastnik, Bolnišnica Novo mesto, kot tudi občina.

vedno ni prinesel jasnega odgovora na dolgoročno ustrezno rešitev te prometnice. Še vedno v strokovnem smislu namreč ostaja povsem nerešeno vprašanje odnosa do v preteklosti predlaganih različic vodenja Kandijske ceste – ali po bregu Krke ali z vkopom pod gradičem Neuhofof ali pa po obstoječi trasi, le da pod zemljo. Kakor koli, zaradi počasnosti pri pripravi ureditvenega načrta smo zdaj odgovor dobili, pa če je komu všeč ali ne in če je v podobi prihodnje celote pravšnji ali pa sploh ne.

tudi ne bo nič, če pa bo, pa bo to narejeno kvečjemu ob nepotrebno večjih stroških, kot bi jim bili priča ob nekaj bolj sistematičnem pristopu.

Nejasna usoda gradiča ob interni bolnišnici

Usoda gradiča ob interni bolnišnici je prav tako nejasna. Po nepotrebem. Deloma je to sicer povezano z razvojnimi načrti bolnišnice, ta bo morala kot trenutni lastnik objekta čimprej dovolj jasno odgovoriti na vprašanje, kakšen bo prihodnji status tega objekta znotraj njenih dejavnosti, a

načrt lahko tu prek opredelitve namembnosti seveda le načelno omogoči tovrstne in podobne ureditve, a od mesta in njegovega vodstva je nadalje odvisno, kako hitro in če sploh bomo pridobili take dodatne ureditve, ki se navezujejo na kulturno zgodovino mesta in na njegovo turistično prihodnost. Počasnost pač mori tudi ta neuradni mestni projekt.

V osrčje zdravstvenega kompleksa in v vprašanje ureditev znotraj njega se nima smisla spuščati, ker so specifično strokovne narave in manj povezani s širšimi interesi mesta. Treba jih je le dokončno rešiti in s tem inve-

Ljubenska cesta bo omogočila boljšo povezavo s Šmihelom. Potekala bo vzporedno z železniško progo, imela bo pločnik in kolesarsko stezo. Letos naj bi se rekonstrukcija začela odvijati, s čimer se bo zdravstveni kompleks znebil prometno močno obremenjene ceste, povezava Center-Šmihel pa bo boljša in kvalitetnejša. Toda tudi tukaj se zaradi zamud pri sprejemanju ureditvenega načrta onemogoča optimalna rešitev območja.

Nova povezava s Šmihelom – z »lepotno« napako

Podobna težava nastaja tudi na zahodnem robu zdravstvenega kompleksa. Tu osnutki ureditvenega načrta na skrajnem robu predvidevajo ureditev poslovnega objekta s parkirno hišo v obliki dolge lamele vzdolž nove Ljubenske ceste. Ljubenska cesta, ki bo imela tudi pločnik in kolesarsko stezo, bo potekala vzporedno z železniško progo. Rekonstrukcijo Ljubenske ceste država napoveduje že dlje časa, letos pa bi najbrž resnično lahko bili pri začetku njene izgradnje, s čimer bo mesto pridobilo bolj kakovostno vodenje prometa od središča mesta proti Šmihelu, zdravstveni kompleks pa se bo znebil prometno močno obremenjene ceste, ki sedaj vodi prav skozi njegovo osrčje in pomeni nevšečnosti, nevarnosti in nenazadnje neugodje. Toda zaradi počasnosti pri sprejemanju ureditvenega načrta in posledično zaradi odsotnosti nadaljnjih korakov pri izgradnji objektov bo zamujena možnost, da bi gradnja Ljubenske ceste potekala hkrati z gradnjo poslovno-parkirnega objekta. Župan je bil na to pred časom posebej opozorjen. Tako bi lahko dovolj hitro v pomembnem obsegu rešili problem parkiranja v območju, uredili podobo križišča ob Šmihelskem mostu in vzdolž začetka Ljubenske ceste ter seveda z gradbenimi deli na tem koncu zdravstveni kompleks obremenili časovno zelo zoženo. S to pozidavo in z dokončanjem izgradnje komercialnega dela ob avtobusni postaji pa bi mesto končno dobilo tudi nekaj bolj urejen mestni predel, ki mu bo v prihodnosti treba pridružiti še izvedbo ureditve potniškega terminala mesta s kakovostno ureditvijo potniške železniške postaje in njeno povezavo z avtobusno postajo. A tudi prav vse to je zaradi počasnosti odmaknjeno daleč v prihodnost, deloma pa tudi že zamujeno.

Prostor ob Težki vodi, na severovzhodnem delu zdravstvenega kompleksa, tudi še ni rešen in njegova ureditev tudi ne strokovno utemeljeno nakazana, ker ureditveni načrt ni sprejet. A tisti, ki rekonstruirajo Kandijsko cesto, so se tega že lotili po svoje in brez premisleka znotraj celote. Tako na delu, kjer naj bi, kakor kaže iz osnutkov dokumenta, ureditveni načrt zagotavljal renaturacijo brežin potoka ob njegovem izlivu v Krko, predvidevajo in že urejajo uvoz s Kandijske ceste na parkirišče pod pljučno bolnico. Z renaturacijo degradiranih brežin potoka najbrž zatorej kmalu

Počasnost dela občine zavira razvoj ene najpomembnejših novomeških lokacij in tako omogoča parcialne, nedomišljene in navsezadnje drage rešitve.

tudi ureditveni načrt bi moral jasno na tej podlagi začrtati odnos do objekta in njegove arhitekture, urbanističnih kvalitiet in nenazadnje njegove kulturne zgodovine. Ob gradiču Neuhofof se pač suče precej interesov, tudi takih, ki niso čisto neposredno povezani s prihodnjih razvojem zdravstva v mestu, pač pa denimo s kulturo. Predlogi, ki so bili že zabeleženi, so, denimo, da bi tu uredili muzej razvoja dolenskega zdravstva ali farmacije, seveda pa tudi v večji ali manjši meri z ureditvami v spomin Prešernovi muzi Juliji Primic, ki je tu bivala sredi 19. stoletja. Ureditveni

stitorjem, predvsem je to država, zarisati in navsezadnje tudi sploh omogočiti ustrezno smer nadaljevanja razvoja kompleksa. Počasnost tu ne bo nikomur v korist, ne mestu oziroma regiji, če želi v prihodnje pridobiti še kakšna državna sredstva za razvoj bolnišnice, ne ostalim, ki s tem kompleksom živijo.

Počasnost dela občine tu torej zavira razvoj in žal daje pot parcialnim, nedomišljenim rešitvam, ki so na dolgi rok tudi precej drage za davkoplačevalski žep.

Posseg na Kandijski je nedomišljen, obenem pa je zapečatil usodo območja. Cesta je (oziroma bo) rekonstruirana, pa čeprav ureditveni načrt še vedno ni prinesel jasnega odgovora na dolgoročno ustrezno rešitev te prometnice: ali po bregu Krke ali z vkopom pod gradičem Neuhofof ali pa po obstoječi trasi, le da pod zemljo.

Tabela meseca: 30 najbolje plačanih javnih uslužbencev v Novem mestu

Prvo mesto: Josip Smodej, 6284 EUR

Uroš Lubej

	ime in priimek	ustanova	funkcija	bruto plača v EUR (nov 2007)	ocena neto plače
1.	Josip Smodej	Splošna bolnišnica	strokovni direktor	6284	3222
2.	Dušan Harlander	Zavod za zdravstveno varstvo	direktor	5128	2691
3.	Milojka Gutman	Okrožno sodišče	predsednica	4539	2420
4.	Franc Kusič	Okrožno sodišče	podpredsednik	4502	2403
5.	Mira Retelj	Splošna bolnišnica	direktorica	4217	2272
6.	Štefan David	Šolski center	direktor	4137	2236
7.	Zofija Vitkovič	Dolenjske lekarne	direktorica	4062	2201
8.	Janja Vrečič Perhavec	Okrožno državno tožilstvo	vodja	3851	2104
9.	Alojzij Muhič	Mestna občina	župan	3704	2037
10.	Milena Dular	Dom starejših občanov	direktorica	3603	1990
11.	Bojan Avbar	Okrožno državno tožilstvo	namestnik vodje	3495	1941
12.	Janez Grden	Okrožno sodišče	sekretar	3443	1917
13.	Tone Hrovat	Grm Novo mesto	direktor	3428	1910
14.	Okrožni sodniki*	Okrožno sodišče	okrožni sodniki	3390	1892
15.	Drago Simončič	Šolski center	ravnatelj	3353	1875
16.	Jože Preskar	Upravna enota	načelnik	3347	1873
17.	Zdravko Hribar	Glasbena šola Marijana Kozine	ravnatelj	3332	1866
18.	Milena Kramar Zupan	Zdravstveni dom	direktorica	3326	1863
19.	Marjetica Žibert	Okrožno sodišče	predsednik	3297	1850
20.	Borut Rončević	URS	direktor	3270	1837
21.	Meta Gašperšič	Razvojno izobraževalni center	direktorica	3266	1835
22.	Sašo Murtič	Mestna občina	direktor OU	3258	1832
23.	Jože Zupančič	Ekonomska šola Novo mesto	direktor	3247	1827
24.	Sonja Simčič	Osnovna šola Grm	ravnateljica	3226	1817
25.	Zdenko Picelj	Dolenjski muzej Novo mesto	direktor	3211	1810
26.	Matjaž Berger	Anton Podbevšek Teater	ravnatelj	3192	1801
27.	Bojan Kekec	Komunala Novo mesto	direktor	3186	1799
27.	Ema Luzar	Varstveno delovni center	direktor	3184	1798
28.	Alojz Simončič	Center za socialno delo	direktor	3181	1796
29.	Martina Picek	Osnovna šola Bršljin	ravnateljica	3149	1782

*Novomeški okrožni sodniki so: Dušan Barič, Martin Furlan, Nataša Gluhar Križmančič, Alenka Gregorčič, Ana Kodrič, Boris Kodrič, Bojana Maravič, Anica Novina, Janez Smolej, Ljubica Tiran.

Velika tema sindikalnih bitk v zadnjem času je v tem, ali bodo zaposleni še naprej zahtevali višje plače in s tem domnevno pritiskali na inflacijo ali pa bodo še malo stisnili zobe (in želodec) ter upali na boljše čase. In na to, da se bo (tudi) zaradi njihove vzdržnosti inflacija postopno zniževala. Kompromis so končno sprejeli, a medtem vodilni v javnem sektorju večjih težav zaradi inflacije prav gotovo nimajo. Tudi novomeški funkcionarji, direktorji in ravnatelji živijo relativno dobro in kak evro več za kruh in jogurt jih bistveno ne more prizadeti.

Objavljamo lestvico tridesetih najbolje plačanih javnih uslužbencev v Novem mestu. V sferi zdravstva je zmagovalec strokovni direktor novomeške bolnišnice Josip Smodej. Ker plače nihajo, mu prvenstvo včasih prevzame direktor zavoda za zdravstveno varstvo Dušan Harlander. Med pravniki je na prvem mestu (in na skupno tretjem) predsednica okrožnega sodišča Milojka Gutman, v izobraževalni sferi pa je z naskokom prvi direktor Šolskega centra Štefan David. Spodobi se, da je med politikih prvi

novomeški kralj Alojzij Muhič, ki pa je v skupni lestvici zasedel šele deveto mesto.

Ljubitelji občinske sfere verjetno zanimajo tudi podžupanski in drugi prejemki. Po podatkih MO NM neprofesionalni podžupani prejemajo okrog 1300 EUR bruto nadomestila. Igor Perhaj poleg tega iz javnih sredstev dobi še 2776 EUR bruto plače kot direktor GRC, Rafko Križman pa 2567 bruto kot direktor Agencije za šport. Če bi oboje skupaj sešteli, bi naša podžupana pravzaprav pristala med prvih deset.

Občinski svetniki za udeležbo na seji občinskega sveta prejmejo osem odstotkov bruto županove plače, kar znese okrog 290 EUR bruto. Poleg tega prejmejo še 3 odstotke županove plače za udeležbo na sejah odborov in komisij, kar je še dodatnih 111 EUR bruto. Povprečno delavni svetnik sedi v dveh odborih, tako da lahko zapišemo, da občinski svetnik z delom v občinskem svetu zasluži približno 512 EUR bruto mesečno, pri čemer je letno ponavadi deset sej. Predsednik nadzornega odbora na sejo

prejme 420 EUR bruto. Vodje občinskih oddelkov in pisarn občinske uprave prejmejo od 1600 EUR bruto tja do 2600 EUR bruto in pa še kakšen cent več, saj v znesku, ki nam ga je posredovala MO NM ni dodatkov za minulo delo.

Na lestvici seveda ni vseh vodilnih uslužbencev. Plače direktoric novomeških vrtcev nihajo od 2500 do 3000 EUR bruto, plače ravnateljic oziroma ravnateljev osnovnih šol pa od 2900 do 3200 EUR bruto. Med ravnateljicami oziroma direktorji srednjih šol je še več razlik, sicer pa najbolj skromen prejemek pripada ravnateljici gimnazije.

Viri: AJPES,
Mestna občina Novo mesto,
Komunala Novo mesto

MPP: Požira denar, ne potnikov

V lanskem letu smo iz občinskega proračuna za mestni avtobusni promet namenili 570 000 EUR. Za boljše predstavo – to je 135 milijonov nekdanjih tolarjev. Ta denar je, skupaj s kupljenimi vozovnicami, omogočil prevoz 194 000 potnikov (z besedo »potnik« označujemo eno vožnjo ene osebe z mestnim avtobusom). Prevoz ene vožnje vsakega potnika občinski proračun torej stane 2,92 EUR, če pa temu prištejemo še kupljeno vstopnico, gre iz novomeškega davkoplačevalskega žepa za vsako vožnjo od 3 do 4 EUR. Kljub tem neugodnim številkam so na mestni občini Novo mesto z izvajanjem koncesije zadovoljni, saj so izpolnili napoved o petodstotnem povečanju števila potnikov glede na leto 2006.

Število potnikov daleč pod začetnimi pričakovanji

Zgodba se je začela leta 1999 pod vladavino tedanje LDS in koalicije Antona Starca. Župan je ob odprtju prog dejal naslednje: »Mestni potniški promet uvajamo v prepričanju, da v naše mesto prinaša novo kvaliteto življenja in prispeva k umirjanju prometnih tokov. Močno upamo, da ga boste v velikem številu koristili in sprejeli za svojega. V občinski upravi pa bomo skozi čas, še posebej pa na začetku v poskusnem šestmesečnem obdobju, skrbeli za dograjevanje in razvoj mestnega potniškega prometa glede na vaše želje in potrebe.«

Toda občanke in občani avtobusov nikoli niso sprejeli za svoje, kot je želel takratni župan Starc. Izvajalec, tedaj je bilo to podjetje I & I, d. o. o., kasneje in še sedaj je to Veolia, d. d., se je s koncesijsko pogodbo zavezal, da bo v prvem koledarskem letu prepeljal 650 000 potnikov, njihovo število pa se bo povečevalo do 820 000 leta 2005. Dejanske številke so izkazovale katastrofalno podobo, tako da je pravzaprav neverjetno, da Novo mesto toliko časa vztraja pri plačevanju te nezaželene usluge. Število potnikov se je vseskozi gibalo okrog 200 000 potnikov.

Pričakovanja Mestne občine so se sicer precej omilila s podpisom nove koncesijske pogodbe leta 2006. V njej je predviden vsakoletni petodstotni porast števila potnikov. In res se je število potnikov v letu 2007 povečalo za 5,2 odstotka. Leta 2006 je bilo prepeljanih 185 206, v letu 2007 pa 194 871. Toda ob tem je treba zapisati, da je bilo že leta 2004 prepeljanih 219 667 potnikov, tako da je vprašanje, ali ne gre za neko običajno nihanje.

Višina koncesije visoko nad pričakovanji

Če je na eni strani število potnikov drastično pod začetnimi pričakovanji, je po drugi strani višina, ki jo občina plačuje iz svojega proračuna, drastično nad začetnimi pričakovanji. V obdobju prve koncesije (od leta 1999–

2005) je šlo iz občinskega proračuna kar dvakrat toliko denarja, kot je načrtovalo občinsko vodstvo. Po drugi strani z novo koncesijsko pogodbo strošek subvencije ni znižal, ampak celo drastično povečal, čeprav je pričakovano povečanje števila potnikov veliko nižje.

MO Novo mesto je predvidevala, da bo višina subvencije, ki jo bomo iz proračuna namenili za avtobusni promet, postopoma padala iz začetnih 63 milijonov tedanjih tolarjev (leto 1999, danes je to 262 000 EUR) vse do 43,2 milijona tolarjev (180 000 EUR) v letu 2005. Realnost je bila povsem drugačna: že leta 2001 je bila subvencija visoka kar 114 milijonov tolarjev (476 000 EUR) in je do leta 2005 v resnici padala, vendar le do 85 milijonov tolarjev (355 000 EUR). Subvencija je bila torej vseskozi kar dvakrat višja od predvidevanj. Pa vendar je MO Novo mesto vztrajala pri plačevanju usluge, ki je bila veliko dražja od začetne ponudbe.

In kaj se je zgodilo leta 2006 s podpisom nove koncesije? Se je strošek subvencije znižal? Nikakor! Čeprav MO Novo mesto od koncesionarja pričakuje samo petodstotni dvig števila potnikov je glede na leto 2005 višina subvencije povečana kar za 40 milijonov tolarjev (167 000 EUR) oziroma kar za 47 odstotkov! Subvencija je tako v letu 2006 znašala že 125 milijonov sit (521 000 eur), v letu 2007 pa že 136 milijonov (567 000 EUR).

Res pa je, da so bila pričakovanja MO NM za leto 2006 še višja, saj so bili pripravljene potrošiti celo 135 milijonov tolarjev. V letu 2007 pa se spet vračamo k za Novo mesto očitno običajni situaciji, ko nas MPP stane veliko več, kot predvidevamo: načrt je bil namreč, da v tem letu porabimo samo 489 000 EUR

In da ne bo pomote: zneski subvencije za mestni potniški promet so v vseh teh letih predstavljali nekje med enim in dvema odstotkoma občinskega proračuna, kar pomeni, da je to eden najvišjih občinskih odhodkov sploh.

Pametneje bi bilo voziti se z avtom

Zdi se, da preprost (in nekoliko poenostavljen) ekonomski izračun pokaže, da je projekt mestnih avtobusov povsem zgrešena naložba. Najprej se moramo vprašati, ali je prepeljano število potnikov bistveno zmanjšuje uporabo ostalih prevoznih sredstev, na primer osebnih avtomobilov. Če bi bilo tako, potem bi lahko rekli, da so stranski učinki MPP (na primer zmanjševanje emisije plinov v ozračje in zmanjševanje obremenitve cest) tako pozitivni, da je strošek subvencije tega vreden. Preprost izračun prikaže, da je delež, ki ga v osebnem prometu občanov opravi MPP, povsem zanemarljiv. Recimo, da 22 000 prebivalcev MO Novo mesto vsak dan naredi dve poti. Če to

Uroš Lubej

pomnožimo s številom dni, dobimo številko 16 milijonov »potnikov«. Potnikov, ki uporabijo MPP, je za 195 tisoč, kar pomeni, da je (po tem amaterskem izračunu) delež MPP zgolj 1,2 odstotka. 1,2 odstotka seveda bistveno ne zmanjša obremenitve cest, še manj pa zmanjšuje onesnaževanje okolja. In še manj opravičuje 500 000 EUR v občinskem proračunu.

Drugo vprašanje je seveda, koliko občana, ki se usede na mestni avtobus, v resnici stane vožnja. Recimo, da občan za vozovnico porabi 0,45 EUR, kolikor stane vstopnica v predprodaji. Relativno poceni, vendar samo na prvi pogled. Iz občinskega proračuna (torej tudi iz njegovega žepa!) gre za vsako vožnjo še 2,9 EUR. To pomeni, da občana ena vožnja pravzaprav stane 3,4 EUR, to pa je že cena, s katero lahko kupimo avtobusno vstopnico za pot, dolgo 30 kilometrov, z osebnim avtom pa s tem denarjem naredimo vsaj 40 kilometrov vožnje.

Druga plat medalje: MPP izpolnjuje pričakovanja

Zakaj vztrajajo? Na MO NM pojasnjujejo: »Mestni potniški promet nudi določen nivo uslug v prometu z namenom zagotavljanja mobilnosti za vse kategorije udeležencev prometa pod enakimi pogoji in po ceni, ki je dostopna vsem. Mesečna vozovnica stane 6,26 EUR, kar je relativno nizek strošek prevoza na relaciji dom – delo – dom ali dom – šola – dom in drugo. Če se del uporabnikov osebnih vozil za potovanje na relaciji dom – delo – dom preusmeri na javni prevoz, to pomeni znatno manjšo obremenitev notranje cestne mreže Novega mesta in tudi zmanjšanje emisij izpušnih plinov v ozračje. Javni prevoz je socialna kategorija v prometu ter zvišuje standard mesta in njegovih prebivalcev. Nudi prevoz šolskih otrok in vseh, ki nimajo lastnega prevoza. Je ekološko upravičen, dostopen in varnejši od osebnega prevoza. Tudi evropske smernice narekujejo uvajanje tovrstnih sistemov kot osnovo mobilnosti prebivalcev v mestih (Evropska zelena knjiga o prometu v mestih – nova sprejeta 25. 10. 2007).« Poleg tega so bila »glede na izhodišča iz nove koncesijske pogodbe cilji v prvem polletju 2007 glede povečanja obsega prepeljanih potnikov doseženi.«

Veliko je bilo govora tudi o tem, da je storjenega premalo za promocijo MPP. »Na področju MPP Novo mesto smo izvedli aktivnosti v času festivalov in delavnic Jazzinty ter Fotopub in organizirali brezplačen izredni linijski prevoz za udeležence delavnic, v mape za dijake prvih letnikov srednjih šol smo v sodelovanju z DNS tiskali vozni red in splošne informacije o sistemu, organizirali brezplačne prevoze na dan brez avtomobila, predšolskim otrokom, ki obiskujejo vrtnice na območju Mestne občine Novo mesto, vsako leto enkrat omogočimo brezplačno uporabo MPP Novo mesto za prevoz na in z lokacije, ki si jo izberejo (npr. ogled predstave, muzeja idr.), vsako leto tiskamo žepne zloženke z voznim redom itd.«

Sicer pa »mestna občina v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in koncesionarjem konstantno izvaja ukrepe za povečevanje uporabe in približevanje sistema uporabniku konstantno izvaja mestna občina v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi KS, koncesionarjem in uporabniki. Osnovni vodili sta zagotavljanje mobilnosti za vse kategorije uporabnikov ter prestrukturiranje potniških tokov na relaciji dom – delo/šola – dom na območju Novega mesta.«

Vozni park MPP Novo mesto sestavlja 7 vozil. 5 vozil je tipa Mercedes sprinter s kapaciteto 15 potnikov, posebnim mestom za invalide ter stojišči. 2 vozili sta MAN NM 223, dolžine 9,5 m s 34 sedišči ter dodatnimi stojišči. Vsa vozila so nizkopodna in prilagojena invalidnim osebam. Dodatna vozila v primeru povečanih potreb v prometnih konicah zagotavlja koncesionar brezplačno. (Foto TL)

N. Petakovič prevzela posle na novomeški gimnaziji

V soboto, 26. 1. 2008, je Natalija Petakovič, profesorica slovenščine in dosedanja podravnateljica, prevzela mesto ravnateljice novomeške gimnazije. Njen mandat bo trajal pet let, njeno ravnanje bo, kot pravi, temeljilo na načelu, da je pomemben vsak posameznik. Dosedanja ravnateljica Helena Zalokar pa bo do upokojitve opravljala delo podravnateljice.

Univerza NM: Bodo profesorji poenotili vrste?

Direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča (URS) je na sestanku povabil vse dekane visokošolskih in fakultetnih ustanov v Novem mestu. Z njim želi poenotiti novomeške vrste glede projekta dolenjske univerze, ki je že večdesetletna želja novomeške civilne javnosti in politike. »Ker načrtujemo v bližnji prihodnosti izpolniti zakonske pogoje za ustanovitev univerze, smo dekane vseh že akreditiranih fakultet in visokih šol ter tudi tistih v postopku akreditacije, povabili na usklajevalni sestanek, ki bo 13. 2. 2008. Namen sestanka je dogovor o sodelovanju pri ustanavljanju univerze v Novem mestu. Naša želja je, da bi se uskladili in pod eno streho združili vse visokošolske ustanove v Novem mestu,« je pojasnil Rončević.

Obisk poslancev SDS na Dolenjskem

Dolenjsko so obiskali poslanci iz vrst največje parlamentarne stranke SDS. Namen je bil predstavitev pokrajinske zakonodaje, ki je medtem že padla v vodo. Jože Tanko, vodja poslanske skupine, je pojasnil, da je bila pripravljena zakonodaja zelo kakovostna. Ključna za ta projekt je decentralizacija, kajti po njegovem prepričanju sta ravno Dolenjska in Bela krajina območji izjemno močnih gospodarskih subjektov, kljub temu pa je bila ta pokrajina v načrtih države velikokrat zapostavljena. Namen obiska je bil tudi seznanitev s konkretno problematiko ter ogled romskih naselij.

Stojanovič izstopil iz LDS, vstopil v Zares

LDS in s tem tudi njena svetniška skupina v novomeškem občinskem svetu je izgubila še enega člana. Iz stranke je 13. decembra lani izstopil dolgoletni član Sašo Stojanovič Lenčič. »Odločitev za ta korak ni bila težka. Primerjava vseh teh let, v katerih sem kot član oziroma sekretar izvršnega odbora imel priložnost spremljati delo stranke neposredno, je narekovala tako odločitev.

Ocenjujem, da se je LDS v odzivu na svoj notranji zlom, v svoji „konsolidaciji in očiščenju“ odmaknila od vrednotne drže in prizadevanj, zaradi katerih in za katera sem bil njen član, in se znašla na poti reidentifikacije, ki mi je tuja. Odločitev za izstop je bila odločitev za načelno držo, za odprto participacijo in vztrajanje v prizadevanjih, za katera menim, da se v največji meri lahko uresničujejo ravno v in skozi odgovorno politiko. ZARES je stranka, ki v tem duhu raste in deluje. Pri svojem delu v občinskem svetu sem bil vedno toliko samosvoj, da se zaradi tega ne bo v ničemer spremenilo,« je pojasnil. Medtem se je pod novomeško Kavarno že zgodilo prvo srečanje članov in simpatizerjev Zares, na katerega sta prišla tudi predsednik stranke Golobčič in Bogdan Biščak.

Krka optimistično v 2008

Ob predstavitvi poslovnih rezultatov novomeškega farmacevta za leto 2007 v obnovljenem gradu Otočec je predsednik uprave Colarič povedal, da namerava Krka tudi v letošnjem letu veliko vlagati. Praktično celoten znesek neto dobička bodo porabili za nove investicije in za nakup nove opreme. Med investicijami je Colarič izpostavil dograditev Notola, povečanje kapacitet v Šentjernej, izgradnjo novega obrata v Ločni, rekonstrukcijo obrata v Bršljinu in dokončanje prizidka hotela v Dolenjskih Toplicah. Za leto 2008 skupina Krka načrtuje prihodke od prodaje v višini 950 milijonov EUR, čisti poslovni izid v višini 160 milijonov EUR in izdatke za investicije v višini 160 milijonov EUR. Na vprašanje, kako komentira zadnja borzna dogajanja in nihanje vrednosti delnic, je odgovoril, da je tečaj Krkine delnice konec leta 2007 znašal 124,29 EUR in se je v celotnem letu zvišal za 57 odstotkov ter poudaril, da v prihodnjih dneh pričakuje njihovo vnovično rast. V celotni skupini Krka so število zaposlenih lani povečali za več kot tisoč delavcev, kar skupaj znaša 6700 zaposlenih oseb, zaposlovati pa nameravajo tudi v prihodnjih letih, tako doma kot v tujini. Glede obnove gradu, v katero so do sedaj vložili 3 milijone evrov je povedal: »Obnovitvena dela še potekajo, saj je potrebna tudi zunanja ureditev, tako da bo uradna otvoritev letošnja pomlad. Namen obnove gradu Otočec je, da naredimo objekt izredno visoke kakovosti, z odlično restavracijo in dostopen predvsem tistim, ki si to želijo in tudi lahko privoščijo. Pri tem ne gre za množični turizem.« Hkrati je zavrnil očitke na račun neprimerne obnove: »Odgovorni bi morali pozdraviti Krko in Terme Krka, da sta v ta spomenik investirala 3 milijone evrov, kajti grad ni v naši

lasti, ampak v dolgoročnem najemu. Nekaj pripomb je bilo glede dvigala v okolici gradu, vendar je Krka strogo sledila zahtevam spomeniškega varstva. Če bi delali po svoje, bi verjetno naredili drugače in tudi bolj ekonomično. Kljub temu mislim, da bomo ob uradni otvoritvi lahko vsi ponosni.«

LokalPatriot praznoval osmi rojstni dan

19. januarja je Zavod LP praznoval osmi rojstni dan. Borut Pelko je dosedanje dogajanje ocenil takole: »Pozitivno. 8 klubskih sezon, 8 Jazzintyjev, 7 Fotopubov, 6 Muzejskih vrtov, 5 Jazonov, 5 Jazzinty Abonmajev, odprtje Multimedijskega centra Dolenjske, odprtje Galerije Simulaker, nacionalna koordinacija evropskega natečaja Fotografska izkušnja, večletna organizacija Novomeških poletnih večerov ter soustanoviteljstvo Mreže M3C in Mreže MaMa govorijo sami zase. Če k temu dodam še podporo številnih Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za kulturo, Ministrstva za visoko šolstvo, Javnega sklada za kulturne dejavnosti, Urada za mladino, British Councila, Goethe Instituta, Avstrijskega kulturnega foruma, Italijanskega inštituta za kulturo, Ambasade Kraljevine Nizozemske, Ambasade ZDA, Društva slovenskih skladateljev, DNŠ in MONM ter podjetij kot so Microsoft Slovenije, Krka, Revoz, Adria, Raiffeisen Bank, Tilia, Zarja, Infotehna ..., potem lahko mirno rečem, da za nas govorijo tudi drugi.« Načrti za naprej? »Priljubljene prostore bomo morali kmalu zapustiti, a se za našo prihodnost ni bati. Našo zgodbo bomo nadaljevali z izvedbo vseh že zgoraj omenjenih stalnih letnih produkcij. Kvantitativne širitve programov ne načrtujemo, bomo pa vsekakor aktivni v smeri kakovostne rasti naših produkcij, še posebno to letos velja za Muzejske vrtove. Prioriteta je vsekakor tudi dokončno odprtje Galerije Simulaker, napovedano za konec februarja.

Začel se je šesti koncertni cikel Jazzinty abonma

Jazzintyjev primerjalni medkulturni dialog med srednje- in vzhodnoevropskimi državami ter Slovenijo, izražen v glasbi nekomercialnih glasbenih žanrov, ki poteka pod geslom Vzhod sreča zahod, se nadaljuje. Če so v letu 2007 v Zavodu LokalPatriot predstavili izbor avstrijske jazzovske produkcije, v letu 2008 nadaljujejo predstavitev ustvarjalnosti glasbenikov in zasedb, ki prihajajo iz Nemčije, in sicer v povezavi s sorodnimi slovenskimi projekti. »V zadnjih šestih letih je program abonmaja postal zrelejši in odgovornejši.

Ne deli se na popularno, klasično ali avantgardno kulturo. Prinaša kar se da širok, nadžanrski glasbeni spekter in obenem lovi nove trende in smernice, ki se pojavljajo v improvizirani glasbi. S programom želi nagovoriti tako zrelo glasbeno občinstvo, še posebej pozorno pa se obrača proti mlajši generaciji poslušalcev, ki, na žalost, danes preveč kocketira s komercialno, instantno kulturo in praviloma ne posega po poglobljenih umetniških vsebinah. Z glasbenim dialogom kaže na posamezne karakteristike glasbenikov in dežel, iz katerih ti prihajajo,« pravijo organizatorji.

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika v Novem mestu

MONM je predstavila osrednjo slovesnost ob letošnjem kulturnem prazniku ter spremljajoči prireditvi. Že dvajsetič zapored bo organiziran koncert v ŠD Marof, kulturni praznik pa bosta obeležili tudi izdaja drugega zbornika o Marjanu Kozini ter literarna, glasbena, plesna in igrana predstava dijakov Gimnazije Novo mesto. Vse prireditve, ki jih občina organizira ob kulturnem prazniku, bodo brezplačne.

Lorenci in Pop-Tasič odletela iz APT

Potem ko se je konec decembra odvila premiera in še ena ponovitev, se na programu novomeškega gledališča ni več pojavila predstava Requiem ali Otrok, ki je ustvaril svet v režiji Jerneja Lorencija in dramaturgiji Nebojše Pop Tasiča, ki sta potem s tiskovno konferenco v Ljubljani odprla javno besedno vojno proti vodstvu gledališča. »Glede na dejstvo, da predstave, po vsem kar se je zgodilo, v Novem mestu verjetno ne bomo mogli igrati, bi rad, da se predstava igra nekje drugje. Ker drugače ni bilo mogoče priti do odgovora, naslavljam vprašanje na vodstvo APT prek javnosti: kaj je razlog za ukinitve predstave?« je Matjaža Bergerja spraševal Lorenci. Pop-Tasič pa: »To, da me ženski glas po telefonu obvesti, da je predstava ukinjena in da ta odločitev nima ne obraza ne imena in priimka, se mi zdi nizkotno. Delo na tej predstavi mi je veliko pomenilo in za to sem porabil več kot devet mesecev. Zato me zelo žalosti lahkotnost, s katero so nas ukiniteli. Tako militantno in samovšečno obnašanje kulturnikov oz. kulturne institucije mi je popolnoma nerazumljivo in nesmiselno.« Odgovor Matjaža Bergerja: »Predstava v režiji Jerneja Lorencija bistveno odstopa od temeljnih postulatov sodobne gledališke usmeritve APT. Odstopa tudi od dogovorjenega začrtanega koncepta in smisla uprizoritve (od števila

pevskih in glasbenih sekcij do števila igralcev). Do paradigem in sublimnosti Mozarta in Requiem pa je uprizoritev daleč premalo ambiciozna za slog, jezik in umetniški učinek APT. Ker nismo cenzorji, smo predstavi omogočili javno predstavitev s premiero in ponovitvijo. Ravnatelj APT je z avtonomijo in odgovornostjo vezan na programska izhodišča APT, zato je njegova odločitev popolnoma legitimna."

KMJ z novim delovnim časom

Knjižnica Mirana Jarca ima nov delovni čas. Po novem je odprta že ob 7. uri zjutraj od ponedeljka do petka, ob sobotah pa nespremenjeno. Novost je tudi to, da ob torkih poslušajo brez prekinitve za uporabnike. Spremenjen urnik je posledica analize ankete, ki so jo uporabniki izpolnjevali konec lanskega leta.

Jakčev dom: Otvoritev razstave Javni kipi

Dolenjski muzej Novo mesto in Zavod za kiparstvo Ljubljana je v petek, 18. januarja 2008, ob 18. uri v Jakčevem domu Dolenjskega muzeja Novo mesto odprl kiparsko razstavo Javni kipi. Razstavo je odprla Staša Kokot, direktorica Zavoda za kiparstvo. Vodja razstave Aleš Erjavec pravi, da želijo z razstavo spremeniti doseženo prakso, ko so kipi (in druge tridimenzionalne umetniške stvaritve) služili predvsem razstavam. Po njegovem mnenju kipi sodijo na javna mesta in ravno zato je za naslov razstave izbral »Javne kipe«. Tako bodo kiparke in kiparji za razstavo predložili dela, ki bi jih bilo možno umestiti v konkretne ali domišljajske javne prostore. Razstava bo na ogled do 24. februarja 2008.

Otvoritev fotografske razstave Tereze Kozinc v Gogi

V atriju Knjižarna Goge je bila v petek, 25. januarja, ob 20. uri otvoritev fotografske razstave mlade fotografkinje Tereze Kozinc. Razstava Metropolisapiens ali mestni-človek se predvsem osredotoča na človeka, na njegov odnos do betonske džungle in tudi na njegov odnos do narave. Človek, mesto in živali so osrednji motivi razstave. Tereza Kozinc se v svojem raziskovanju oddaljuje od klasičnega pojmovanja fotografije in s pomočjo digitalne tehnologije, ki ji mogoča predelavo in obdelavo posnete fotografije, ustvarja nadrealistične slike, ki pa kljub temu nosijo sporočilo in zgodbo, lastno fotografiji. V ogrevanem prostoru je večer popestril dj Haris Pilton.

DRPD Novo mesto odpira nagradni natečaj

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, ki je nacionalni partner Evropskega leta medkulturnega dialoga 2008, ob tem letu in ob podpori Urada vlade za komuniciranje odpira dvomesečni nagradni literarni natečaj za srednješolce in študente na temo Pasti in prednosti večkulturnega okolja. K udeležbi vabijo predvsem mlade z območja Dolenjske, Bele krajine in Posavja, saj so prav ta področja zaradi svoje geografske (območje šengenske meje) in gospodarske posebnosti (številna uspešna industrijska podjetja) stičišče številnih različnih kultur.

Simon Petrov pojasnjuje prihod v Slovenijo

Simon Petrov, eden najboljši novomeških košarkarjev vseh časov, se je sredi sezone vrnil na slovenska košarkaška igrišča. Košarkar, ki je leta 2000 z novomeško Krko in leta 2002 s francoskim Asvelom osvojil državni prvenstvo Slovenije oziroma Francije, je podpisal pogodbo z ljubljanskim Slovanom, po tem, ko je sporazumno prekinil pogodbo z italijanskim klubom iz Avellina. »V Italijo sem odšel na povabilo prvega trenerja Air Avellina Mattea Bonicciolia, pod okriljem katerega smo uspešno zaključili že sezono 2006/2007. Kmalu po začetku sezone sem ugotovil, da moja vloga v ekipi ne bo takšna, kot je bilo mišljeno pred začetkom. Ekipa je zelo slabo začela sezono, zaradi česar so se pritiski stopnjevali. Trener se je nato odločil, da me v ekipi ne potrebuje. V začetku je bilo govora zgolj o začasnih rešitvah, kmalu pa se je izkazalo, da gre za prekinitve trajnejše narave. Nekaj časa smo iskali rešitev in se potem v decembru dogovorili za prekinitve pogodbe,« je o ne preveč prijetnem koncu sodelovanja z Italijani povedal Simon Petrov. Air Avellino sicer trenutno zaseda peto mesto v italijanski košarkarski ligi.

»V Slovenijo se v bistvu ne vračam po dolgih letih, saj sem po odhodu iz Krke igral eno sezono pri Olimpiji in eno pri Slovanu. Za mojo vrnitev je najbrž kriv splet več okoliščin. Prvi razlog je vsekakor prekinitve pogodbe v Avellinu. Drugi pa ženina nosečnost, zaradi katere sem po prekinitvi pogodbe zavrnil kar nekaj ponudb iz tujine. Po prihodu v Slovenijo sem se tako vse bolj poigraval z mislijo, da bi bilo dobro prav zaradi tega dokončati sezono v Sloveniji. Resen interes je pokazal Slovan, tako da smo se lahko hitro dogovorili za sodelovanje.« Simon Petrov je v Slovanu nadomestil Stefana Nikoliča. Bo Petrov še kdaj zaigral v Novem mestu? "Mislim, da bo po

teji sezoni treba še za kakšno leto ali dve v tujino, vendar bom resno razmišljal, kam in kako šele po koncu sezone. Koliko časa bom še igral, je odvisno od zdravja (ki mi zaenkrat dobro služi), vendar potihem upam, da bom kariero lahko sklenil v dresu Krke. Če pa bo takrat v klubu za to obstajal interes, pa bomo videli." Glavni cilj Slovana je obstanek v jadranski ligi, se pravi ne končati na zadnjem mestu, ki ga ta klub sicer trenutno zaseda. »Potem pa bomo poskusili presenetiti v slovenskem prvenstvu.«

Športniki leta 2007

Agencija za šport je razglasila športnike leta 2007. Športnica leta 2007 je Sabina Šehić, svetovna prvakinja v kimboksu in tekvandoju, športnik leta je državni prvak v skoku ob palici Andrej Poljanec, za športni kolektiv leta pa je bil izbran Atletski klub Krka.

Semafor

Povprečna neto plača
za oktober 2007 v EUR

Slovenija	846,38
JV regija	816,76
MO NM	909,16
MO LJ	970,38
MO CE	831,00
MO KO	864,95
MO MB	836,54

Slovenija	7,1
UE Novo mesto	5,1
UE Ljubljana	6,1
UE Nova Go.	4,5
UE Lendava:	15,2
MO NN	5,5
MO Celje	9,5
MO LJ	6,5
MO Koper	5,9

Kratke

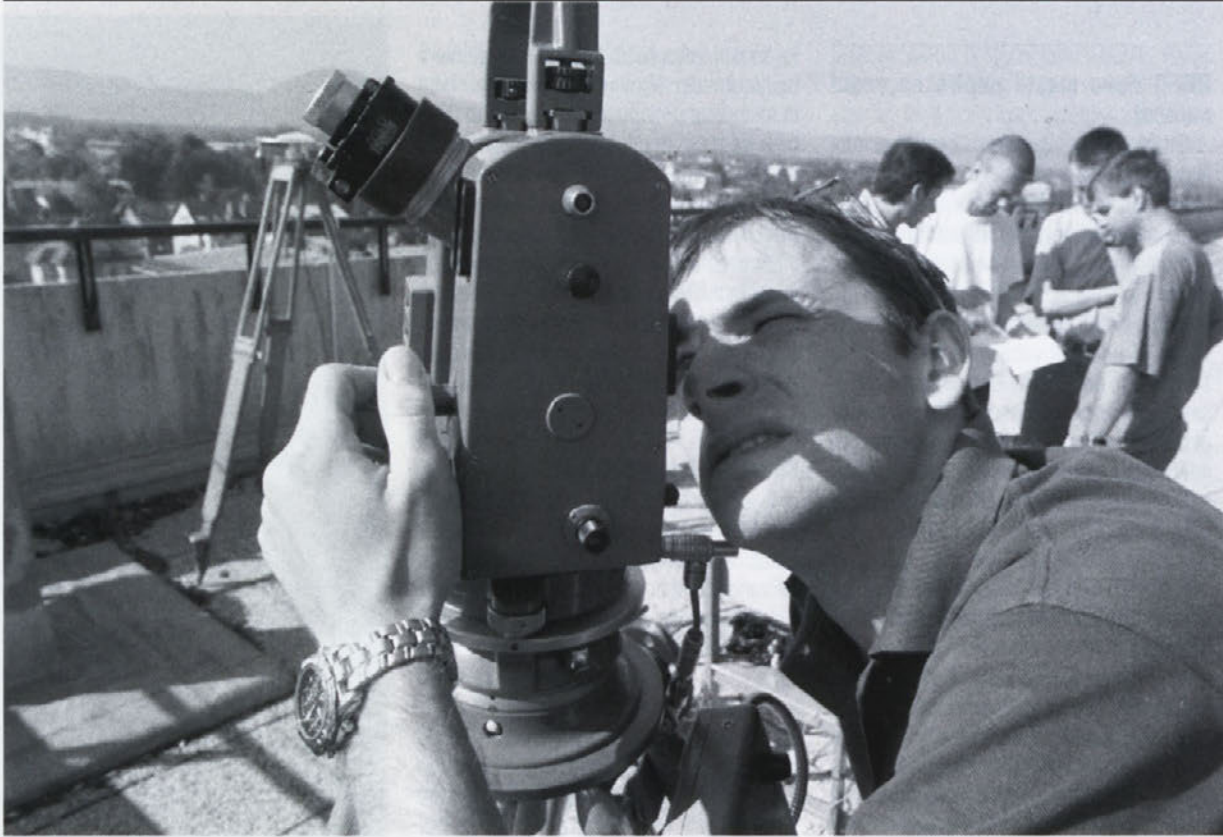

•••21. januarja je APT s predstavo Nekje vmes gostovala EnKnapGroup •••24. januarja v Rotvožu je Jovo Grbovšek, odgovorni konservator, predstavil konservatorski program za novomeški Narodni dom. •••31. januarja je nm slikarka Jožica Medle v KMJ odprla razstavo slik iz knjige Onkraj sveta. •••Župan je 1. februarja sprejel študenta Petra Cimermančiča, ki je skupaj s skupino kolegov mikrobiologov in kemikov na svetovnem tekmovanju iz sintezne biologije dosegel izjemen uspeh z raziskovalnim projektom, ki prinaša novo metodo pri zdravljenju okužbe s HIV. •••1. februarja je v KC JT potekala slavnostna akademija ob 70. obletnici rojstva slovenskega skladatelja, pedagoga, kritika in publicista, rojenega v Novem mestu. •••3. februarja je kot že tri desetletja do sedaj potekal Mojčin pustni karneval. •••Župan Muhič je 4. februarja sprejel državnega prvaka v oranju Igorja Pateta. •••6. februarja je v organizaciji DPM Mojca •••

Pripravili: Uroš Lubej, Maja Regina, Damir Skenderović, fotografija Boštjan Pucelj

Ze kar solidna ponudba na Dolenjskem

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

Dijakinje in dijaki pa tudi ostali, ki se odločajo za nadgradnjo izobrazbe, imajo tudi v Novem mestu že kar pestro ponudbo programov. Vsi tisti, ki se zaradi finančnih in službenih razlogov ali pa preprosto zaradi zanimanja odločajo za študij na Dolenjskem, lahko izbirajo med programi na različnih stopnjah, prvič v zgodovini celo na doktorski ravni, ki jih razpisujejo štiri visokošolske in tri višješolske ustanove.

Visokošolski programi: od družboslovja do tehnike

Novogoriška Fakulteta za uporabne študije (FUDŠ) bo v naslednjem letu izvajala v okviru svoje novomeške enote tri študijske programe Informatika v sodobni družbi (visokošolski strokovni, univerzitetni in magistrski program). Do konca tekočega koledarskega leta se bodo ti programi prenesli na novo Fakulteto za informacijske študije s sedežem v Novem mestu. Poleg teh programov se bodo v izredni obliki izvajali še univerzitetni program Uporabne družbene študije, magistrski program Medkulturni management in pa doktorski študijski programa Sociologija. To je tudi prvi doktorski študij v zgodovini Novega mesta.

Dolgo tradicijo visokošolskega študija ima novomeška Visoka šola za upravljanje in poslovanje. Lani je bilo v njihovih programih vpisanih skoraj petsto študentov. Na dodiplomski (VS) ravni razpisujejo program Informatika v upravljanju in poslovanju, program Upravljanje in poslovanje pa lahko poleg dodiplomskega študija (VS) vpisujejo tudi tisti, ki upajo na magistrsko izobrazbo. Visoka šola za tehnologije in sisteme (VITES) je med novomeškimi visokošolskimi zavodi zaenkrat edina, ki ponuja tudi bolj tehniško smer, in sicer dodiplomski (VS) program tehnologije in sistemi, Visoka šola za zdravstvo (VŠZ) pa odpira dodiplomski program zdravstvene nege.

In zakaj bi se študentje odločali za naše šole? Vsi vodilni

poudarjajo bližino študije, finančne razloge in seveda kakovost svojih predavateljev in programov. Janez Povh, v.d. dekana Fakultete za informacijske študije, pravi: »Znanja s področja informatike so izrazito iskana. Ponujamo interdisciplinarne programe, kjer dobijo študentje tudi močno metodološko znanje in pregledno družboslovno znanje. Vsa ta znanja pa so skupaj z dobrim znanjem s področja računalništva in informatike pogoj za to, da so lahko diplomanti kos večplastnim problemom na področju informacijsko komunikacijske tehnologije.« Prednost pred ostalimi visokošolskimi ponudniki v Novem mestu vidi tudi v tem, da so vsi predavatelji pri njih doktorji znanosti. Dekanja VŠUP Mojca Novak pravi, da njihova šola študentom omogoča študij, ki je blizu interesom študentov, jim omogoča napredovanje na delovnem mestu ter sprotno opravljanje študijskih obveznosti. Vodstvo Vitesa je prepričano, da je njihova prednost v tem, da Dolenjska, ki ima veliko industrijskih podjetij, potrebuje dobro izobražen kader s področja tehniških ved in da so na tem prostoru edini, ki to ponujajo.

Višješolska ponudba: od tehnike, podeželja do ekonomije

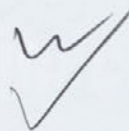
Šolski center Novo mesto (ŠC) bo v prihodnjem letu razpisal višješolske programe Strojništvo, Varstvo okolja in komunala, Elektronika in logistično inženirstvo. Programi bodo potekali redno in izredno pa tudi v obliki študija na daljavo. Kar 878 študentov, novih inženirjev in inženirjev, je v lanskem šolskem letu študiralo na Šolskem centru, letos pa bodo vsi programi prenovljeni po bolonjskem sistemu. Na šolskem centru so prepričani, da njihovi diplomanti ne bodo imeli težav z zaposlitvijo: »Izkušnje kažejo, da se naši študentje hitro in lahko zaposlijo, saj med študijem pridobijo aplikativna in tehnična znanja, po katerih je veliko povpraševanje v dolenjski regiji in širše,« pravijo.

Nekdanja Kmetijska šola Grm se po novem imenuje Grm

Novo mesto – Center biotehnike in turizma. Razpisali so program Upravljanje podeželja in krajine, ki bo potekal po bolonjskem sistemu. »Če so bili pomembni poklici ob koncu 2. tisočletja vezani po eni strani na tehniko in računalništvo, na drugi strani pa na ekonomijo, so poklici 3. tisočletja vezani na vprašanja, v kakšnem okolju bomo živeli, na vprašanja o zdravju, o prehrani, o vrednotah oziroma na vsa vprašanja, ki so vezana na življenje ljudi in so usmerjena k sanaciji globalizacijskih učinkov. Prav na vsa ta vprašanja nudi odgovore študij biotehnike, konkretno študij Upravljanje podeželja in krajine,« o razlogih, zaradi katerih se študentje odločajo za njihovo šolo, pove v. d. ravnateljice višje strokovne šole Tjaša Vidrih.

Ekonomska šola Novo mesto pa razpisuje dva višješolska programa, in sicer Poslovni sekretar in Komerčialist. Tudi ta bosta potekala po bolonjskem sistemu. »V današnjem času je uporabno znanje najmočnejša konkurenčna prednost vsakega posameznika, organizacije in družbe. Tega se zavedamo tudi na višji strokovni šoli Novo mesto, kjer izobražujemo tako, da upoštevamo potrebe delodajalcev glede kompetenc zaposlenih kot tudi tako, da bodo diplomanti pridobili dobro popotnico za uspešno poklicno pot.«

(se nadaljuje)

Maja Regina, foto Jaka Šuln

Zahodni stolpič Dijaškega doma Novo mesto kar kliče po prepotrebni obnovi, ki naj bi jo ministrstvo za šolstvo in šport načrtovalo za šolsko leto 2007/2008. Direktor dijaškega doma Marjan Grahut je pred slabimi štirimi leti za revijo Park dejal: »Pričakujemo, da bo nova stavba privabila več študentov, ki bodo napolnili dom, del kapacitet pa bomo pustili prostih za mladinski hotel.« A zgodilo se ni nič od tega. Nikjer ne duha ne sluha o kakršni koli obnovi, število študentov, ki si za bivališče med študijem izberejo dijaški dom, se iz leta v leto zmanjšuje, omenjati mladinski hotel pa je popolnoma nesmiselno, saj so bivalne razmere za takšne potrebe vse prej kot primerne.

Hiša kliče po obnovi

Sobe so majhne, pohištvo vidno razpada, okna ne tesnijo več dobro ali pa se jih celo ne da zapreti. Kuhinje so zares minimalistične, pritožbe študentov pa se nanašajo tudi na sanitarije, iz katerih se velikokrat širi neprijeten vonj. »Kopalnice niso ločene, vendar to nikakor ni bistvena težava, pa tudi navadili smo se že,« pravi ena izmed študentk. »Bolj nas moti, da je slabo poskrbljeno za čistočo, umivalniki so umazani tudi po več dni. Vsa oprema je že zdavnaj zastarela. Težave imamo tudi z internetom, ki večkrat ne deluje. In ko rabiš hišnika, da zamenja žarnico ali razbito šipo, ga zelo težko priključiš.« Malo v šali in malo zares so še dodali, da delavci, ki živijo v višjih nadstropjih, skozi okno vsake toliko časa vržejo ostanke hrane ali pa celo neuporaben TV aparat. In če se sprehodiš okrog dijaškega doma, se na zelenici zares najde nekaj porcij zavrženih obrokov. Za vokalom pa tudi nekaj starih televizorjev. Grahut se sicer strinja z nekaterimi pritožbami in si celo želi pritiska študentov: »Osebnost mislim, da razmere v domu niso najboljše za bivanje; 20-30 oseb si deli mini kuhinjo, pohištvo v sobah je staro 30 ali več let. Hiša kar kliče po novi opremi in menjavi celotne instalacije.«

Število študentov upada

V stavbi trenutno domuje 180 stanovalcev. Večino kapacitet zasedajo delavci in begunske družine. V pritličju in v delu prvega nadstropja bivajo študentje. Na študij v Novo mesto prihajajo iz cele Slovenije, predvsem s primorskega, z notranjskega in belokranjskega območja,

manj pa s Štajerske in z Gorenjske. V tem študijskem letu je v domu nastanjenih le 28 študentov, kar je slaba šestina vseh stanujočih, število pa se iz leta v leto še zmanjšuje. Grahut navaja, da je upadanje števila gotovo rezultat standarda, ki je razmeroma nizek oz. ni tak, kot bi moral biti. S tem se strinjajo tudi študenti. »Kar nekaj kolegov študentov si je po videnju klavnega stanja v domu premislilo in si poiskalo druge možnosti nastanitve. Neprijeten prvi vtis je marsikoga odvrnil,« so prepričani.

»Študenti so le naši začasni gostje«

Omenjena stavba je registrirana kot dijaški dom, ki ima na stanovanju poleg delavcev in begunskih družin tudi študente. Pravzaprav imajo enak status. »Študenti so le naši začasni gostje,« pove Grahut. Toda ne glede na to, komu je bila stavba sprva namenjena, jo je treba obnoviti. Pa naj v njej živi kdor koli.

Sporne subvencije

Delitev študentov na študente univerz (kamor spadajo tudi visokošolci) in študente višjih šol posledično pripelje do razlike pri subvencioniranju stanarin. Ker se študente višjih šol po zakonu obravnava enako kot srednješolce, jim subvencija stanarine pač ne pripada. »Zadnjih (višješolcev) je v našem domu večina, po zakonu o organizaciji in financiranju pa so del srednjih šol,« pojasni Grahut. Cene bivanja so pretežno visoke in se gibljejo od 80 do 90 evrov. Visokošolci, ki so upravičeni do subvencije, pa prejemajo le minimalni znesek. »Polna cena najemnine znaša 100 evrov, subvencija na ta znesek pa le 15 evrov. Tako mesečno plačujem 85 evrov za skromno sobo, v kateri sva dva. Ta cena je bistvena večja, kot jo plačujejo na primer študenti v Ljubljani, saj je njim priznana veliko višja subvencija,« pravi Dejan.

Dogovor o obnovi podpisan že leta 2001

Zadeva se vleče že od decembra 2001, ko je bil sklenjen dogovor med ministrstvom za šolstvo, znanost in šport ter mestno občino Novo mesto o sodelovanju pri izgradnji študentskega doma v Novem mestu. V dokumentu, ki izhaja še iz časa, ko je župansko mesto zasedal Anton Starc, piše, da gre za Projekt razširitve in prenove študentskih bivalnih zmogljivosti ter študentskih stanovanj. Zapisano je tudi, da bo s tem v Novem mestu pridobljenih do 112

novih mest za prebivanje študentov, in sicer s preureditvijo II. stolpiča Dijaškega doma Novo mesto. Omenjeni projekt bi se moral izvajati od leta 2002 do leta 2005. Na pobudo ministrstva je bil leta 2004 izdelan in plačan celo DIIP (dokument identifikacije investicijskega projekta) za prenovo, vendar se do danes zadeve niso premaknile. Na vprašanje, kje so se zadeve zatakile, Grahut odgovarja: »V tem času se je zgodila delitev ministrstev in mislim, da je to ključna težava. Dogovarjam se tako z ministrstvom za šolstvo in šport, ki je lastnik objekta, kot tudi z ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Vendar imam občutek, da gre le za dopisovanje in moralno podpiranje. Tudi z občinske strani.«

Zataknilo se je na vrhu

Grahut pove, da se stvari zapletajo tudi pri financiranju. Ni jasno, kdo mora stvar peljati dalje. Obe ministrstvi obljubljata skupen sestanek, kjer bi bil sprejet dogovor o obnovi. A tega sestanka kar ni in ni. In verjetno ga ne bo še kar nekaj časa. Na ministrstvu za šolstvo in šport so se potrudili vsaj v tolikšni meri, da so posredovali naslednji odgovor: »S problematiko dijaških domov se na Ministrstvu za šolstvo in šport, tako v Službi za investicije, kot na Direktoratu za srednje in visoko šolstvo ter izobraževanje odraslih (ki je zadolžen za konceptualni in vsebinski del) ukvarjamo že nekaj časa.«

Nujno je namreč potrebno pristopiti k realizaciji mreže dijaških domov zaradi slabo izkoriščenih kapacitet, kadrovske podhranjenosti in slabo vzdrževanih objektov.

Možen koncept rešitve ob upoštevanju geografske umeščenosti, kapacitet, zasedenosti in potencialnih potreb okolja v smislu razvoja mreže srednjih in višjih šol je adaptacija obstoječih dijaških domov v dijaško-študentske domove. Ta faza je vezana na spremembo ustanovitvenih aktov oziroma predhodno uskladitev z načrtovanimi spremembami v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.«

Iz odgovora lahko sklepamo, da so se stvari zaustavile prav na ministrstvu, torej na samem vrhu. Ni jasno, zakaj se obnova še ni začela, niti kdaj se bo. Ali če se sploh bo. Torej lahko samo upamo, da se bo. Ker bi bil že skrajni čas.

Luknja za luknjo na mostu

Zdi se, kot da bi šlo za neslano in dokaj drago šalo. Seveda na račun občine oziroma davkoplačevalcev. Namreč. Iz leta v leto že krpajo luknje, ki nastajajo na pločniku Kandijskega mostu. In ko se že zdi, da je bilo narejeno dobro in dovolj drago, se spet pojavijo luknje. In to kar v času, ko upamo, da znajo gradbinci rešiti tudi tako enostaven problem, kot je kakovostna izvedba pločnika na kovinskem mostu. Koliko let bo občina še zapravljala denar za krpanje lukenj na Kandijem mostu? Kaj pa če bi imeli kar lesene podnice?

Kampiranje na Krki

Leta 2006 je bil na reko Krko na območju Novega mesta postavljen splav, ki je doslej osrečil že marsikoga, primernost in uspešnost pa mu priznava tudi turistična stroka. A očitno je vzbudil tudi nekaj zavisti. Vsaj če sklepamo po tem, da se je na Krki zdaj

pojavi še nekaj plovil na motorni pogon, ki pa za plovbo nimajo dovoljenja. Celo Adriina prikolica se je znašla sredi Krke. Pri vsem tem bi moral ukrepati tudi občinski inšpektor. Bo na vodi uspešnejši kot na kopnem?

Javno, občinsko in zasebno

V blokovskih naseljih marsikje še vedno ni rešeno vprašanje funkcionalnih zemljišč ob stavbah. Zato večina blokovskih parcel in s tem tudi parkirišča pripadajo kar Mestni občini Novo mesto ali pa kakšnemu drugemu podobnemu lastniku. A ponekod so

stvari stanovalci samovoljno vzeli kar v svoje roke in olastnili občinsko. Na sliki je denimo primer s Trdinove ulice. Občina, ki je lastnik, in sosedje, ki bi lahko bili uporabniki parkirnih mest, pa na tako privatizacijo še niso nič rekli.

Na Gorjance z očali

Že desetletja na vogalu nekdanjega hotela Vindišar stoji turistična usmerjevalna oziroma informacijska tabla, ki popotniku da vedeti, da se iz Novega mesta lahko na Gorjance odpravi po dveh bolj uhojenih poteh, da bo po obeh do Gospodične rabil kakšne tri ure, da bo udobno pomical, od

tam pa da je še kakšno uro hoda do Trdinovega vrha. A tabla, ki je še lepo z roko napisana, je že nekoliko načeta od časa in vremena ter seveda pozabe. Napis na njej so vse težje vidni, Gorjanci pa se zdijo vse manj privlačni.

Bog na avtoservisu

Po Novem mestu je razsejanih nekaj deset kapelic oziroma razpel. Ena takih je tudi na Resslervi ulici. Ta je mnogim na očeh, celo arhitekturno je bolj dodelana, niti ne prav posebej zanemarjena in v njej neredko zasveti kakšna svečka. Ob njej pa je vulkanizer bahavo namestil svoje reklame.

Najbrž ne gre dvomiti, da bo med njegovimi strankami veliko vernikov, kako Bog gleda na tako izkoriščanje znamenj za komercialne namene, pa bomo nekoč zagotovo še poročali. (tekst in fotografije Tomaž Levičar)

Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici – najmlajši družboslovni center znanja

Fakulteta za uporabne družbene študije iz Nove Gorice je v prvem študijskem letu svojega delovanja vpisala na svoje programe nekaj več kot 160 študentov, kar je za novo akademsko ustanovo zavidljiv rezultat.

Študentje so na dodiplomski ravni vpisani na rednem študijskem programu Uporabne družbene študije in na programu Informatika v sodobni družbi, ki v letošnjem letu poteka v obliki izrednega študija, v prihodnjem letu pa se bo prvič izvajal v redni obliki. Posebnost programa Uporabne družbene študije je širina interdisciplinarnega znanja, s katerim so opremljeni diplomanti ob zaključku študija. Po končani prvi stopnji se lahko vključijo v delovni proces v organizacijah v gospodarstvu, javni upravi in nevladnem sektorju. Diplomanti programa Informatika v sodobni družbi pa so ob koncu študija opremljeni z znanji s področja družboslovja ter informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Med drugim so usposobljeni tudi za raziskovanje in ustvarjanje novih vsebin na internetu. Vsem študentom je omogočeno nadaljevanje študija na podiplomskih programih. Program Medkulturnega menedžmenta je namenjen vsem, ki želijo nadgraditi obstoječe znanje o kulturni dinamiki sodobnih družb ter o upravljanju medkulturnih odnosov na področjih ekonomije, politike, znanosti in izobraževanja ter civilno-družbene sfere s perspektive različnih znanstvenih disciplin. Podiplomski študij Informatika v sodobni družbi pa pomeni nadgradnjo znanja diplomantov v smeri usposobljenosti za aktivno vlogo pri evalvaciji obstoječih informacijskih sistemov ter aktivno vlogo pri razvoju in vzdrževanju informacijskih sistemov in programske opreme. Oba podiplomska programa delujeta na podlagi koncesije (kar pomeni, da študent ne plača šolnine).

Fakulteta pa si svoji mladosti navkljub pogumno širi obzorja in obstoječim, predvsem pa bodočim študentom nudi nekaj novosti. V naslednjem študijskem letu se bo v redni obliki začel izvajati študij Informatika v sodobni družbi tako na visokošolski strokovni kot tudi univerzitetni ravni – ta se v letošnjem letu izvaja zgolj v izredni obliki. Prav tako pa bo fakulteta naslednje leto pričela z izvajanjem bolonjskega doktorskega študija sociologije (to je eden prvih bolonjskih doktorskih programov v Sloveniji). Študijski programi, ki jih fakulteta nudi, omogočajo študentom produktivno soočanje z izzivi sodobnega sveta in so podlaga za uspešno kariero na različnih poklicnih področjih, saj jim ponujajo posrečeno kombinacijo teoretskih, metodoloških in konkretnih praktičnih znanj.

Dokaz, da postaja Fakulteta za uporabne družbene študije iz Nove Gorice nov center družboslovnega znanja, pa so tudi akademski dogodki, ki jih fakulteta organizira. Eden od vidnejših dogodkov so tako imenovani družboslovni večeri ter mednarodne znanstvene konference s področja medkulturnih odnosov, igralniških študij in informatike. Na fakulteti se tudi zavedajo pomena vključenosti v mednarodni prostor in na tem področju s pomočjo tujih partnerjev študentom in predavateljem omogočajo izmenjavo v pedagoškem in raziskovalnem smislu.

Dodiplomski študijski program

Podiplomski študijski programi

Uporabne družbene študije (univerzitetni program)

Informatika v sodobni družbi (magistrski program)

Informatika v sodobni družbi (visokošolski strokovni in univerzitetni)

Medkulturni menedžment (magistrski program)

Sociologija (doktorski študij)

Rastemo z znanjem.

Informativni mesti:

Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto
Novi trg 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 37 37 870
Fax.: (07) 37 37 880
E-pošta: info@urs.si

Fakulteta za uporabne družbene študije
Faculty of applied social studies
Kidričeva 9, p.p. 62, 5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 333 00 80
Fax.: (05) 333 00 81
E-pošta: dekanat@fuds.si; referat@fuds.si

www.urs.si www.fuds.si

VISOKOŠOLSKO SREDIŠČE NOVO MESTO

VISOKA ŠOLA ZA UPRAVLJANJE IN POSLOVANJE NOVO MESTO

Dodiplomska programa:

- upravljanje in poslovanje
- informatika

Magistrski program:

- upravljanje in poslovanje

Programi za izpopolnjevanje

www.visoka-sola.com

VISOKA ŠOLA ZA TEHNOLOGIJE IN SISTEME

Dodiplomski program:

- tehnologije in sistemi

Programi za izpopolnjevanje

www.vites.si

VISOKA ŠOLA ZA ZDRAVSTVO NOVO MESTO

Dodiplomski program:

- zdravstvena nega

Programi za izpopolnjevanje

www.vsz.vsnm.si

Društvo življenje brez nasilja Novo mesto
Rozmanova ulica 10, Novo mesto, p. p. 345
Tel: 07/ 33 26 895, 031 393 614
Fax: 07/ 33 26 845
društvo.dzbn.nm@gmail.com
www.varnahisanovomesto.si

Smo Društvo življenje brez nasilja in krivic za podporo žrtvam nasilnih dejanj, ki je bilo ustanovljeno 09.02.1998 v Novem mestu. Smo humanitarna, nevladna in neprofitna organizacija in edini na območju Dolenjske in Bele krajine, ki nudimo ženskam, žrtvam nasilja v družini možnost prekinitve zlorab in nasilja ter psihosocialno pomoč v varnem prostoru. S programom dopolnjujemo mrežo materinskih domov in zavetišč za ženske in otroke, žrtve nasilja v družini ter opozarjamo državo in širšo okolico, da je nasilje nad ženskami in otroki kršitev človekovih pravic, ne samo problem posameznika temveč vseh nas. Pri MDDSZ smo kot splošna dobrodelna organizacija vpisani v register humanitarnih organizacij pod zap. št HO-SD-22.

Načrtovane cilje izvajamo v okviru naslednjih programov:

VARNA HIŠA, SKUPINA ZA SAMOPOMOČ in POLETNI TABOR.

Našo dejavnost sofinancirajo MDDSZ, FIHO, UEM, MO Novo mesto, Občina Trebnje, Občina Šentjernej, Občina Dolenjske toplice, Občina Semič, Občina Črnomelj, Občina Metlika in številna podjetja ter posamezniki. Žal so finančna sredstva, ki jih pridobimo preko razpisov in donatorjev premajhna za nemoteno funkcioniranje programov, ki jih izvajamo. Zelo bi bili veseli, če bi nam poskušali finančno ali materialno pomagati.

park
medijski sponzor

DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE
PROSTOVOLJNEGA DELA
NOVO MESTO

park
medijski sponzor

OB LETU MEDIKULTURNEGA DIALOGA (2008) MLADE VABIMO NA

NAGRADNI LITERARNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE PROZNO DELO

NA TEMO

PASTI IN PREDNOSTI VEČKULTURNEGA OKOLJA

17. JANUAR – 17. MAREC 2008

1. KATEGORIJA: DIJAKI OD 1. DO 4. LETNIKA SREDNJE ŠOLE
2. KATEGORIJA: ŠTUDENTJE DO 25. LETA STAROSTI

INFORMACIJE: VSE O POGOJIH IN SMERNICAH ZA IZDELAVO PROZNEGA
DELA NA STRANI WWW.DRPDM.SI/NOVICE

Natečaj je predstavlja Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto in pomeni ključno vlogo za mladostnike.

Društvo je nacionalni partner Evropskega leta medkulturnega dialoga 2008.

Tudi Krka lahko podivja

Maja Regina, foto Boštjan Pucelj

Največji površinski vodotok v občini Novo mesto je reka Krka. Ker je njen tok v glavnem umirjen, se MO Novo mesto uvršča med področja z nizko poplavno ogroženostjo. Kljub temu ima občina določena območja, ki so v primeru naraslih vod ogrožena – Krka je v preteklosti že poplavljala.

Po podatkih Vodnogospodarskega instituta Ljubljana (julij 2004), ki so bili dobljeni na podlagi 100-letnih podatkov o vodostaju in pretoku reke Krke in njenih pritokov, lahko v naši občini pričakujemo poplave na naslednjih območjih: ob reki Krki od Otočca do Kronovega, ob potoku Prečna od Luknje do izliva v Krko, na Loki pri gostišču Loka ter pri starem mlinu na Mlinarski poti v Mačkovcu. Predvsem v spodnjem delu reke Krke so ob deževjih možne manjše poplave, ki pa ne naredijo kakšne večje škode. Občasno so zaradi hudournikov poplavljeni kmetijske površine in prometnice, vendar se z njihovo regulacijo poplavna območja postopoma zmanjšujejo.

Višji svetovalec za zaščito in reševanje na Mestni občini Novo mesto Fikret Fejzić pravi, da v primeru naraslih vod v naši občini ni poplav, ki bi ogrožale življenja, le občasno so poplavljeni pritličja posameznih hiš ter gospodarski ali industrijski objekti. Tak objekt je na primer stari mlin v Mačkovcu, kjer so v spodnjem delu stavbe skladišni prostori. Tu narasla Krka občasno poplavi skladišče, vendar gasilci s postavitvijo zaščitnih vreč in izčrpavanjem vode zagotovijo, da voda ne vdira in uničuje prostorov. V večini primerov pa poplave na našem področju prizadenejo le kmetijske in prometne površine.

Iz tabele je razvidno, katera naselja in koliko hiš oziroma prebivalcev je v primeru poplav v naši občini potencialno ogroženih.

Poplave prizadenejo tudi ostalo infrastrukturo, kot so

na primer mostovi; na Krki je 6 lesenih mostov, ki so ogroženi zaradi naplavin, ki jih prinese narasla reka. V tem primeru je velika verjetnost, da naplavljen material (visoka drevesa) zruši celoten most. Škoda, ki nastane pri tem, je običajno precej velika. Možne posledice poplav so tudi verižne nesreče, kar pripelje do onesnaženja pitne vode, motnje se lahko pojavijo v oskrbi z električno energijo in gorivi, sprožajo se lahko tudi plazovi itd. V MO Novo mesto sicer ni nevarnosti pojavljanja zemeljskih plazov, ima pa takšne nevarnosti sosednja občina Šmarješke Toplice.

Nevarnost poplav je predvsem v spomladanskem času ob hitrem taljenju snega ali jeseni ob obilnem oziroma dolgotrajnem deževju. Poplave lahko nastanejo tudi ob sotočju rek zaradi močnih padavin ali neurja, narasle reke pa prestopijo bregove in poplavlajo. Vzrok za poplave so lahko tudi močnejši potresi ali kombinacije naštetih vzrokov. Posledice naraslih vod so različne; zaradi njih prihaja do poškodovanja objektov in infrastrukture, motenj v cestnem prometu, oskrbi s pitno vodo in nenazadnje do poškodb ali celo smrtnih žrtev. Poplave je mogoče predvidevati s pomočjo podatkov Hidrometeorološkega zavoda Slovenije, ki napove količino padavin. Za preprečevanje oziroma ublažitev in odpravo posledic poplav ima MO Novo mesto na razpolago kar nekaj služb in organizacij, ki so v takšnih primerih usposobljeni za akcijo. V primeru poplav (ali drugih nesreč) ima občina pripravljen načrt za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči. Oceno ogroženosti ob poplavah (in ostalih možnih nesrečah) za območje Dolenjske je izdelala Izpostava za zaščito in reševanje Novo mesto, oceno ogroženosti lokalne skupnosti pa Mestna občina Novo mesto.

Pristojne službe za preprečevanje in odpravo posledic redno vzdržujejo vodotoke, jarke in mostove, skrb se namenja tudi skladnemu razvoju infrastrukture vključno s

posegi v prostor. V ta namen so zgrajeni objekti za zaščito pred poplavami (zadrževalniki, regulacije), gotovo pa je zelo pomembno tudi pravočasno organiziranje sil za zaščito, reševanje in pomoč pri odpravi posledic. Nenazadnje je v primeru nesreče ključnega pomena obveščanje ljudi, ki bivajo na ogroženih območjih.

Ves čas so na voljo in v pripravljenosti Gasilsko reševalni

»V Železnikih je šlo za nenadno poplavo. Pri nas dejansko nimamo podobnih hudourniških strug, ki bi v dolino prinesle večjo količino vode z uničevalno močjo. Zato ni mogoče, da bi se v naši občini zaradi naraslih vod zgodila takšna tragedija.«

center Novo mesto, potapljaška enota Podvodno reševalne službe Novo mesto, Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto, Center za obveščanje, po potrebi pa tudi druge organizacije. Fejzić je še pojasnil, da so ekipe civilne zaščite za delo v primeru poplav ali drugih naravnih nesreč ustrezno usposobljene in opremljene. O verjetnosti, da bi se pri nas zgodilo kaj podobnega kot lanskega septembra v Železnikih, pa pove: »V Železnikih je šlo za nenadno poplavo in takšnih katastrofalnih dejanj ni bilo mogoče napovedati. Pri nas dejansko nimamo podobnih hudourniških strug, ki bi v dolino prinesle večjo količino vode z uničevalno močjo. Zato ni mogoče, da bi se v naši občini zaradi naraslih vod zgodila takšna tragedija.«

VODOTOK	OGROŽENO NASELJE	OGROŽENE HIŠE	ŠT. OGROŽENIH LJUDI
Krka	Lešnica – Kronovo	5	15
potok Prečna	Prečna – Zalog	7	21

VISOKOŠOLSKO SREDIŠČE NOVO MESTO

VISOKA ŠOLA ZA UPRAVLJANJE IN POSLOVANJE NOVO MESTO

Dodiplomska programa:

- upravljanje in poslovanje
- informatika

Magistrski program:

- upravljanje in poslovanje

Programi za izpopolnjevanje

www.visoka-sola.com

VISOKA ŠOLA ZA TEHNOLOGIJE IN SISTEME

Dodiplomski program:

- tehnologije in sistemi

Programi za izpopolnjevanje

www.vites.si

VISOKA ŠOLA ZA ZDRAVSTVO NOVO MESTO

Dodiplomski program:

- zdravstvena nega

Programi za izpopolnjevanje

www.vsz.vsnm.si

Društvo življenje brez nasilja Novo mesto
Rozmanova ulica 10, Novo mesto, p. p. 345
Tel: 07/ 33 26 895, 031 393 614
Fax: 07/ 33 26 845
drustvo.dzbn.nm@gmail.com
www.varnahisanovomesto.si

Smo Društvo življenje brez nasilja in krivic za podporo žrtvam nasilnih dejanj, ki je bilo ustanovljeno 09.02.1998 v Novem mestu. Smo humanitarna, nevladna in neprofitna organizacija in edini na območju Dolenjske in Bele krajine, ki nudimo ženskam, žrtvam nasilja v družini možnost prekinitve zlorab in nasilja ter psihosocialno pomoč v varnem prostoru. S programom dopolnjujemo mrežo materinskih domov in zavetišč za ženske in otroke, žrtve nasilja v družini ter opozarjamo državo in širšo okolico, da je nasilje nad ženskami in otroki kršitev človekovih pravic, ne samo problem posameznika temveč vseh nas. Pri MDDSZ smo kot splošna dobrodelna organizacija vpisani v register humanitarnih organizacij pod zap. št. HO-SD-22.

Načrtovane cilje izvajamo v okviru naslednjih programov:

VARNA HIŠA, SKUPINA ZA SAMOPOMOČ in POLETNI TABOR.

Našo dejavnost sofinancirajo MDDSZ, FIHO, UEM, MO Novo mesto, Občina Trebnje, Občina Šentjernej, Občina Dolenjske toplice, Občina Semič, Občina Črnomelj, Občina Metlika in številna podjetja ter posamezniki. Žal so finančna sredstva, ki jih pridobimo preko razpisov in donatorjev premajhna za nemoteno funkcioniranje programov, ki jih izvajamo. Zelo bi bili veseli, če bi nam poskušali finančno ali materialno pomagati.

park
medijski sponzor

DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE
PROSTVOLJNEGA DELA
NOVO MESTO

park
medijski sponzor

OB LETU MEDIKULTURNEGA DIALOGA (2009) MLADE VABIMO NA

NAGRADNI LITERARNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠE PROZNO DELO

NA TEMO

PASTI IN PREDNOSTI VEČKULTURNEGA OKOLJA

17. JANUAR – 17. MAREC 2008

1. KATEGORIJA: DIJAKI OD 1. DO 4. LETNIKA SREDNJE ŠOLE
2. KATEGORIJA: ŠTUDENTJE DO 25. LETA STAROSTI

INFORMACIJE: VSE O POGOJIH IN SMERNICAH ZA IZDELAVO PROZNEGA
DELA NA STRANI WWW.DRPNM.SI/NOVICE

Natečaj je organizirala Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto
in sponzorizirala Mladost in mladi za razvijanje dialoga.

Društvo je nacionalni partner Evropskega leta medkulturnega dialoga 2008.

Tudi Krka lahko podivja

Največji površinski vodotok v občini Novo mesto je reka Krka. Ker je njen tok v glavnem umirjen, se MO Novo mesto uvršča med področja z nizko poplavno ogroženostjo. Kljub temu ima občina določena območja, ki so v primeru naraslih vod ogrožena – Krka je v preteklosti že poplavljala.

Po podatkih Vodnogospodarskega inštituta Ljubljana (julij 2004), ki so bili dobljeni na podlagi 100-letnih podatkov o vodostaju in pretoku reke Krke in njenih pritokov, lahko v naši občini pričakujemo poplave na naslednjih območjih: ob reki Krki od Otočca do Kronovega, ob potoku Prečna od Luknje do izliva v Krko, na Loki pri gostišču Loka ter pri starem mlinu na Mlinarski poti v Mačkovcu. Predvsem v spodnjem delu reke Krke so ob deževjih možne manjše poplave, ki pa ne naredijo kakšne večje škode. Občasno so zaradi hudournikov poplavljeni kmetijske površine in prometnice, vendar se z njihovo regulacijo poplavna območja postopoma zmanjšujejo.

Višji svetovalec za zaščito in reševanje na Mestni občini Novo mesto Fikret Fejzić pravi, da v primeru naraslih vod v naši občini ni poplav, ki bi ogrožale življenja, le občasno so poplavljeni pritličja posameznih hiš ter gospodarski ali industrijski objekti. Tak objekt je na primer stari mlin v Mačkovcu, kjer so v spodnjem delu stavbe skladišni prostori. Tu narasla Krka občasno poplavi skladišče, vendar gasilci s postavitvijo zaščitnih vreč in izčrpanjem vode zagotovijo, da voda ne vdira in uničuje prostorov. V večini primerov pa poplave na našem področju prizadenejo le kmetijske in prometne površine.

Iz tabele je razvidno, katera naselja in koliko hiš oziroma prebivalcev je v primeru poplav v naši občini potencialno ogroženih.

Poplave prizadenejo tudi ostalo infrastrukturo, kot so

na primer mostovi; na Krki je 6 lesenih mostov, ki so ogroženi zaradi naplavin, ki jih prinese narasla reka. V tem primeru je velika verjetnost, da naplavljen material (visoka drevesa) zruši celoten most. Škoda, ki nastane pri tem, je običajno precej velika. Možne posledice poplav so tudi verižne nesreče, kar pripelje do onesnaženja pitne vode, motnje se lahko pojavijo v oskrbi z električno energijo in gorivi, sprožajo se lahko tudi plazovi itd. V MO Novo mesto sicer ni nevarnosti pojavljanja zemeljskih plazov, ima pa takšne nevarnosti sosednja občina Smarješke Toplice.

Nevarnost poplav je predvsem v spomladanskem času ob hitrem taljenju snega ali jeseni ob obilnem oziroma dolgotrajnem deževju. Poplave lahko nastanejo tudi ob sotočju rek zaradi močnih padavin ali neurja, narasle reke pa prestopijo bregove in poplavlajo. Vzrok za poplave so lahko tudi močnejši potresi ali kombinacije naštetih vzrokov. Posledice naraslih vod so različne; zaradi njih prihaja do poškodovanja objektov in infrastrukture, motenj v cestnem prometu, oskrbi s pitno vodo in nenadnje do poškodb ali celo smrtnih žrtev. Poplave je mogoče predvidevati s pomočjo podatkov Hidrometeorološkega zavoda Slovenije, ki napove količino padavin. Za preprečevanje oziroma ublažitev in odpravo posledic poplav ima MO Novo mesto na razpolago kar nekaj služb in organizacij, ki so v takšnih primerih usposobljeni za akcijo. V primeru poplav (ali drugih nesreč) ima občina pripravljen načrt za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči. Oceno ogroženosti ob poplavah (in ostalih možnih nesrečah) za območje Dolenjske je izdelala Izpostava za zaščito in reševanje Novo mesto, oceno ogroženosti lokalne skupnosti pa Mestna občina Novo mesto.

Pristojne službe za preprečevanje in odpravo posledic redno vzdržujejo vodotoke, jarke in mostove, skrb se namenja tudi skladnemu razvoju infrastrukture vključno s

posegi v prostor. V ta namen so zgrajeni objekti za zaščito pred poplavami (zadrževalniki, regulacije), gotovo pa je zelo pomembno tudi pravočasno organiziranje sil za zaščito, reševanje in pomoč pri odpravi posledic. Nenadnje je v primeru nesreče ključnega pomena obveščanje ljudi, ki bivajo na ogroženih območjih.

Ves čas so na voljo in v pripravljenosti Gasilsko reševalni

»V Železnikih je šlo za nenadno poplavo. Pri nas dejansko nimamo podobnih hudourniških strug, ki bi v dolino prinesle večjo količino vode z uničevalno močjo. Zato ni mogoče, da bi se v naši občini zaradi naraslih vod zgodila takšna tragedija.«

center Novo mesto, potapljaška enota Podvodno reševalne službe Novo mesto, Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto, Center za obveščanje, po potrebi pa tudi druge organizacije. Fejzić je še pojasnil, da so ekipe civilne zaščite za delo v primeru poplav ali drugih naravnih nesreč ustrezno usposobljene in opremljene. O verjetnosti, da bi se pri nas zgodilo kaj podobnega kot lanskega septembra v Železnikih, pa pove: »V Železnikih je šlo za nenadno poplavo in takšnih katastrofalnih dejanj ni bilo mogoče napovedati. Pri nas dejansko nimamo podobnih hudourniških strug, ki bi v dolino prinesle večjo količino vode z uničevalno močjo. Zato ni mogoče, da bi se v naši občini zaradi naraslih vod zgodila takšna tragedija.«

VODOTOK	OGROŽENO NASELJE	OGROŽENE HIŠE	ŠT. OGROŽENIH LJUDI
Krka	Lešnica – Kronovo	5	15
potok Prečna	Prečna – Zalog	7	21

“Če se odloča tukaj ali pa v Ljubljani, je to bistvena razlika.”

Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine je bila prva pravno samostojna regijska zbornica v Sloveniji. Nastala je na pobudo dolenjskih in belokranjskih gospodarstvenikov, ki so že dolgo čutili potrebo, da bi se njihov glas na državni ravni bolje slišal. In je leta 2006 prišel nov zakon o gospodarskih zbornicah, ki je znan predvsem po tem, da je odpravil obvezno članstvo. Druga velika novost, ki jo je prinesel, pa je možnost ustanovitve samostojnih regionalnih gospodarskih zbornic. To niso več samo izpostave oz. območne enote, ki so izpolnjevale program, sprejet na sedežu v Ljubljani, ampak so to čisto samostojne pravne osebe. S svojim programom, svojim računom in svojim vodstvom. Vse je in ostaja v regiji, bliže potrebam tukajšnjega gospodarstva. Kot pravi njen direktor Franci Bratkovič: »Če se odloča tukaj ali pa v Ljubljani, je to bistvena razlika.«

Sicer so od prejšnje območne enote prevzeli kar nekaj stvari: prostore, članstvo, sekcijo Odbor za kakovost in inovativnost ter projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine. Sami so v petih mesecih, od

kar operativno delujejo, nastavili že nekaj projektov, sprejeli sklepe o ustanovitvi novih sekcij ter organizirali nekaj izobraževanj in srečanj. Po petih mesecih delovanja je težko ocenjevati delo, čeprav že vidijo prve utrinke, ki jim potrjujejo, da delajo v pravi smeri.

Dolenjsko in belokranjsko gospodarstvo je leta 2006 imelo 1448 gospodarskih družb, v katerih je bilo zaposlenih 25 113 oseb. Te so ustvarile 3,8 milijarde EUR prihodkov, od tega 219 milijonov EUR dobička. Zasluge gredo predvsem 29 velikim gospodarskim družbam, saj so te v letu 2006 ustvarile 71 % vseh prihodkov. Med najpomembnejšimi so Krka, d. d., Novo mesto, Revoz, d. d., Trimo, d. d., Adria Mobil, d. o. o., Novo mesto, TPV, d. d., Ursa Slovenija, d. o. o., Danfoss Compressors, d. o. o., Begrad, d. d., Kolpa, d. d., Metlika.

Dejstvo je, da je regija, v kateri delujejo, med manj problematičnimi v Sloveniji. Po površini je celo največja. Najboljša je tudi po treh kazalnikih, in sicer po dodani vrednosti na zaposlenega, po dobičku na zaposlenega in deležu prodaje na tujih trgih na zaposlenega. Na tujih trgih pridelamo

skoraj 63 % prihodkov v regiji, medtem ko je državno povprečje slabih 29 %. Tudi povprečna plača je bila leta 2006 nekaj nad slovenskim povprečjem (več v priloženi tabeli). Z eksistencialni problemi podjetij v regiji se zbornici ne bo treba veliko ukvarjati, skrbela bo predvsem za to, da članom in celotnemu gospodarstvu nudi podporo pri njihovem poslovanju: v obliki znanja, povezovanja, lobiranja, infrastrukture.

Sicer so člani GZDBK najboljše podjetja v regiji oziroma tista podjetja, ki si to na svojih področjih želijo postati. Pri nadaljnjih potezah jih bodo usmerjali in jim pomagali predsednik GZDBK Jože Colarič z zelo močnim upravnim odborom, vodil pa direktor Franci Bratkovič, ki nam je povedal tudi nekaj več podrobnosti o zbornici, načrtih ter njihovem videnju gospodarske prihodnosti Dolenjske in Bele krajine.

Franci Bratkovič je zbran in prijazen sogovornik. Po formalni izobrazbi univerzitetni diplomirani ekonomist in inženir elektrotehnike, ima tudi ogromno drugih znanj. Sodelavcem s svojim načinom dela predstavlja vzor. Svojo službeno pot je leta

1989 začel v Iskri, Tovarni uporov, Šentjerneji. Od leta 1991 do leta 2006 je bil zaposlen v Zavarovalnici Tilia, d. d., Novo mesto. Leta 1998 je bil imenovan za člana uprave družbe, ki ji je v letu 2001 tudi predsedoval. Z željo, da bi se preizkusil še na drugih področjih gospodarstva, je leta 2006 prevzel vodenje družbe Termotehnika, d. o. o., Novo mesto. Upravni odbor GZDBK ga je na svoji seji imenoval za direktorja. Štiriletni mandat je nastopil 1. septembra 2007.

Kje se začne zgodba GZDBK in kaj je vaša osnovna dejavnost?

Pri želji dolenjskih in belokranjskih gospodarstvenikov, ki so že v nekdanji območni zbornici želeli, da bi se več energije posvečalo regionalnemu delovanju. Od tu pobuda za samostojno zbornico. Tako so, ko se je pokazala možnost, gospodarstveniki regije stopili skupaj in se odločili, da je ideja o ustanovitvi GZDBK dobra. Idejo so preverili na skupščini 23. 4. 2007 na Otočcu, kjer se je 63 gospodarskih družb odločilo za ustanovitev prve pravno samostojne gospodarske zbornice. Takrat se še ni vedelo, kakšen bo rezultat, ali se bo model obnesel ali ne. Dejavnosti, ki smo izvedli, do sedaj kažejo, da je smer prava, ne pričakujemo pa, da bomo v petih mesecih naredili revolucijo.

Naša osnovna dejavnost je opredeljena z našim poslanstvom. Večji poudarek regionalnemu delovanju in s tem večja podpora regijskemu gospodarstvu. V gospodarstvu že dolgo vemo, da lahko le z združenimi močmi vplivamo na spremembe v zakonodaji, na projekte, ki so pomembni za uspešnost delovanja, na boljše gospodarske pogoje idr. Prav je, da se sliši glas gospodarstva pri umeščanju v prostor tretje razvojne osi, pri snovanju univerzitetnega središča in pri drugih projektih, ki bodo omogočili še uspešnejše poslovanje dolenjskega in belokranjskega gospodarstva v naslednjih desetletjih.

Torej se ukvarjate tudi z lobiranjem. Ali imate poseben oddelek za to ali najete lobiste?

To je pomemben del našega delovanja. Verjamemo, da imamo nekaj izkušenj s tega področja. Naši člani so navsezadnje ugledni gospodarstveniki, prejemniki najvišjih državnih odlikovanj. Že od tu obstaja neka lobistična moč. Seveda, če bo treba, bomo tudi koga poiskali.

Koliko članov imate?

S prostovoljnim članstvom želimo pritegniti najboljša podjetja v regiji, tista, ki v zbornici prepoznajo dodano vrednost in vlogo, ki jo zbornica v okolju ima. Lahko rečem, da so zaenkrat odzivi pozitivni. Računamo na 15 % gospodarskih družb na Dolenjskem in Beli krajini, kar je od 200 do 250 članov.

Občutek je, kot da "stara" zbornica, GZS med podjetji ni dosegla večjega ugleda. Od kod to in kako boste vi drugačni?

Težko bi sodil za nazaj. Dejstvo je, da je zbornica potrebovala osvežitev. Dejstvo je tudi, da je zgodovina zbornice dolga že preko 100 let. To pomeni, da potrebe so, se pa s časom spreminjajo. Naša drugačnost temelji na svežih idejah in na novi energiji. S svojimi aktivnostmi se želimo bolj približati potrebam članov in več naporov posvetiti povezovanju.

Kakšen je potem zdaj vaš odnos z Gospodarsko zbornico Slovenije?

Na GZS smo vezani pogodbeno. Za nas opravljajo določene skupne naloge, in sicer pogajanja s sindikati, zastopanje v mednarodnih organizacijah, nekatera svetovanja ipd. Predvsem tiste naloge, pri katerih se zahteva reprezentativnost. Regionalne zadeve so pa prvenstveno naša naloga.

Bili ste prva pravno samostojna regijska zbornica. Do sedaj jih je že šest. Ali imate v načrtu tudi sodelovanje z ostalimi regijskimi zbornicami?

Sodelujemo. S skupnimi srečanji izmenjujemo dobre prakse, zastavili smo že sodelovanje na skupnem projektu – postavitvi programske podpore za spremljanje članstva – CRM. O članstvu želimo imeti dobre in relevantne informacije. Le na takšni osnovi lahko nekaj narediš. Če ni dobrih informacij, ne more biti dobrega rezultata. Tukaj se dogovarjamo z ostalimi zbornicami, da bi šli v skupen razvoj sistema in si delili stroške razvoja. Še najbolj pomembno pri sodelovanju se mi zdi, da si izmenjujemo izkušnje, kako se v nekem okolju neka poteza obnese.

Je zbornica bolj primerna za podjetja, ki so že dosegla neko raven stabilnega poslovanja in so bolj v fazi širitve, kot za tiste, ki se šele postavljajo na noge?

Zanimiv je ravno primer T-medie, ki je sodelovala tudi pri postavitvi naše spletne strani. So eni prvih članov, ki so se na novo priključili. Prijetno me je presenetilo, ko jih je takrat, ko smo iskali nasvet okoli domene, zanimalo, kako bi se včlanili. Zaznali so namreč potrebo, da pri svojem delovanju, ko prerasteš neki okvir, ko razmišljaš širše, ko postavljaš strategije, potrebuješ pravega sogovornika. To vlogo, v enem delu, lahko odigra zbornica.

Sicer so naši člani od največjih do najmanjših. Imamo tudi člane, ki so šele začeli svojo poslovno pot, tudi enoosebne družbe brez zgodovine. Logika majhnih je, da na začetku podjetniške poti želijo priti v stik z drugimi gospodarstveniki. Zbornica jim je v pomoč kot prostor za izmenjavo mnenj, prostor, kjer imajo možnost seznaniti se s trendi.

Članom ponujate tudi izobraževanja?

Ponujamo izobraževanja z različnimi vsebinami, ravno danes poteka izobraževanje na temo davčnega obračuna. Vsebine izobraževanj obsegajo vse od računovodskih, davčnih področij do prodajnih in komunikacijskih spretnosti, področij, vezanih na spremembo zakonodaje, carinskih predpisov, pridobivanja sredstev iz EU skladov ...

Pripravljamo tudi izobraževanje na temo notranjega lastništva. Kako rešiti nagrajevanje zaposlenih, prenos lastništva? Na to temo smo lahko v Sloveniji zasledili že prve prakse, ki jih želimo predstaviti našim članom. Trudimo se predstaviti novosti, za katere so sicer naši člani že slišali, jih podkrepiti s praktičnimi primeri. To ima vpliv na nadaljnji razvoj in dviguje raven za-

vedanja.

Veliko pozornosti namenjamo okrepitevi zavedanja, da evropska sredstva so, kakšne vrste so na razpolago in kako do teh sredstev pristopiti. Do sedaj smo organizirali tri tovrstna izobraževanja, vsa so bila brezplačna in namenjena izključno našim članom.

Ali na področju pridobivanja evropskih sredstev tudi kaj sodelujete z mestno občino Novo mesto oziroma v kakšnih stikih ste z njimi?

Z županom se srečujemo v povprečju enkrat na mesec. Izmenjamo si informacije o pomembnejših zadevah na področju občine in zbornice, eni in drugi podamo predloge, tako da sodelovanje ocenjujem kot dobro.

Kaj pa kakšni konkretni projekti?

Na konkretnih projektih zaenkrat še nismo delali. Z naše strani je bilo zaenkrat malo časa, če bo priložnost, bomo z veseljem. Konkreten primer sodelovanja je bil začeti že v času prejšnje zbornice, to je projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine.

Se vam zdi, da mestna občina dobro skrbi za gospodarstvo v mestu?

Vedno so še priložnosti za izboljšanje. Odnos župana do nas ter njegova volja in pripravljenost sta pozitivni. Žal nekatere službe temu ne sledijo najbolje, vendar upamo, da se bo to izboljšalo.

V okviru GZDBK zaenkrat obstaja sekcija Odbor za kakovost in inovativnost, ki je tudi dediščina prejšnje območne zbornice? Kako pa je z novimi sekcijami?

Sekcija Odbor za kakovost in inovativnost je lani praznovala 10. obletnico, torej ima že lepo tradicijo. Na zadnji seji upravnega odbora je bil sprejet sklep o ustanovitvi sekcije računovodskih servisov in sklep o ustanovitvi sekcije za ravnanje s človeškimi viri. Predvidene so še s področja informacijske tehnologije, v okviru katere bi začeli delati na konkretnem projektu. Ena od idej je e-račun, ki tehnološko ni več neznanca, uporaba v praksi pa je majhna. Tu vidimo priložnosti za podjetja, da znižajo stroške. V pripravi je sekcija za varovanje okolja. Imamo že dispozicijo in gradiva, ki jih še preverjamo.

Naprej želimo vsaj en vzorčni model sekcije izpeljati do konca. Prvi korak je storjen: upravni odbor je dal soglasje k ustanovitvi sekcije, naslednji korak je, da skličemo ustanovni zbor sekcije, določimo pravila in program delovanja. Ko bo mehanizem razvit v celoti in preizkušen v praksi, bomo nadaljevali z ustanavljanjem naslednjih sekcij. Odprti smo za nove sekcije, nove pobude in nove ideje.

Vsekakor želimo, da so sekcije odprte, tudi za nečlane GZDBK, po sistemu bolj kot je odprta, več znanja pride notri. V okviru sekcij želimo posredovati informacije o spremembah v zakonodaji, dobivati po-

vratne informacije, zavzemati skupna stališča. Skozi sekcije želimo, da naš glas seže dlje.

Dobro, ker imamo sedaj občutek, kot da je naša regija kar nekako pozabljena na državni ravni? Sploh glede na gospodarsko moč in razvitost.

Se strinjam. Dolenjska in Bela krajina sta zelo pozabljeni. Malo je kriva država, malo mi. Smo premalo borbeni, za to bi želeli tudi kot zbornica dvigniti to zavest, da bi bili bolj podjetni in ambiciozni, da bi si bolj upali.

A ni to eden od temeljev podjetništva?

Absolutno. Podjetni znamo biti, za svoj prav pa se premalo postavimo. Prva stvar je, da se moramo povezati, saj kot regija premalokrat stopimo skupaj.

Ravnokar sem se vrnil z obiska pri županu v Trebnjem, kamor sem šel z namenom, da na način, kot sodelujemo z Novim mestom, sodelujemo tudi s Trebnjim in z ostalimi občinami v regiji. Da si izmenjujemo informacije in si skupaj prizadevamo za skupne projekte, npr. za čim prejšnje dokončanje avtoceste.

To povezovanje se nam zdi ključno. V vseh pogledih. Odprti smo za sodelovanje z vsemi, ki želijo nekaj doprinesiti k uspehu regije. Tako je bil na našo pobudo sklican sestanek z Razvojnim centrom in Obrtno zbornico Novo mesto, kjer smo si bili enotni, da je prav, da sodelujemo.

Regionalni razvojni svet je sprejel Regionalni razvojni program

Jugovzhodne Slovenije 2007 – 2013.

Zbrali so široko ekipo ljudi, ki so pripravili analize, določili cilje in ukrepe ... Ali GZDBK pri svojih dejavnostih vključuje smernice, začrtane v njih?

To se je začelo pisati, preden smo bili ustanovljeni. Naši člani že imajo strategije, če jih ne bi imeli, ne bi bili tako uspešni, kot so. Prav bi bilo, da te strategije upoštevajo mnenja gospodarstva. To je nujno. Brez upoštevanja gospodarstva je to črka na papirju. Strategija ne more nastajati, ne da bi bila povezana z gospodarstvom.

Torej je pri nastajanju te strategije manjkal en partner?

To ne morem soditi, jaz nisem sodeloval pri pisanju, seznanjen sem, da je napisana, verjamem, da je bil pri piscih pozitiven namen. V nadaljnjih korakih se bo pokazalo, ali je dovolj ustrezen, ambiciozen in usmerjen navzven.

Kateri razvojni projekti bi po vašem mnenju morali biti prioriteta v tej regiji?

Žal ob takšnih vprašanih najprej pomislimo na infrastrukturo, ki jo težko uvrščamo v razvojne projekte. To je osnova. Da danes nimamo avtoceste, da nam 3. razvojno os obljublja 2029, to je neresno.

Pomembna za razvoj se mi zdi postavitve univerzitetnega središča kot jedra in generator znanja v okolju. Znanje je ključni dejavnik uspeha v prihodnje. Vlagati je treba

velike napore v to, da bi dvignili dodano vrednost na zaposlenega, čeprav smo pri tem najboljši v Sloveniji, a to še ni dovolj. Dvigne se jo s kompleksnimi proizvodi, ne z enostavnimi. Tam, kjer že vsi vse znajo, ni veliko dodane vrednosti. Dodana vrednost je tam, kjer je vgrajenega veliko znanja.

V katerih panogah pa je trenutno dodana vrednost najvišja?

Pri nas je to farmacija, avtomobilska industrija, kovinska industrija, informacijske tehnologije ...

Omenili ste Univerzitetno razvojno središče kot pomemben razvojni projekt regije. Ali sodelujete pri nastajanju?

V mesecu novembru smo organizirali srečanje s predstavniki višjega in visokega šolstva v regiji. Naša želja je, da bi prišlo do prave kemije med njimi, ker opažamo, da neki čisto osnovni fizikalni zakoni ne delujejo. Imamo različne inštitucije, ki se ukvarjajo z visokim šolstvom in premalo sodelujejo med seboj.

Prepričani smo, da je znanje tisto, kar nas bo dolgoročno obdržalo v kondiciji. In nujno je, zato si zbornica prizadeva, da bi akterji, ki se s v tem prostoru ukvarjajo s tem področjem, stopili skupaj in poiskali sinergije.

Boste letos sodelovali pri projektu Slovenska gazela?

Projekt poznam, naša regija je v preteklosti že dala svojo zlato gazelo: Keko Varicon. Keko Varicon, zlata gazela leta 2004, REM, letošnja regijska gazela, in Infotehna, regijska zmagovalka v letu 2006. Vsa omenjena podjetja so ustanovni člani, kar pomeni, da se pri nas dejansko združujejo najbolj uspešni. Verjamem, da se bo tudi v prihodnosti našlo kakšno podjetje, ki bo zmagalo na nacionalni ravni, in takšne projekte zelo podpiramo.

Kje pa je priložnost za nadobudne mlade podjetnike?

Poglejte npr. Infotehno. Petnajst let nazaj so začeli iz nič, danes so mednarodno usmerjeno podjetje, ki išče vedno nove trge. Specializirali so se na ozkem področju, in zdaj želijo biti na tem področju prisotni po svetu. Imajo strategijo in vizijo. Po tem vzoru bi lahko ravnalo še veliko podjetij.

Da se specializirajo na en segment in tistega obdelujejo po celem svetu. Prepričan sem, da te priložnosti so.

Veliko podjetij v regiji se je verjetno razvilo na začetku kot podizvajalci velikih podjetij v regiji. V regionalnem razvojnem programu pa je kot ena od nevarnosti za gospodarstvo navedeno ravno, da je preveč podjetij vezanih na nekaj velikih podjetij v regiji in da obstaja nevarnost, da če ta zapustijo regijo, veliko podizvajalcev ostane brez dela.

Seveda ta nevarnost obstaja, če si se navezal na enega in živiš od enega. Če pa si s pomočjo enega začel razvijati nekaj novega in si potem uspel izdelke in rešitve prodati tudi drugim, je to lahko prednost. In tega bi se ta podjetja morala zavedati. Se pravi, da ti je veliko podjetje dalo možnost, da si se uspel dokazati in začeti.

Konec koncev je lanskoletna dolenjska gazela REM, d. o. o., zrasla ravno na ta način. Veliko podjetje je preraslo enega svojih programov in odločili so se, da ga izdvojijo. S tem so bili položeni temelji novemu podjetju, ki danes posluje zelo uspešno. To je ena od poti. Poti je ogromno.

Govori se tudi o centralizaciji v regiji.

Kakšno je vaše mnenje o tem?

Na načelni ravni se strinjam, da centralizacija ni dobra. So pa stvari, ki delujejo bolje, če so centralizirane. Pogosto si napačno razlagamo pojem centralizacije. Že tako majhna področja želimo še drobiti. To je slabo. Vsaka občina žal ne bo mogla imeti svoje bolnišnice. Kaj pa za vas pomeni centralizacija v regiji, v kateri sta dve skrajni točki dosegljivi v eni uri?

Evropska komisija je v Bruslju sprejela dolgo pričakovani podnebno-energetski sveženj: do leta 2020 znižati izpuste toplogrednih plinov za 20 %, dvigniti delež obnovljivih virov energije na 20 % in dvigniti delež biogoriv v energetski mešanici EU na 10 %.

Sveženj naj bi bil korak v pravo smer za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, kar je v zadnjih letih postala ena ključnih nalog mednarodne skupnosti. Kako se bo zbornica odzvala na izzive, ki jih ta sveženj prinaša za gospodarske subjekte v regiji?

Predvideno imamo sekcijo za varovanje okolja in projekt obnovljivih virov, ki sta še

v pripravi. Nekaj aktivnosti je že narejenih. To je eno ključnih področij, poleg znanja, ki ga ne bomo prezrli. Za podjetja, predvsem energetska potratna, bo to predstavljalo velik izziv.

Viri so omejeni. Produktivnost mora rasti. Potrošnja je po mojem mnenju pretirana. Sploh če vzamemo v obzir še vsa opozorila okoljevarstvenikov in ljudi, ki se ukvarjajo s trajnostnim razvojem. Priča smo tudi ukrepom, ki bodo konkretno posegla na področje virov kot tudi nezaželenih stranskih produktov. Po logiki se te zadeve da urediti edino tako, da se zmanjša potrošnja. Kar pa je skregano z ekonomsko logiko, ki vlada zdaj. Kje se ta račun izide?

Odgovor na vaše vprašanje je kompleksen. Ukrepov je več, tako na strani proizvodnje kakor tudi na strani potrošnje. Velik vpliv ima ozaveščenost. Odpadno embalažo lahko zmanjšamo tako, da kupujemo npr. pijačo v povratni embalaži ... Tukaj lahko svoje naredi tudi država z davčno politiko. Možnosti so pri boljši energetske učinkovitosti objektov ipd. Začne se lahko z malimi stvarmi. Sami smo dali pobudo za ločeno zbiranje odpadkov v poslovnih stavbi, v kateri smo. Želimo sodelovati pri projektu fotovoltaike.

Še to: naša regija je najvišje po dobičku na zaposlenega. Je to uspeh?

Da. Dobiček je osnova razvoja. Nas ne sme biti strah visokega dobička. Prav pa je, da se del dobička nameni okolju in zaposlenim. Prepričan sem, da večina delodajalcev v naši regiji ima občutek za zaposlene. V naši regiji je prisotna pozitivna klima.

Čeprav se trenutno veliko govori o možni recesiji v ZDA. Kako bi to vplivalo na nas?

Zadnja dogajanja na delniških trgih so pokazala, da smo postali del globaliziranega sveta. Investitorji postajajo občutljivi na informacije. Za zdaj imajo domače družbe dovolj naročil.

Kako ste vi zadovoljni z življenjem v Novem mestu? Katere njegove kakovosti najbolj izkoriščate in česa bi si želeli v večji meri?

Novo mesto je tipičen primer, ko ostale

Kazalci uspešnosti gospodarskih družb jugovzhodne regije v primerjavi z državo za leto 2006

OPIS	REGIJA	SLOVENIJA	REGIJA/ SLOVENIJA V %
Število družb	1448	45 330	3,2
Prihodki v mio EUR	4143	66 856	6,2
Prihodki 2006/2005	1,04	1,14	
Neto čisti dobiček v mio EUR	232	2571	9
Neto čisti dobiček 2006/2005	1,18	1,41	
Povprečno število zaposlenih	29 800	478 839	6,2
Čisti prih. od prodaje na tujem trgu v %	60,6	28,8	
Prihodki na zaposlenega v tisoč EUR	139	140	99,6
Neto dodana vrednost na zaposlenega v EUR	34 026	31 151	109,2
Neto čisti dobiček na zaposlenega v EUR	7791	5366	145,1
Poprečna plača na delavca na mesec v EUR	1160	1119	103,7

Vir: AJPES. Statistična regija Jugovzhodna Slovenija so občine: Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika, Kočevje, Ribnica, Šentjernej, Škocjan, Semič, Žužemberk, Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Loški Potok, Osilnica, Kostel, Sodražica, Mokronog-Trebelno, Straža, Šentrupert in Šmarješke Toplice.

Šolski center Novo mesto
Višja strokovna šola
Šegova ulica 112, 8000 Novo mesto

Študijsko leto 2008/2009

Postani inženir/inženirka

VPIS V VIŠJEŠOLSKE ŠTUDIJSKE PROGRAME:

STROJNIŠTVO

redni, izredni, študij na daljavo

VARSTVO OKOLJA IN KOMUNALA

redni, izredni, študij na daljavo

ELEKTRONIKA

redni, izredni, študij na daljavo

LOGISTIČNO INŽENIRSTVO

izredni, študij na daljavo

Študijska središča za študij na daljavo:
Ljubljana, Koper, Idrija, Zagorje, Postojna

Informacije:
07/39 32182
vss.nm@guest.arnes.si

WWW.VSS-NM.COM

Slovensko društvo Hospic,
Območni odbor Novo mesto dobilo prostore in telefon

»Ob spoznavanju minljivosti lastnega življenja postane vsak trenutek zelo dragocen. Biti poleg ob umiranju je izkušnja, ki vodi v premislek o lastnem odnosu do življenja, sočloveka, umiranja in smrti ter nas vse uči živeti. Slovensko društvo Hospic skuša s strokovnim osebjem in prostovoljci dodajati življenje dnevom in olajšati zadnje mesece življenja.«
(Tatjana Žargi, predsednica Slovenskega društva Hospic)

Vloga slovenskega društva Hospic:

Hospic je nevladna, nepridobitna, humanitarna organizacija, ki nudi celostno oskrbo bolnika in njegovih svojcev, takrat ko aktivno zdravljenje neozdravljive bolezni ni več možno in lahko v kratkem pride do smrti. V tem času se delo Hospica šele začne. Cilj oskrbe Hospica je učinkovito lajšanje bolnikovega trpljenja, posluš za njegove potrebe, usmerjanje v smiselno izpolnitev zadnjih mesecev življenja in opora svojcem v času umiranja in žalovanja.

Kdo izvaja oskrbo bolnikov in svojcev:

Strokovni tim Hospica sestavljajo zdravnik, medicinske sestre, družinski koordinator – psiholog ali socialna delavka in prostovoljci. Zunanji sodelavci (osebni zdravnik, specialisti, patronažna služba, različni terapevti, pomoč na domu), ki skrbijo za dobrobit bolnika, so v tesnem stiku s timom Hospica.

Vsa oskrba Hospica je za uporabnika brezplačna.

Vloga prostovoljca:

Prostovoljci pripomorejo k celoviti in edinstveni oskrbi. Poleg družabništva ob odsotnosti svojcev poskrbijo za varnost bolnega, drobna hišna opravila, pomoč pri gibanju, hranjenju, osebni higieni ali sprehodu. Bolniki prostovoljcu velikokrat zaupajo stvari, ki jih svojim bližnjim ne morejo, in tako vzpostavljajo tesne vezi. Prav sočutna bližina pa je tisto, kar v zadnjih tednih in dnevih umirajoči najbolj potrebuje. Prostovoljno delo je seveda brezplačno. Prostovoljca pa po opravljenem usposabljanju v družino uvede osebje Hospica.

Kako do Hospica

v Novem mestu in njeni okolici:
Za obravnavo v hospicu ne potrebujete napotnice. Na lastno željo ali pa na priporočilo medicinskega, socialnega osebja, prijateljev znancev, pokličite na **telefon Območnega odbora Novo mesto, 051 454 845**, ki bo v začetku dosegljiv od ponedeljka do petka med 16.00 in 20.00 uro. Pokličite lahko tudi vsakdo, ki bi si želel postati prostovoljec. Prostore za srečanja območnega odbora in razgovore z uporabniki nam je velikodušno odstopila KS Drska. Več informacij tudi na spletni strani: www.drustvo-hospic.si.

Katja Čelič

park

INFORMATIVNI DNEVI !!!

KDAJ?

Petek, 15. feb. 2008, ob 11. in 16.30 uri (redni in izredni študenti) in
sobota, 16. feb. 2008, ob 11. uri (redni in izredni študenti).

Višja strokovna šola
Sevno 13, 8000 Novo mesto
Tel.: 07/39 34 700 in 07/39 34 734
www.ksgrm.net

NOVO !!!

Modularno izobraževanje
Kredit (ECTS)
Možnosti prehajanja med programi
Certifikati
Oblikovanje individualne poklicne poti

UPRAVLJANJE PODEŽELJA IN KRAJINE

- Upravitelj kmetijskega gospodarstva - direktor
- Trener konj in učitelj jahanja
- Upravljalca rekreacijskih in športnih površin
- Vinar
- Kmetijski farmacevt

Predstavitve programov bodo v prostorih šole.

Stane Granda
Jovo Grobovšek
Bojan Radovič
Peter Simič

park
medijski sponzor

Novo pri Založbi GOGA!

Množica novih fotografij,
predelana in dopolnjena vsebina.

Izšla je prenovljena monografija o Novem mestu!

Novo mesto

Cena knjige je 62,50 EUR.
Za dodatne informacije o knjigi
obiščite spletno stran www.goga.si/ostaleizdaje
ali pokličite na tel. 07/3930802.

Inter faeces et urinam nascimur

(Med blatom in urinom smo rojeni)

Natalija Mikec, foto Boštjan Pucelj

Tokrat javno razmišljam o tem, kaj je dandanašnji *normalno* v jezikovni rabi in potencialnih posledicah tega. Osredotočam se na rabo kletvic, za katere je že slavistični starosta na novomeški gimnaziji v 80. ugotavljal, da lahko preštejemo na prste ene roke tiste kletvice, ki so po izvoru slovenske. Omenil je 'klinc te gleda' ter bogokletne v navezavi s hudičem.

Da moramo biti previdni pri njihovi rabi, me je opozoril neki moj incident pred desetletjem v severni Italiji, ki potrjuje, da lahko človek zaradi nepoznavanja kulture zabrede v hude težave. K sreči sem imela opravka z italijanskim znanecem, ki je zgolj prebledel, ko sem kljub svoji šlampasti italijanščini briljantno in jasno zaklela: "Porka Madona." Pojasnil mi je, da jo to njihova najhujša možna kletvica. In se sprašujem – kako pa je s tem pri nas?

Freud bi si najbrž obliznil prste nad rabo spolnih organov v kletvicah Slovenčic in Slovenčkov. Menim, da je ni na svetu nacije, ki bi bila tako obsedena z materinim organom, ki jih je spravil na svet. Še pripadniki balkanskih narodov, ki so izumili to kletvico, so zelo previdni pri njeni uporabi. Skrb zbujajoče je, da jo slišiš tudi med razumniki. Lepotičke na pločnikih ali v kavarnah v hipu postanejo najgrše ženske na svetu, brž ko jo izustijo. Ampak to je *normalno*, saj nihče ne jemlje resno tvojega godrnjanja, če ga ne okrepiš s tolsto kletvico.

Neizpodbitno dejstvo je, da gre za svojsko "možgansko okužbo", ki že ima svoje posledice. Meje sprejemljivega in nesprejemljivega izražanja in obnašanja so padle. Kako naj si človek sicer pojasni poplave deviacij v človekovi morali? Pa me prijatelj provokativno vpraša: "Kaj pa je danes sploh normalno?" Moj kriterij za normalnost je čisto preprost, namreč odgovor na vprašanje: Kaj bi bilo, če bi vsi tako ravnali? Pa ne da stremim k povprečju, odstopanja so in bodo – in prav je tako, saj bi bilo precej klavarno in pusto na svetu, če bi bili vsi enaki. Vendar imamo lahko konstruktivna in destruktivna odstopanja, *pro vita et contra*. Morda gre za samcat princip narave: tudi tam se marsikaj

dogaja, vendar tam ni debate – narava že sama uravnava v smislu *preživetja najmočnejših*, tistih z največ energije in sposobnosti za *življenje*. Narava ima na dolge roke vedno prav, v njej ni časovnih omejitev ali panike.

Skrbi pa me, ker so vsa stremjenja znanosti k nadzoru, če že ne premagovanju narave – gre za tekmo med moškim (znanost, razum) in ženskimi principom (narava, telo). Zaenkrat še presneto potrebujemo eden drugega, a zdi se mi, da temu ne bo več dolgo tako. Kloniranje je pravcat ekstrem v premagovanju te prvinske naveze med moškim in žensko. Prav kmalu se namreč lahko zgodi, da bomo ženske v tem smislu povsem odveč.

Tudi sicer smo vedno bolj odvečne. Drznim si celo zapisati, da bi bili vsi moški šovinisti že zdavnaj geji, če ne bi bila s tem njihova moškost ogrožena oziroma postavljena pod vprašaj. Poglejte si malo bolje kot-da ženske manierizme samovšečnih gejev. Saj je že kar groteskno! Potem se ti najde kakšen transvestit, ki pride v medije in te uči, kako se obnaša in je "biti ženska". Neki veleum je celo prijavil, da so najboljše ženske – transvestiti. Se pravi pomanjkljiva obleka, visoke pete, sponka v laseh in ličila, ki se kar cedijo z obraza – pa si sodobna *femme fatale*. Lepo vas prosim!

Veliko znancev imam (predvsem iz tujine), ki trdijo, da so feministi. Pa niso nujno neki fatalni angeli. Klasika: razkol teorija – praksa. Ko sem že pri tem, osebno se v Sloveniji nimam za feministko, marveč humanistko – skrbi me dobrobit človeka kot posameznika. Človeštvo je pač skupek takšnih in drugačnih posameznikov. Presneto dobro se namreč zavedam, da pri nas vse visokoleteče uvožene ideje dobijo povsem nepričakovana udejanjanja v praksi. Feminizem konec 80. let se je tako enačilo z lezbištvom. Pa ne povsem zaman! To zavidanje "orodja med nogami" slovenskih feminističnih aktivistk je bilo skorajda patetično, če že ne bolno.

Morda mi bo kdo očital homofobijo, nestrpnost do drugače spolno usmerjenih. Imam dva protiargumenta. 1. Povsem vseeno mi je, kaj kdo počne ali mu dogaja v spalnici, dokler to ne zadeva mene osebno, saj menim, da

Vsi moški šovinisti bi bili že zdavnaj geji, če ne bi bila s tem njihova moškost ogrožena oziroma postavljena pod vprašaj.

naj bi zasebne stvari ostale tam, kamor sodijo, tj. v zasebnost. Tudi naj bi vsak(a) sam(a) nosil(a) posledice svojih dejanj: dr. Rugelj jih imenuje "suhe veje človeštva", jaz pa pravim: "Usmilite se vendarle otrok." (op. Najbrž večina ve, kaj imam v mislih.) 2. Govoriti o omejenosti ali nestrpnosti heteroseksualcev do istospolno usmerjenih je krivično, saj obstajajo dokazljive netolerance tudi med ženskimi in moškimi polom homoseksualcev kljub njihovi samooklicani svobodi in širini. Dokaz za to je denimo nekontroliran izbruh sicer razgledanega londonskega cimra, geja, ki fizično ni prenesel lezbične cimre in njenih štosov. Eden teh je šel nekako takole: Kaj prinese lezbijka na drugi zmenek? - Svojo prtljago. Kaj pa prinese homič na svoj drugi zmenek? - Nič, ker ga ni.

Kaj pa preostane običajnim ženskam? Tako imenovana emancipacija žensk je sproducirala skorajda mit o "superženski", saj so normativi zanjo domala nedosegljivi: ne samo da mora biti izvrstna kuharica, mati in sex-bomba v postelji, pritiski prihajajo nanjo tudi od zunaj: mora biti ambiciozno uspešna v službi z anoreksično postavbo, ki jo zapoveduje modna gejevska kultura. Jasno je, da je vedno nejevoljna, ker se po obilni večerji naslednji dan ne more stlačiti v *versačija* in ker so modni čevlji tako presneto neudobni in štorasti, poleg tega petična krema proti gubam sploh ne deluje, da o nelagodju ob zaščitnem kosu polivinila med nogami sicer prestižne znamke sploh ne govori.

Celoten zapis je – banalno – nastal samo na osnovi tega, ali v javnosti uporabljamo moški ali ženski sekret, saj smo konec koncev prav vsi ljudje. *Samo* ljudje? Ja, kaj več bi pa sploh še lahko bili?

Kratka zgodovina cenzure (IV)

(zadnji del)

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Ob premisleku o cenzuri na slovenskih tleh smo v prejšnjem *Parku* morda nekoliko nepričakovano ugotovili, da je razvpiti cenzurni režim v habsburški monarhiji – ta je do marčne revolucije 1848 in še čez nagajal prvim generacijam slovenskih intelektualcev in umetnikov (spomnimo se znamenitih cenzorskih »redakcij« Prešernove *Zdravljice*) – vendarle premoagal tudi nekaj svetlejših plati. Kot smo pokazali, je cenzura poleg svoje temeljne naloge, ščitjenja družbenih razmerij moči, opravljala tudi funkcijo *nadzora kakovosti*. Ali če to prevedemo v sodobnejši jezik: ekspertni vidik je imel prednost pred populističnim. V času, ki ga uteleša princip televotinga, je to potezo morebiti lažje vrednotiti kot pred stoletjem ali dvema.

Druga izmed »odlik« monarhične cenzure, namreč njena eksplicitna »fornalnost«, se ravno tako izkaže kot odlika šele v luči tega, kar je prišlo pozneje. Pri tem ne mislimo toliko na jugoslovansko epizodo med svetovnjima vojnoma – liberalna vidovdanska ustava iz leta 1921 sicer formalne cenzure ni predvidela, sta pa nadzor nad tiskom regulirala zakonodaja in represivni aparat, ki je v »kritičnih« primerih ukrepal proti separatistom in *levičarjem* (zaplenil izdajo, sodno preganjal avtorje in podobno) –, temveč predvsem na obdobje vladavine komunizma, ki je prineslo oster prelom. Čas med letoma 1945 in 1990 na slovenskih (jugoslovanskih) tleh je mogoče označiti kot obdobje *implicitne totalitarne cenzure*.

Značilnosti takšne cenzure so dodobra izkusili predvsem pisatelji, ki se niso hoteli vključiti v oblastniške igre in postati »graditelj« novega režima, na primer Kocbek, Zupan, Jančar in nešteti drugi. Seznam je neverjetno dolg. Jančar je zatohle razsežnosti tovrstnega nadzora odlično opisal v satiričnem eseju *Apologija samocenzure*. Totalitarna cenzura je izrastek totalitarne ideologije, ki želi permanentno nadzirati celotno družbo. To ji uspeva tako, da ne postavlja jasnih in eksplicitnih pravil igre, deluje represivno in z uničujočimi posledicami za avtorja, ki nikoli natančno ne ve, ali je prekorščil mejo dopustnega in ali ne bo z določenim besedilom izzval sankcij, katerih razpon

sega od javnega pogroma do dolgoletne zaporne kazni.

V takih razmerah je pisatelj postavljen v naporno, celo nevarno vlogo, ko mora strogo odmerjati doze lastnega samocenzuriranja, da preživi v zapleteni igri (političnih) mačk z (umetniškimi) mišmi. Zunanje razmere ga silijo, da kritiko družbenih razmer zavija v zapleteno metaforiko. Kot z imenitnim stopnjevanjem ironije prikaže Jančar, je cilj oblasti ukinitve cenzure (v smislu jasno postavljenih pravil), ta ukinitve pa v resnici izzove nebrzdano samocenzuriranje. Če pa bi oblasti uspelo »ukiniti« tudi tega, bi se v idealni totalitarni komuni nazori preganjalec zllil s preganjanimi v idilčno enoumje. Seveda moč nadzora v celotnem obdobju ni bila konstantna, kljub občasnim deviacijam je postopoma slabela in konec osemdesetih let prejšnjega stoletja dokončno popustila. Ravno literatura (oziroma umetnost) je eden izmed družbenih sistemov, ki so največ prispevali k padcu komunističnega totalitarizma – oziroma si njegovi akterji pogosto pripisujejo pomembne zasluge za ta padec.

Vprašanje razmerja med svobodo govora in umetniškega ustvarjanja ter pravico posameznika do dobrega imena bo v prihodnosti gotovo torišče novih sporov, ki utegnejo redefinirati meje med politično, pravno in umetnostno pa tudi medijsko sfero.

Česar pa morebiti ti akterji niso pričakovali, je, da je v novih razmerah cena literature padla. Umetnost postaja (le še) del verige produkcije zabave, bolj ali manj uspešnega zapolnjevanja prostega časa anonimnih potrošniških množic. Literatura izgublja primat mesta, kjer se izraža posebna resnica o družbi, in resnično relevantna vprašanja v zvezi s cenzuriranjem se nič več ne postavljajo (le) v literarnem sistemu. A če že nič drugega, potem vsaj historična digniteta literature, te najbolj priljubljene tarče raznolikih cenzorjev, terja, da je ne odpišemo kar tako. Poleg tega pa, vsemu navkljub, verjamemo, da estetsko področje s svojo kompleksno zgodovino in z notranjimi

pravili ostaja najobčutljivejši barometer stanja duha v družbi.

Razvpita primera Pikalo in Smolnikar iz novejšje slovenske sodne prakse, v katerih sta bila resno finančno ogrožena pisatelj in pisateljica zaradi svojih literarnih pisanj (sodstvo pa je demonstriralo določeno mero intelektualne podhranjenosti), nakazuje, da vse partije na tem področju še niso preigrane. Vprašanje razmerja med svobodo govora in umetniškega ustvarjanja ter pravico posameznika do dobrega imena bo v prihodnosti gotovo torišče novih sporov, ki utegnejo redefinirati meje med politično, pravno in umetnostno pa tudi medijsko sfero.

Vendar pa morda bolj kot redki sodni pregoni gradivo za razmislek ponuja perspektiva neme, mehke neformalne cenzure kot »nepripuščanja«. Skoznjio prosejajo dominante politične vrednote, povzete v priljubljene krialice, npr. politična korektnost ali medkulturni dialog. Kot je opazil znameniti ameriški pravnik Richard Posner, zahteva po politični korektnosti proizvaja dvojno popačenje kanona. Intelektualno okolje, ki prepoveduje pisati o čemer koli, kar bi lahko žalilo individualne oziroma skupinske vrednote, ne more proizvesti vrhunskih fikcijskih del: pomembni pisatelji so pogosto uporniški, arogantni in žaljivi, medtem ko politična korektnost spodbuja omejitve, povprečnost in samocenzuro.

Nevarnost pristrženja peruti literarni imaginaciji torej prihaja vsaj z dveh strani: po eni strani s strahom avtorjev pred tožbami o obrekovanju, kar seveda rezultira v *samocenzuri*, ter po drugi strani s težnjo po politični korektnosti, ki literaturo oropa *provokativnosti*. Obe možnosti se zdita povsem realni in treba se jima bo resno posvetiti – kdo pa bi res rad živel v cenzurirani, oskubljeni družbi? Pa vendar nas zgodovinska izkušnja o cenzuri uči nekaj presenetljivega: literatura lahko v razmerah cenzure uspeva naravnost odlično. Neka posebna dialektika je tu v igri; in celo v totalitarizmu so do konca napete razmere literaturi koristile. Ostala je vodilni kritični diskurz in tudi avtorji so imeli vsaj na simbolični ravni korist od disidentske pozicije. Literatura je bila pod vladavino komunistov izredno pomembna (in zato nadzorovana), avtorji pa so postali vidni protagonisti boja za demokratizacijo.

Prehod v demokracijo je sicer bolj ali manj razrešil problem svobode izražanja, toda njegove stranske učinke posrečeno povzema anekdota o sovjetskem disidentu, ki se mu po prebegu na Zahod toži po tem, da bi ga poslušal

vsaj KGB. Morda je kleč v tem, da beseda, ki je ne prestreza zaskrbljena oblast, ni le svobodna, temveč tudi prazna. Ali raje: necenzurirana pada v prazno belino komunikacijskega univerzuma. Privlačna podoba, v kateri na enem skrajnem bregu stoji *totalna cenzura*, nasproti nje pa popolna *svoboda*, zavaja. Morda je prej res, da so v povsem necenzuriranem svetu le redke stvari sploh vredne, da bi bile izrečene. Namreč izrečene skrbno in preiščeno.

Kdo se boji DNŠ?

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

DNŠ je seveda kratica za Društvo novomeških študentov. DNŠ je letos zakorakal v šestnajsto leto delovanja. Še vedno, tudi po polnih 15. letih delovanja, predstavlja DNŠ fenomen novomeške scene, saj na eni strani pomembno posega v vsakdanji utrip Novega mesta (upam si trditi, da je večinsko mnenje, da gre za pozitiven vpliv), na drugi pa Skupina DNŠ ne najde svojega formalnega sobivanja z lokalno skupnostjo, ki jo predstavlja Mestna občina Novo mesto. Tako je Skupina DNŠ še vedno nekakšen tujek, ki je vsem samoumeven, a na drugi strani mnogim v zadrego, če ne celo v napoto.

Skupina DNŠ (DNŠ že od leta 1998 deluje kot Skupina, ki jo sestavljajo štiri pravne osebe: DNŠ, Založba Goga, Zavod Lokalpatriot in Zavod Situla) ima dva glavna temelja, na katerih sloni njena moč. To sta način dela oz. kadri ter način financiranja oz. način organiziranosti. Način dela skupine DNŠ temelji na mentorskem principu in zgolj posamezniki, ki se izkažejo v konkretnih projektih in aktivnostih, imajo pri svojih kolegih podporo za težje in odgovornejše naloge. Tako je zagotovljen prenos izkušenj in osnovnih načel dobrega gospodarjenja vse od ustanovitve društva do danes. Osnovni steber financiranja Skupine DNŠ so sredstva, ki jih dobiva kot študentska

organizacija lokalne skupnosti od Študentske organizacije Slovenije (ŠOS). Gre za sredstva, ki jih ŠOS zbira iz dajatev študentskih servisov. Toda če bi pripravili konsolidirano bilanco Skupine DNŠ po vrstah prihodkov, bi videli, da sredstva, pridobljena od ŠOS, že kar nekaj časa ne predstavljajo prevladujočega prihodka Skupine. Temelj, ki ga predstavlja denar iz ŠOS (ki je na posreden način javni denar, saj se je država z zakonom odpovedala tem sredstvom v korist neposrednega financiranja študentskih organizacij), je znala Skupina DNŠ dobro nadgraditi s prihodki iz lastnih dejavnosti, sredstvi državnih in evropskih razpisov ter širšim krogom donatorjev in sponzorjev, ki so jih pritegnili raznovrstni in kakovostni programi.

Kdo se torej boji DNŠ? Odgovor lahko poizkusimo izpeljati iz opredelitve vzvodov moči Skupine DNŠ. Skupine DNŠ se bojijo tisti, ki jim entuziastični in projektno uspešni posamezniki postavljajo merilo uspešnega delovanja. Poslovni model, ki ga predstavlja Skupina DNŠ, je model uspešnih tudi v javni sferi. Pa naj gre za lokalne skupnosti, javna podjetja, agencije ali javne zavode. Nihče več ne more uspešno poslovati brez pridobivanja dodatnih sredstev iz lastne dejavnosti, razpisov in drugih virov.

Če sem na začetku zapisal, da Skupina DNŠ ne najde formalnega sobivanja z Mestno občino Novo mesto, edini razlog za tako stanje ni zgolj uspešnost delovanja in poslovanja. Marsikdo Skupine DNŠ ne mara tudi zaradi sorazmerne velike neodvisnosti (popolnoma neodvisen od okolja, v katerem deluješ, ne moreš biti), in sicer tako finančne kot kadrovske. Ravno finančna in kadrovska moč pa sta osrednji orodji vladanja v lokalni skupnosti (in vsaki družbeni skupnosti). Na ta način je DNŠ edina institucija civilne družbe, ki zaradi svojega načina delovanja, uspešnosti in podobnosti z javno sfero potencialno ogroža delovanje »vladajoče lokalne elite«. Vse ostale civilnodružbene organizacije so prepletene z mestno občino ali pa je njihovo delovanje tako samosvoje, da se zgodbe ne prepletajo. Zanimivo je, da se Skupina DNŠ se ni nikoli do sedaj, kljub temu da so nekateri take očitke že izrekli, ni spustila na politični oder in skušala vplivati na volilne rezultate. In prav bi bilo, da bi bilo tako tudi v prihodnje. Novo mesto si zasluži močno civilnodružbeno organizacijo, ki bo ponudila svoje alternativne programe na področju

Skupine DNŠ se bojijo tisti, ki jim entuziastični in projektno uspešni posamezniki postavljajo merilo uspešnega delovanja. Poslovni model, ki ga predstavlja Skupina DNŠ, je model uspešnih tudi v javni sferi.

družbenih dejavnosti, izzivala z novimi idejami in nasploh predstavljala dinamični del javne sfere. Tudi posamezniki, ki bodo z delovanjem v civilni družbi dobili dragocene izkušnje, bodo kasneje lahko postali veliko kvalitetnejši nosilci odgovornih javnih služb, kot tisti, ki so z načinom političnega delovanja oblikovani od samega začetka.

Torej prav je, da imamo lokalno oblast in lokalno civilno družbo. In izkušnje kažejo, da pametna oblast zna podpreti in s tem posredno pripisati uspeh dobrih projektov civilne družbe sebi. Gre za pošteni daj-dam. Nobena javna družbena dejavnost ne more zanikati vpetosti v okolje in nobena javna sfera ne bo nikoli premogla toliko idej in zagnanosti kot civilna družba. Zatorej sta potrebna dialog ter sodelovanje. Primeri takega sodelovanja so že bili v preteklosti in pozitivnih izkušenj je dovolj. Zato se postavlja vprašanje, zakaj je tako trnova pot pri posameznih novih odprtih vprašanjih. Težko rečemo, da mestna občina zavrača sodelovanje, vendar pogosto s prepočasnimi in pretogimi odzivi onemogoči marsikatero dobro pobudo oz. izvedbo dejavnosti v javno dobro.

Če se torej kdo boji DNŠ-ja kot močnega elementa v lokalnem političnem prostoru in zato zavira sodelovanje na relaciji mestna občina - Skupina DNŠ, potem deluje ravno v nasprotno smer, kot si želi. S preprečevanjem uresničitve dobrih idej oz. projektov potiska posameznike in Skupino DNŠ k razmišljanju, kako na bolj neposreden način obvladovati instrumente družbenih dejavnosti v lokalni skupnosti. Stanje, ko mora civilna družba razmišljati, kako spremeniti stanje v družbeni skupnosti, pa ni ravno najbolj idealno.

Koliko se zgoraj napisanega zavedajo odgovorni na mestni občini in kako dolgoročno bo njihovo ravnanje, bomo lahko videli tudi v pravkar začetem letu 2008.

Ob dnevu kulture - anketa med vodilnimi v kulturi

Kultura v NM: dobro in hkrati izjemno negotovo

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

Novomeška občina je s predlogom proračuna, ki bo sicer dokončno podoba dobil konec februarja, kulturnikom ob njihovem prazničnem dnevu pripravila pravo temno zarjo, kot bi rekel Prešeren: obeta se jim zmanjšanje številnih kulturnih postavk v občinskem proračunu. Kulturnim projektom se na različnih postavkah sredstva zmanjšujejo za od 30 do 40 odstotkov, ponekod celo za neverjetnih 80 odstotkov. Zaradi približujočega se dneva kulture smo tako med vodilnimi delavci dolenske kulture naredili anketo o trenutnem stanju novomeške kulture. Nanjo so se prijazno odzvali direktorica Knjižnice Mirana Jarca Andreja Pleničar, direktor Dolenskega muzeja Zdenko Picelj, ravnatelj Anton Podbevšek Teatra Matjaž Berger, v. d. direktorice Kulturnega centra Janeza Trdine Saša Šepec, direktor Zavoda LokalPatriot Borut Pelko, direktor Založe GOGA Gregor Macedoni in direktor Zavoda Tovarna Primož Žizek.

kasneje pa v letu 2010. Glede na to, da je v predlogu proračuna za leto 2008 za knjižnico pod investicijami namenjenih 600 000 EUR, lahko pričakujemo, da se zgodba o jari kači gradnje knjižnice ne bo tako kmalu končala, kot bi si vsi želeli po terminskem planu. Upamo samo, da se bo zagotovil najprej denar za opremo v stavbi 28, v kateri sicer že delujeta oddelek za mladino in Trdinova čitalnica. Nujno potrebna oprema so knjižne police, da knjižnica lahko začne premikati gradivo iz prostega pristopa v skladišča, ker na policah ni več prostora za nove knjige. Faza »začasne« selitve v prizidek vseh oddelkov in gradiv se je zavlekla in knjižnica spet poka po šivih zaradi prostorske stiske. Po drugi strani pa je na voljo del praznega objekta v stavbi 28, a jih knjižnica ne more uporabljati, ker v njih ni opreme. Dokončuje se lupina zgradbe 26, stavba znotraj je še v popolnoma surovem stanju, v zgodnji gradbeni fazi. Z minimalnim vložkom v primerjavi z vrednostjo investicije bi lahko spravili objekt št. 28 v funkcijo in preprečili propadanje ter rešili reklamacije in napake, dokler se garancijski roki ne iztečejo. Po moji oceni je potrebnih od 10 do 20 % preostale investicije, da se funkcionalno opremi vsaj stavba št. 28.

Pri ostalih postavkah za knjižnico je najbolj vprijoče zmanjšanje sredstev za nakup knjig. Postavka znaša 70 000 EUR, kljub temu da je občina podpisala izjavo o zagotavljanju sredstev za nakup gradiva v letu 2008, ki naj bi jih predlagala v proračunu občine v višini 78 607 EUR. Izjavo je podpisal župan 16. 10. 2007 za potrebe javnega projektnega razpisa mini-

Zdenko Picelj: Predlog proračuna MO Novo mesto za leto 2008 na področju investicij, kjer je prioriteta zaključiti investiciji v Knjižnico in Križatijo, je seveda s stališča muzeja pozitiven, saj bomo tako končno po desetih letih le končali obnovo Križatije in odprli novo evropsko pomembno stalno arheološko razstavo. Kar pa se tiče sredstev, namenjenih za izvajanje programov na področju kulture, pa predlog v prvem branju odnaša novomeški kulturi v povprečju 20-30 %, kar je zelo veliko, saj če bo ostalo pri tem, vrsta programov ne bo izpeljanih, kulturna ponudba se bo posledično temu zmanjšala in tudi marsikatero društvo bi lahko ugasnilo. Zato upam, da se bodo končne številke približale vsaj na raven iz leta 2007.

Matjaž Berger: APT v letu 2008 načrtuje štiri premiere, gostovanja sorodnih gledaliških ustanov, dva simpozija (o študentskem gibanju šestdesetih let ob plesni predstavi R.A.F./Levi terorizem in o Bertoltu Brechtu ob premieri Me-Ti/Knjiga obratov v soorganizaciji s Studia Humanitatis), prvi mednarodni nastop v Budvi (skupna postavitev APT in Festivala Budva/projekt James Joyce), ponovitve lastnih predstav, osem fotografskih razstav, gledališko produkcijo APT Akademije (dijaki novomeške gimnazije) in soarejo ob 110. letnici rojstva Antona Podbevška in Leona Štuklja. Če bo višina sredstev v občinskem proračunu ostala na isti višini, kot je bila predvidena v osnutku proračuna za leto 2008, potem bo APT lahko uresničil le del svoje produkcije in močno okrnil ponovitve lastnih predstav, razliko sredstev pa bo poskušal zagotoviti z lastno dejavnostjo, donatorstvi, sponzorstvi in razpisi na ministrstvu za kulturo. Čeprav se zavedamo velikih investicijskih potreb občine, mislimo in želimo, da bi bilo v proračunu za leto 2008 treba zagotoviti sredstva za izdelavo projektov za celovito prenovo stavbe Anton Podbevšek Teatra, še posebej zato, ker APT sodeluje z drugimi novomeškimi ustanovami v projektu Evropska prestolnica kulture 2012.

Saša Šepec: Občinski proračun Kulturnemu centru Janeza Trdine zagotavlja sredstva za plače in druge izdatke zaposlenim, stroške programa pa pokrije le s slabimi 12 %, ostala sredstva mora zavod ustvariti na trgu. Tudi predlog proračuna za leto 2008 ni radodarnjši in po tej plati ne spodbuja, podpira in omogoča širjenja ter bogatenja programa zavoda. Zavod v letu 2008 načrtuje primerljiv obseg dejavnosti oz. programa kot v letu 2007, vendar načrt predvidenih stroškov povečuje za 21 %, ker namerava nadgrajevati kakovost programa, upoštevali pa smo tudi naraščanje cen od-

kupa predstav in ostalih stroškov, ki nastajajo ob izvajanju programa. Zavod bo moral v prihodnje dodatna sredstva namenjati tudi promociji dogodkov, ki jo je minula leta zanemarjal, saj je ponudba na kulturnem področju vse večja in borba za obiskovalce vse težja. Kulturni center lahko iz proračuna pridobiva za izvajanje svojega programa le sredstva z razpisa, ki je namenjen financiranju javnih zavodov. S tem so mu zaprta vrata za pridobivanje sredstev z drugih razpisov. V javnih zavodih se zavzemamo za spremenjen način financiranja, tako da nam redne dejavnosti ne bi bilo treba prijavljati, za pridobitev dodatnih sredstev pa bi lahko enakopravno kandidirali tudi na drugih razpisih. Javni zavodi smo prednosti spremenjenega načina financiranja predstavili mestni občini, ki je idejam prislusnila in v tem videla obojestranski interes. Zaskrbljujejoče je tudi, da v predlogu proračuna za KC JT niso predvidena sredstva za investicijsko vzdrževanje. Po več letih skopih investicijskih vlaganj smo želeli v zavodu v letu 2008 poskrbeti predvsem za tisto investicijsko vzdrževanje, brez katerega bi dolgoročno gledano zavod čez nekaj let moral temu vzdrževanju oz. odpravi škode nameniti bistveno višja finančna sredstva. Del stroškov za najnujnejše vzdrževanje bomo sicer pokrili iz lastnih virov, so pa potrebe bistveno večje od zmožnosti.

Borut Pelko: Kljub temu da je na področju prezentacije kulturnih dobrin lokalnemu prebivalstvu odnos med Mestno občino Novo mesto in zavodom LokalPatriot že tradicionalno partnerski, moram dejati, da nad predlogom proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2008 nisem navdušen. Zmanjšanje proračunskih sredstev za sofinanciranje kulturnih vsebin v tolikšnem obsegu kot je predvideno, lahko vsekakor povzroči nazadovanje posameznih tradicionalnih kulturnih produkcij, marsikatero izmed njih pa lahko tudi resno ogrozi. Mislim, da je zmanjševanje proračunskih sredstev za sofinanciranje kulturnih vsebin v času, ko se je Novo mesto ravno dokončno zarisalo na slovenski kulturni zemljevid in ko gre po poti sodelovanja pri projektu Evropska prestolnica kulture, tako rekoč nedopustno. Glede na obseg sredstev, ki naj bi bila v letu 2008 namenjena kulturnim vsebinam, je predlog proračuna moč razumeti tudi kot precejšnja ignoranca dela strokovne komisije za pripravo Strategije Mestne občine Novo mesto na področju kulture. Zavedati se je treba, da Mestna občina Novo mesto z zmanjševanjem lastnega vložka marsikateremu kulturnemu producentu hote ali nehoti preprečuje tudi resno kandidiranje za sofinanciranje programov in projektov iz

Kako ocenjujete predlog proračuna za leto 2008, ki je v sprejemanju na občinskem svetu s stališča vašega zavoda oziroma novomeške kulture na sploh?

Andreja Pleničar: Posledice zmanjšanih postavk na področju kulture bodo pustile boleče posledice in morda dokončno shirale nekatere dejavnosti. Najlaže je nekaj ukiniti, npr. založbo, revijo, postajališče potujoče knjižnice itd., izredno težko pa jo je potem spet postaviti na noge. Drastičen je primer revije Rast. Dejstvo je, da bi morale biti postavljene prioritete v proračunu in kulturi. Menim, da je investicija knjižnice, ki spada med tako imenovani svetli točki proračuna leta 2008, krepko podcenjena. Na svetniško vprašanje Tomaža Levičarja glede prenove knjižnice je Pavle Jenič, višji svetovalec službe za investicije MO NM, izčrpano odgovoril, da je potrebnih za dokončanje investicij kljub racionalizaciji še 1,4 milijonov EUR. Sredstva naj bi se zagotovila v proračunu 2008 in 2009, naj-

strstva za kulturo. Toliko sredstev kot zagotovijo občine, približno toliko jih da tudi država. Manj dajo občine, manj da država. Že nekaj časa sicer beležimo trend upadanja sredstev za nakup gradiva. Če pogledamo druga zmanjšanja v kulturi, pa bi lahko bilo še slabše. Vsaj delno sprejemljivo bi bilo tako predlagano krčenje proračunskih sredstev v kulturi, če bi bila proračunska sredstva zmanjšana povsod, a proračun se povečuje in občina celo zadolžuje, da bi ga lahko izpeljala. Za šport bomo namenili 45,7 % več denarja, za komunalno dejavnost in stanovanjsko gospodarstvo se sredstva povečujejo za več kot dvakrat, varstvo okolja za 3,5-krat, turizmu pa za 40 odstotkov.

Andreja Pleničar: Zmanjšanje postavk bo imelo boleče posledice

Zdenko Picelj: Končno odprtje stalne arheološke zbirke

Matjaž Berger: Če bo ostalo pri prvotnem predlogu občine, bomo uresničili le del produkcije

Saša Šepec: Javnih zavodov ne smemo prepustiti trgu

Borut Pelko: Bogata kulturna ponudba, vendar priznana bolj drugje kot doma

Gregor Macedoni: Preporod, vendar brez jasnega signala lokalne skupnosti

Primož Žizek: Predlagani proračun je za kulturo uničujoč

naslova evropskih sredstev, s tem pa pravzaprav preprečuje, samo še v naslednjih 5 letih možen, dotok novega kapitala v lasten lokalni prostor. Namesto zatekanja k zmanjševanju proračunskih sredstev, namenjenih za kulturo, bi bilo bolje prevetrili kriterije za njihovo razdeljevanje, jih v večji meri nameniti tistim producentom, ki izkazujejo velik potencial za uspešno kandidiranje za evropska sredstva ter tako mestu in regiji zagotoviti priliv prepotrebni dodatnih sredstev za izvajanje kulturnih programov in investiranje v kulturne objekte.

Gregor Macedoni: Predlog proračuna, ki je bil predložen občinskemu svetu v prvem branju, predvideva zaskrbjujoče znižanje programskih sredstev za kulturo. Založba Goga, kot zasebni kulturni producent, je v manjšem, vendar zelo pomembnem delu za stabilno delovanje, financirana iz sredstev, ki jih pridobi iz razpisov na občinski ravni. In ravno postavke, ki predstavljajo osnovo za te razpise, se znižujejo za četrtino in več. Tako obstaja velika nevarnost, da bo tudi pridobljenih sredstev glede na prejšnja leta manj. Verjetno je stanje za druge novomeške kulturne producete podobno.

Primož Žizek: Proračun je površen, za kulturo uničujoč, kratkoviden in brez občutka za prostor in ljudi v njem. Zavod Tovarna je s proračunom povezan le prek Novomeških poletnih večerov in koncertom Na trgu. Oboje načrtujemo tudi za letos, bomo videli, kaj pomeni zmanjšanje postavke, ko bo MO NM objavila razpise. Kulturi v Mestni občini Novo mesto želim boljše politične advokate in zastopnike.

Kako ocenjujete položaj novomeške kulture v tem trenutku?

Andreja Pleničar: Nedvomno je ustanovitev profesionalnega gledališča velika pridobitev. Stvari v kulturi so se začele premikati tudi z ustvarjanjem kulturne strategije, ki je povezala vse akterje v kulturi, če ne drugače pa vsaj v skupnem dokumentu. Pogrešam neko bolj enotno in povezano nastopanje kulturnih akterjev. Še vedno ne moremo vzpostaviti učinkovitega informiranja med seboj in prilagajanja glede prireditev. Včasih se v enem dnevu ali celo ob isti uri dogaja več prireditev za isto ciljno publiko. Menim, da je prireditveni utrip kar pester, sploh če prištejemo še vse ponudbe dobrih sosedov in populistične zabave, zato po moje ni več vprašanje koliko, ampak kaj ponujamo. Nastopila je konkurenca in ponudba raznovrstnih dogodkov različnih izvajalcev, na različnih nivojih, za različno publiko je raznolika. Profesionalne kulturne organizacije pa bi morale delati predvsem na kvaliteti dogodkov, ki naj bi publiko vzgajali v zahtevnega in kultiviranega uporabnika kulturnih storitev, ki ne bo zadovoljen samo s politikom kruha in iger.

Zdenko Picelj: Glede trenutnega položaja novomeške kulture pa mislim, da je s stališča kulturne ponudbe kar dober, še posebej od ustanovitve APT in uveljavitve še nekaterih drugih programov v zadnjem času, ki so precej popestrili ponudbo kulturnih dogodkov. S stališča kulturne infrastrukture pa bo v prihodnosti treba še marsikaj narediti in na tem področju prav gotovo zaostajamo za ponudbo raznovrstnih kulturnih programov. Glede finančnih sredstev, še posebej iz proračuna MO Novo mesto namenjenih izvedbi kulturnih programov, pa bi bilo vedno lahko še boljše in upam, da tudi bo, čeprav jih za vse in še posebej dovolj ne bo nikoli. Že danes, prepričan sem, da je tako na marsikaterem področju kulturnega ustvarjanja in produkcije, je realizacija programov odvisna od iznajdljivosti in prodornosti producentov pri pridobivanju sredstev iz drugih virov, državnih, evropskih in seveda sponzorskih. Za muzej lahko rečem, da bi bil naš razstveni program precej okrnjen in manj kvaliteten, če nas pri naših prizadevanjih ne bi tako podpirali sponzorji.

Matjaž Berger: Novo mesto je kot zgodovinsko mesto umetnosti lahko velikanski izziv za marsikaterega umetnika, umetniško skupino, posameznike, ki skušajo vanj zarisati potezo ali gesto. V njem je nekaj posebnega, nekaj, kar zadeva inspiracijo in kreacijo.

Anton Podbevšek Teater sodeluje z Dnevom D, Pihalnim orkestrom Krka, Mešanim pevskim zborom Krka, Glasbeno šolo Marjana Kozine, Študijsko knjižnico, Dolenjskim muzejem, JSKD, Studiem Pašteta, Hišo fotografije Slovenije, Neapolisom – in mnogimi posamezniki, umetniki in ljudmi angažirane kulture, ki dajejo ton in ritem kulturni identiteti Novega mesta. V teh povezavah sem videl mnogo novih kulturoloških elementov in potencialov, ki pa potrebujejo soočenj in dialogov tudi v drugih kontekstih, v drugih kulturnih in umetniških pokrajinah. Antonio Gramsci je nekoč zapisal: »Optimizem volje, pesimizem duha.« Tako prepoznavam stališča mnogih, ki govorijo o (trenutni) kulturi v Novem mestu ... Sam pa verjamem, da je resnična moč duha tista, ki zna misel spremeniti v smisel.

Saša Šepec: Kulturno ponudbo v Novem mestu omogočamo in spodbujamo različni producenti, ki vsak na svoj način, s svojim pristopom, poslanstvom, ciljnim občinstvom in specifičnimi vsebinami skrbimo za ponudbo na različnih področjih kulturnega ustvarjanja. Ocenjujem, da svoje poslanstvo zavodi opravljamo korektno in kakovostno in da je ponudba pestra. Skrbi pa dejstvo, da Mestna občina svoje zavode vse bolj prepušča tržni miselnosti, s katero se pod vprašaj postavlja poslanstvo javnih zavodov. Ne gre namreč zanemariti dejstva, da so zavodi ustanovljeni tudi za to, da poskrbijo za kulturno izobraževanje meščanov in bi naredili veliko škodo, če bi bili prisiljeni programe v celoti podrediti tržni logiki in zaradi nje nižati kakovostno raven ponudbe. V primeru Kulturnega centra Janeza Trdine bi bilo še posebej zaskrbjujoče, če bi ta miselnost postala vodilo pri oblikovanju bogate ponudbe kulturno-vzgojnih vsebin, ki jih v dopoldanskih urah zagotavljamo predšolskim otrokom, osnovnošolcem in srednješolcem.

Borut Pelko: Gleđano zgolj skozi zgoraj omenjeno finančno prizmo, je položaj vsekakor slab in očitno postaja še slabši. Kljub

vsemu ohrabruje, zunanje opazovalce morda celo preseneča, dejstvo, da imamo v času, ko se proračun mesta na področju kulture krči, ko je javna infrastruktura v vse prejšnje kot dobrem stanju in ko v mestu prednost pred kulturnimi dobivajo druge manj poduhovljene oblike preživljanja prostega časa, kljub vsemu precej bogato kulturno ponudbo. Upal bi si celo trditi, da kulturna ponudba v Novem mestu že dolgo ni bila tako pestra in raznolika, veseli pa tudi opazen porast na področju povezovanja med lokalnimi kulturnimi produkcijami hišami. To so vsekakor temelji, na katerih bi Novo mesto ob dobrem načrtovanju ter premišljenem financiranju lahko postalo ne samo kulturno središče regije, temveč tudi eno izmed nacionalnih kulturnih in festivalskih središč. Nerazumljivo bi bilo, da upravno, pokrajinsko, škofovsko, gospodarsko in univerzitetno središče Dolenjske ne bi imelo ambicij postati tudi kulturno središče regije. Zanimivo in za 'mesto Goga' morda tudi dokaj značilno pa je še dejstvo, da je kakovost programov, ki jih ponujamo lokalni kulturni producenti, tako z vidika vsebine kot z vidika finančne podpore nemalokrat bistveno bolj prepoznana na nacionalni ali evropski ravni.

Gregor Macedoni: Novomeška kultura z novimi projekti oz. producenti v zadnjih letih doživlja preporod. Težava je v lokalnem okolju, ki ne ponuja aktivnim kulturnim producentom jasnega signala, kaj so prioritete in strateške usmeritve na področju kulture. To naj bi sicer rešila strategija, ki je v pripravi. Vendar pa dokument ne more nikoli rešiti vseh odprtih vprašanj. Pogreša se tudi bolj aktivno vključenost odgovornih na občinski ravni v razreševanje in oblikovanje strateških usmeritev na področju kulture.

Primož Žizek: Izhajajoč iz proračuna so pred nami dolgi dnevi kulturniške teme in sprenevedanja lokalne politike. Potencial, ustvarjalni zagon in inovativnost med kulturnimi in umetniški producenti pa je čutiti na vsakem koraku.

Marko Pirc

Mestni trg

»Noč trudna
molči,
nezamudna
beži
čez mestni trg luna sanjava.
Vse v mraku
mirnó,
na vodnjaku
samó
tih vetrc z vodoj poigrava.«

Kette v pesmi Na trgu
z verzi pričara podobo
Glavnega trga, še iz časov
naših prababic. Iz časov,
ko so promenado še
krasile mične gospodične;
iz časov, ko je od zidov še
odzvanjal peket konjskih
kopit. Vse, kar je ostalo iz
tistih časov, so zidovi.

Portret: Iztok Hotko

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Iztok je urejen človek. Ko sva se dobila, mi je podal pregledno sestavljen življenjepis. V njem piše, da je leta 1974 v Novem mestu rojeni in v Ljubljani diplomirani umetnostni zgodovinar ter diplomirani literarni komparativist. Je samostojni kustos, publicist in urednik, obvlada tri tuje jezike, hrvaškega pri tem ni upošteval. Ni pa navedel, da je tudi poročen in da ob urejenem osebnem življenju že vrsto let kot galerijski vodja deluje v razsutem stanju novomeške Galerije Simulaker, ki bo menda letos končno obnovljena in v polnem pogonu.

Kot pravi, sodi v baby boom generacijo, med številno mularijo je odraščal v blokovskem okolju novomeške Kristanove, zdajšnje Smrečnikove. Za prvo prelomnico v njegovem zorenju sta poskrbela foto krožek pod vodstvom Danijela Brezovarja na Osnovni šoli Grm in tamkajšnji učitelj likovnega pouka Branko Šuster. Potem se je na gimnaziji srečal z literaturo, zgodovino in zgodovino umetnosti. Že takrat mu je bilo jasno, da se bo usmeril v humanistiko. »Vedno sem nihal med likovno umetnostjo in literaturo, oboje me izjemno zanima,« pravi. Gre za posrečen spoj, uspešen umetnostni zgodovinar in kritik se mora tudi pisno izražati, pisati študije in opremljati kataloge. »Zanimivo je, da je veliko slovenskih kustosov in likovnih teoretikov študiralo ravno to kombinacijo. Likovna umetnost mora biti javnosti interpretirana z besedami. Iz ene umetniške zvrsti jo je treba prenesti v drugo, kar ni najlažja stvar.«

O umetnosti je treba torej razmišljati v povezavi z drugimi smermi in z mediji, kar je pripeljalo do pogleda, kot ga

predstavlja Galerija Simulaker. Vendar Simulaker v začetku ni bil povezan s stavbo nekdanjega Germovega hleva na Vrhovčevi ulici. Začetki galerije so bili močno zanesenjaški. »Galerijo smo zastavili vzporedno s klubom LokalPatriot. Takrat je bila zgolj podvig brez prostora, na voljo so nam bile le gole stene kluba, ki so nam zagotavljale določeno avtonomijo. Strokovno jedro sta takrat tvorila še umetnostna zgodovinarica Simona Zorko in slikar Igor Papež. Kmalu se je izkazalo, da klubski prostori le niso primerni za resen galerijski program, zato smo začeli iskati nov prostor. Kustodiat je prevzel Igor Papež, v njegovem obdobju smo dobili prostor v nekdanji trgovini Tekstil pod arkadami Glavnega trga. Vizualna kultura je v okviru galerije dobila zagon z ustanovitvijo Fotopuba, okoli njega pa se je izoblikovala skupina ustvarjalcev.«

Simulaker je po letih selitev po različnih prirejenih razstaviščih našel dom, galerija pa je z novo razstavno politiko v mesto vnesla novega in sodobnejšega duha. »Domišljam si, da je prav naša iniciativa spodbudila v preteklost zazrto mesto, okolico in ostale dejavnike tega območja. Če se ukvarjaš s sodobno umetnostjo, je samoumevno, da si usmerjen v sodobnost ali celo v prihodnost. Sodobni umetniki so bili vedno vizionarji, predvideli so stvari, ki so postale kanonizirane čez čas. Jaz iščem take avtorje, umetnike, ki poznajo zgodovino in stanje v umetnosti ter ju znajo tolmačiti v duhu sodobnosti in glede na vprašanje, kaj vizualnost pomeni v današnjem času. Kaj bo prinesel ves ta spekter delovanja na vizualnem

polju. Program si prizadevam usmerjati v prihodnost ter v stvari, ki bodo pomembne še čez čas. Naš čas je zelo zanimiv in prelomen. To postmoderno stanje sveta je, kot pravi teorija, zelo podvrženo vizualnosti in hipnim vizualnim učinkom. Od popularne kulture, potrošniške družbe in oglasov. Povsod nas bombardirajo s podobami. Sodobna umetnost se ukvarja z vprašanjem, kaj narediti s poplavo tega vizualnega smetja. Kako se temu upreti in stanje razložiti. Kaj to pomeni v povezavi s stanjem duha in kaj lahko umetnost prispeva. Ravno zato so v ospredje prišle diskurzivne prakse in konceptualizem s kritično noto do sodobne družbe.«

Iztok govori o kaotičnem svetu, po drugi strani pa teži k urejenemu življenju in družini, ki lepo ob odsotnosti novega sodi v Novo mesto kot svetišče nekdanjih veličin. »V mestu sem vedno izbiral in iskal urbane elemente. To urbanost sem želel, mogoče je to malo samovšečno, postaviti na višjo raven. Seveda vem, da smo na pol poti med mestom in vasjo in da je večina novomeških umetnikov preveč zazrta v preteklost in zlati čas novomeške pomladi. Treba je izhajati iz sodobnosti, iz nje najti trenutne energije ter jih povezati s slovenskimi in z mednarodnimi silnicami. Tudi Galerija Simulaker je s stalnimi selitvami terjala izjemno energijo, in če deluješ v tako neurejenih razmerah, moraš biti v neki meri organiziran, ker drugače povsod nastopi kaos, v galeriji in doma,« povzema Hotko in pritrujuje, da ni dovolj tožiti po urbanosti, temveč si je treba zanjo prizadevati.

December in januar v LokalPatriotu: Melodrom, Mojo Hand, Novoletni Jam, Patriotov rojstni dan (LokalPatriot, foto Jaka Šuln)

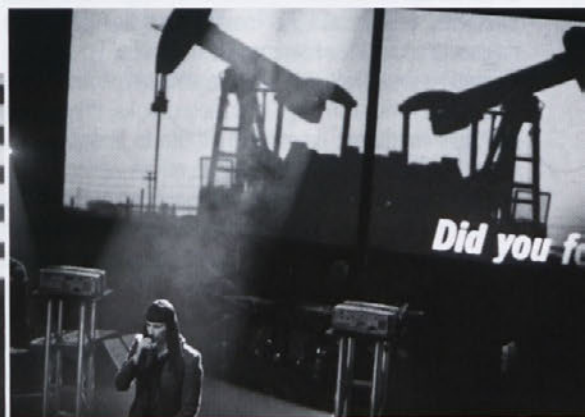
Silvestrovanje Pihalnega orkestra Straža, 22. december, KCJT (Foto Boštjan Pucelj).

Razstava novomeških fotografov v Fotogaleriji APT. (Foto Boštjan Pucelj)

Otvoritev razstave Boruta Peterlina Striptiz v Galeriji Simulaker. (Foto Boštjan Pucelj)

V okviru turneje Volk v APT nastopila zasedba Laibach. (Foto Boštjan Pucelj)

Postajam nestrpen.

Saj ne, da mi že od nekdaj ni šlo veliko stvari na živce. Recimo tisti, ki vrtijo glasbo na vlakcu prek mobilnega in mislijo, da je njihov glasbeni okus vsesplošen. Pa tisti, ki vrtijo glasbo prek mobilnega v kateri koli situaciji. Na mobilnih ne bi smelo biti glasbe. In če smo že pri glasbi – skrajni čas je, da založbe potegnejo svoje zavaljene glave in riti ter ugotovijo, da se glasba ne prodaja slabo zaradi piratstva, ampak zato, ker postaja vse bolj generično nagnusna godba brez kakršnega koli navdiha. Po svoje mi ne gredo več na živce tisti, ki se pogovarjajo po mobilnem v kinu, saj si filmi, ki jih vrtijo v multipleksih, kaj drugega ne zaslužijo. Ne, lažem – sovražim jih. Za to bi morala biti globa. Zvišanje prometnih kazni se mi ne zdi smiselno, dokler ne uvedemo kazni za splošno debilnost. Sto evrov na neumno pripombo med filmom v kinu. Dvesto za živalsko kruljenje in nabijanje Cece (prek mobilnega, seveda) na trolu. Tristo za tistega, ki v javnosti pove, da mu je najljubša knjiga DaVincijeva Šifra. Tisoč evrov in pol leta zapora za tistega, ki ne potegne vode na javnem stranišču. Izgon iz države za tistega, ki je šel v Global po tem, ko so varnostniki ubili tistega mladeniča. Dosemrtna ječa za tiste, ki pop kulturo spreminjajo v parado ničetov, v pasjo procesijo pacientov, ki bi še pred nekaj leti šli diskretno v prisilni jopič, dandanes pa so zvezde. Oni niso krivi. Kriva je raja, ki »uživaško vdihava fekalije, ki iz usranih gat vejejo prek televizijskega sprejemnika« (prosto po D. Jovanoviču).

Pridržujem si pravico, da sem nestrpen.

Do neke mere si lahko tiho in si misliš svoje. In vsak ima pravico do svojega. Seveda ima. Dokler sprejme pravico drugega. V Sloveniji pa je vzniknila velika težava. Rekel mu bom Znalec. To je zelo povprečen osebek, povprečne

starosti, povprečnega izgleda, povprečne inteligence. Njegovi želje, hotenja, interesi, ljubezni so povprečni. V vsakem primeru je blede senca, prerez podpovprečnosti in nadpovprečnosti. Na ulici jih vidim, Znalce. Vsak dan. Za njimi se drobijo koščki zapravljenega življenja, fekalije povprečnosti, tisto nujno zlo, ki naseljuje svet, sredina Gaussove krivulje, ko še Dolgčasu postane dolgčas. Do nedavnega so bili Znalci le Brezvezniki. Neškodljivci, saj nekdo mora biti na svetu tudi za statista. Ampak v razmahu tega novega sveta, kjer je vsakomur omogočen glas, so Brezvezniki prerasli v Znalce. Kajti Brezvezniki so vedno imeli svoje mnenje. Povprečno mnenje, najbolj škodljivo

V razmahu tega novega sveta, kjer je vsakomur omogočen glas, so Brezvezniki prerasli v Znalce. Kajti Brezvezniki so vedno imeli svoje mnenje. Povprečno mnenje, najbolj škodljivo mnenje od vseh.

mnenje od vseh. In vedno so se Brezvezniki trudili biti Znalci, ampak v dobrih starih časih si moral za Boljši Glas nekaj storiti (prosto po volku iz Sedmih kozličkov). Danes pa samo zalaufaš internet. Greš v resničnostni šov. In začneš kričati. In si slišan. Kar naenkrat si slišan. In Brezvezniki so prerasli v Znalce in začela se je nova kuga. Trupla pa se kopičijo tam, kjer ni povprečnosti. V umetnosti, ki zahteva stališče. V stališčih, ki zahtevajo razmislek. V skrajnostih, ki so vedno najtežje, da se z njimi soočiš. Ampak tega Znalec ne razume, ker je okužen s povprečnostjo. In ko vidi stvari, ki jih ne razume, se ustraši ter začne rigati in blejati in bruhati gnev po vseh, ki kam štrlijo. Tako se začeta umiranje in odrivanje umetnosti, ki je drzna. Že tako ali tako je nekje v kotu, prestrašena pred

Znalci, saj bogvedaj, da bi rekel, da te Znalci ne zanimajo, da te ne zanima, če te bodo Znalci sprejeli, te vzeli v svoje naročje in te pocrkjali ter okužili z gnojem iz bul brezjajčnosti. Samo problem je, da to Znalci zahtevajo. Ker če ne greš v smer Petelina na gnoju, nimaš pravice biti kura, ki nese zlata jajca. Pa čeprav se drugim zdi, da so gnojna, ker jih je preveč težko obrisati.

Zato bom kar ostal nestrpen. Dokler bodo Znalci tisti, ki si bodo jemali pravico narekovati moj slog, si bom jaz vzel pravico, da jih oglobim za vsiljivost. Tiste kazni za tisto obnašanje, s katerimi sem začel, so samo simptomi. Prava bolezen pride tako hitro in sunkovito, da se sploh ne zaveš,

ko začneš hoditi tako previdno, da ne bi slučajno komu zdrobil jajca. Če pa imaš jajca ti, ti jih zelo hitro zdrobijo. Za leto 2008 je moja novoletna zaobljuba, da si bom vzel pravico do tega, da mi ne bo nikoli vseeno. Ker če se ne bomo začeli obnašati tako, bomo utonili med ljudmi, ki jim je vedno vseeno. Če veš, zakaj imaš sovražnike, jih sploh ni tako napačno imeti.

Tatjana

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Mi je bil všeč, tak čegevarovski, in pričakovala bi, da ga bodo za nagrado za njegovo upornost spustili na kakšen travnik, kjer bi vse življenje naskakoval krave in lepo mulil travo. Pa je vest s prizorom lova ugasnila in najbrž je končal na krožniku. Kakšen neprimeren konec junaške zgodbe!

Bilo je pred nekaj leti, ko sem imela opravke v svoji nekdanji službi. Na hodniku me je srečala ena izmed zaposlenih in kot nekaj začela name vsipati svoje probleme. Takoj me je spreletelo, da bom spet koš za smeti, v katerega lahko vsakdo odlaga, kar se mu zdi: jezo, ker ima premajhno plačo (upravičeno), gnev, ker dedec doma pije in maltretira celo družino, slabo voljo, ker ima mogoče PMS, srd kar tako, ker je nizek zračni pritisk in je treba najti ventil ... Pa sem jo pogledala in rekla: „To je vaš problem. Nekaj let sem vas morala poslušati, nekako je bil to del moje službe. Zdaj pa ni več. Hvala in adijo.“ Je že res, da potrpežljivost ni bila nikoli moja vrлина, ampak tokrat je bila obramba tako silna, da je gospa ostala brez besed in je še dolgo strmela v moj odhajajoči hrbet. Ko se vsuje preveč stvari, se je treba otresti ko moker cucek. Sploh so živali tiste, ki nas lahko marsikaj naučijo; da moramo prisluhni svojim instinktom na primer, da preživimo.

Danes so ljudje pod stresom zaradi množice stvari in zelo pomembno je, da iz okolja odstranimo vse dejavnike vsakodnevnega življenja, ki ga povzročajo. Treba se je ogniti vseh ljudi in stvari, ki vas delajo nervozne. Ravno kar sem prebrala, da se stres poraja tudi zaradi prevelike množice informacij. Temu rečejo informacijski stres.

Stres je odgovor organizma in nastane takrat, ko nekaj ni v skladu z našimi željami, s potrebami in z možnostmi. Ni nujno, da povzroča strah, lahko je to le občutek, da so se nad nas zgrnile prevelike zahteve. Človek je zmožen prenesti samo določeno količino informacij, če jih je preveč, se pomešajo, zgubijo, nas zmedejo. Ker je informacijska tehnologija napredovala bolj, kot njene proizvode lahko konzumirajo naše misli in čustva, ni več prioritet. Skoraj vsi so že nenehoma priključeni na aparatke, da lahko ves

čas spremljajo, kakšno je vreme v Portorožu, kje so Strojnovi ta hip, v kateri cerkvi je maševal kateri od škofov ali kaj so že ... In zraven nam mediji servirajo kot novico dneva, kako je Tatjana pojužinala nekega mladca in zraven ranila še dva. Prvinska vest, ki je posebna zato, ker je posebna; ne taka, v kateri umira na desetine ljudi v snežnih viharjih in poplavih ter plazovih (kar vse so v veliki meri povzročili ljudje, ki sekajo gozdove in svinjajo ozračje). Tatjana je bila sibirski tigrice, prelepa zver, zaprta v enem od ameriških živalskih vrtov zato, da bi se ljudje zabavali ob gledanju njenega ujetništva. Mediji so bili ogorčeni: zver je napadla človeka sredi mesta! Se vprašam, kdo jo je tja pripeljal. Enkrat ji je bilo dosti, sledila je svoji zverski naravi in ušla na svobodo. Ki jo v deželi, kjer so jo imeli zaprto, slavijo celo z največjim kipom in baklo v roki. Mogoče si je izbrala samo napačno osebo za kosilo. Nekaj podobnega je bilo s tistim bikcem, ki je ušel iz klavnice v Prekmurju in so ga potem lovili v nekem potoku. Mi je bil všeč, tak čegevarovski, in pričakovala bi, da ga bodo za nagrado za njegovo upornost, potem ko so ga najbrž ujeli (o tem niso poročali), spustili na kakšen travnik, kjer bi vse življenje naskakoval krave in lepo mulil travo. Pa je vest s prizorom lova ugasnila in najbrž je končal na krožniku. Kakšen neprimeren konec junaške zgodbe!

Kako človek potem ne bi bil pod stresom, tudi informacijskim, ki ga nekateri imenujejo epidemija tretjega tisočletja? Zdravniki opozarjajo, da bo do leta 2020 med najbolj razširjenimi vzroki za bolezni.

Se vas lotevata tesnoba, depresija, ne morete spati in imate povišan krvni pritisk? Potem se je treba odklopiti. Od ljudi z negativnimi stališči in tistih, ki vas nervirajo, od poročil, vesti, prevelikega števila mejlov in vsakršnih drugih

pomagal, ki v vaše življenje prinašajo informacije.

Jaz sem to naredila na večer enega od decembrskih praznikov. Naše malo mesto je bilo skoraj prazno, ker je bila cesta ledena in še snežilo je. Zunanji mir je počasi lezel vame, ko sem gazila v celec. Snežinke so se mi topile na nosu in v obročih okrog cestnih luči delale prelepe snežne kroglice, take, ki jih kot steklene kroglice za potresanje prodajajo med kičem. Pa me je z zidu ene od vaškomestnih hiš nagovoril glas, ki je, pospremljen z reklamo, ponujal ne vem več kakšen proizvod. Ogromen ekran z elektronsko sliko je še en informacijski prispevek k mojemu razvoju.

Kaj hočem; v mestih je pač vse mogoče: enega poje Tatjana, drugega med sprehodom ugrizne živa slika na ekranu. Pa se odklopi, če se moreš!

Mitja Sadek:

“Latinske besede skušam oživiti.”

Po približno treh desetletjih je pred petimi leti novomeška gimnazija vnovič uvedla letnik klasične gimnazije, lani pa so maturirali prvi novi novomeški latinisti, za katere poduk je skrbel zgodovinar in filolog Mitja Sadek. Leta 1976 rojeni Novomeščan je nekoč prav tako obiskoval novomeško gimnazijo, nato se je odločil za študij zgodovine, vmes ga pritegnila antika in študij latinskega jezika, nakar je iz obeh predmetov diplomiral. Gimnazija in z njo Novo mesto sta z Mitjo dobila navdušenega jezikoslovca, zgodovinarja in prevajalca, ki zna dijakinjam in dijakom na različne načine približati predavano snov.

Zakaj si se začel zanimati za latinščino?

Študij zgodovine obsega tudi temeljit lektorat nemškega in latinskega jezika, ki me je okužil z latinščino. Razen nekaj pregovorov, ki sem se jih naučil kot dijak, pred tem z latinščino nisem imel stika, na fakulteti pa me je prevzela. Z njo sem začel odkrivati stvari, ki jih prej nisem videl. Latinščina ti na neki način ponuja tudi pogled od zadaj in spoznanje temeljnih stvari. S pomočjo tega znanja sem se začel spraševati o drugih zadevah. Pred tem se mi je moje znanje zdelo razdrobljeno, latinščina pa je vse povezala. Spoznal sem kontekst antično krščanske kulture, iz katere izhaja sodobni zahodni svet.

Antični svet velja za temelj naše družbe. Z znanjem latinščine greš k viru in spoznaš, da se rimska kultura s propadom rimskega cesarstva sploh ni končala, temveč je današnja kultura zgolj nadgradnja antičnega znanja in spoznanj, ki smo jih ljudje skozi razvoj večkrat pozabili ali na novo odkrili. Se morda motim?

Ne. Mnogi pozabljajo, da je v času antike civilizacija dosegla zelo visoko raven. Antika je poznala tehnično izpopolnjene stvari, nekatere je Evropa začela odkrivati šele v minulem stoletju. Recimo kanalizacijo, stranišča in higieno. Evropska mesta so bila do 19. stoletja katastrofalno urejena, precej pod antičnim nivojem. Antična kultura je imela razvito tako materialno kot duhovno kulturo. Brez velikih imen antičnega zgodovinarstva in literature si ne bi mogli predstavljati današnjih znanosti in umetnosti. Današnja znanost se brez tega znanja in antičnih zgledov

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

ne bi tako hitro razvijala. Smo pa z razvojem v zadnjih dvesto letih antiko tudi preseгли.

Ko so pred desetletji gradili cesto prek Ljubljanskega barja, je močvirje predstavljalo nepremagljivo oviro. Pri delih so našli ostanke rimske ceste, ki so pokazali, da so Rimljani močvirna tla najprej obložili z vejevjem in šele nato nanj nasuli kamniti drobir. Cesta se tako ni pogrezala, kar so sodobni cestarji prilagodili in uporabili. Torej lahko rečeva, da je zgodovina učiteljica?

Zgodovina je učiteljica, mi pa smo bolj slabi učenci. V današnjem svetu je življenje lažje in bolj zanimivo, če poznamo njegove korenine. Če poznaš preteklost in lastno poreklo, si tudi bolj zanimiv sogovornik.

Delno si sicer že odgovoril, a vendar. Nepoučeni se pogosto sprašujejo, ali je pouk latinščine sploh potreben in kako naj bi dijaku pomagal.

Poleg spoznavanja korenin današnjega sveta se je treba zavedati, da latinščina ni bila samo jezik antike, temveč jezik celotnega srednjega veka. Še v 18. stoletju je bila ključen jezik in lingua franca, kot je danes angleščina. Po drugi strani je znanje latinščine pomembno iz praktičnih vidikov. Latinščina je jezik vseh modernih znanosti, njeno znanje zahteva študij različnih smeri, recimo zgodovine, umetnostne zgodovine, arheologije, romanskega jezikoslovja, prava. Latinščino potrebujejo medicinska fakulteta, biologija, zoologija, botanika. Ne gre samo za jezikoslovje, latinščina ima v družbi širši pomen. Njen študij pa lahko študente na fakulteti preveč obremenjuje, zato je dobro, če pridejo na fakulteto že opremljeni s tem znanjem. To je tudi eden izmed razlogov, da je študij v Sloveniji tako počasen, v povprečju traja 7,2 leta, ker mora univerza opraviti delo, ki bi ga morala že srednja šola. V srednji šoli bi se moral dijak oborožiti s temeljnim znanjem, na univerzi pa bi se specializiral. Z latinščino tudi lažje spoznavša tujke in strokovne izraze, angleški jezik pa vsebuje kar dobro polovico besed latinskega izvora. Latinščina dijaka dejansko oboroži za študij na vseh področjih.

Novomeška gimnazija po treh desetletjih vnovič ponuja redni klasični oddelek, dobili smo že prvo generacijo latinistov. Kako se je pouk prijel, kakšni so bili odzivi med dijaki, starši, profesorji?

Lahko bi ocenil, da so bili dijaki kar zadovoljni. Seveda nekateri bolj, drugi manj, kar je običajno za vse predmete. Splošni vtis je pozitiven, večina dijakov je rada obiskovala ta pouk. Od nikogar nisem slišal, da mu je žal, da se je odločil za klasično gimnazijo. Je pa res, da učenje jezika zahteva redno delo in trud.

S klasično gimnazijo se je v mesto vrnilo tudi nekaj nekdanj močnejše prisotnega humanizma. Kaj meniš o snovanju novomeške univerze, ki naj bi bila le naravoslovna?

Humanistiki se na splošno ne piše prav dobro, v Novem mestu pa gre za specifično situacijo. Glavna ustanova, ki goji humanistiko, je verjetno ravno gimnazija. V povojnih letih tudi kakšne posebne humanistične tradicije tukaj ni bilo, medtem ko je bila pred drugo svetovno vojno močna. Do obrata je prišlo verjetno zaradi industrije in ekonomskih, praktičnih razlogov. Razumljivo je, da so najbolj glasne ideje o naravoslovni in uporabni univerzi. Sam nisem prepričan, da je Novo mesto dovolj veliko okolje, da bi upravičilo nekakšno humanistično fakulteto. Močno dvomim, da bi tukaj zaživela. Zakaj pa bi v vsakem manjšem mestu v

Sloveniji imeli fakultete? Po drugi strani je prav, da ljudje, ki jih to zanima, odidejo v večje kraje, ki lahko študentom ponudijo tudi obštudijske možnosti izobrazbe. Je pa možno, da bi ustanovili kakšno uporabno družboslovje, kar pa spet ni stvar humanistike in je povezano z gospodarstvom. Podpiram ustanovitev naravoslovne univerze in v njej ne vidim grožnje humanistiki. Bolj se mi zdi pomembno, da je prisotna in močna na srednješolskem področju.

Dijaki in dijakinje te cenijo, med njimi velja mnenje, da poleg predpisanega znanja ponudiš tudi kaj širšega in jih znaš navdušiti na različne nevsiljive načine. Se ti zdi to pomembno pri današnjem učnem procesu, kako ga ocenjuješ?

Zagotovo je gimnazijski program določen čas stal na mestu. Na tem področju se delajo veliki koraki, trenutno poteka reforma gimnazijskega programa in stvari se premikajo. Pri poučevanju se mi zdi zelo pomembno, kako učitelj snov predstavi dijakom. Recimo, če se srečamo z besedo tilia, ki pomeni lipa, bi lahko učitelj ostal le pri besedi, jo sklanjal in šel naprej. Če pa za besedo vidiš še kaj drugega, kakšno povezavo z življenjem, pa lahko omeniš, da imamo v Novem mestu zavarovalnico s tem imenom, lahko jih celo pelješ tja. Tako si bodo besedo boljše zapomnili. Dijakom skušam prikazati neposredne primerjave z današnjim življenjem. Latinske besede skušam oživiti, da latinščina ne ostane zaprašena nekje v antiki, ker to nikogar ne zanima. Povlečeš jo v današnji svet in pokažeš, da je še vedno tukaj. Verjetno je tak vidik dijakom všeč.

... da latinščina ne ostane zaprašena nekje v antiki, ker to nikogar ne zanima. Povlečeš jo v današnji svet in pokažeš, da je še vedno tukaj. Verjetno je tak vidik dijakom všeč.

Dijake si tudi vodil po mestu in jim predstavil različne latinske napise, od rimskih do srednjeveških in sodobnih grafitov? Sredi mesta še vedno na stavbi piše nihil obstat – ni zapreke.

Škoda je, da je zbledel neki drugi grafit, in sicer Penis bonus pax in domus, ki je sicer nekoliko slovnično napačen, ampak važno je sporočilo. Dijaki so takrat še iskali trgovine z latinskimi koreni, recimo mercator in podobno. Tako so v mestu odkrivali latinščino in bili zelo zadovoljni. To so majhni koraki, ki z vidika učnih ciljev niso visokoletiči, dijak pa pritegnejo. Napačno bi bilo misliti, da to velja le pri latinščini. To velja za vse predmete. Če pri nemščini učitelj meni, da je nemščina dobra, ker Slovenija z Nemčijo dobro trguje, to dijakom ne pomeni ničesar. Dijaki imajo druge vrednote in jih zanimajo druge stvari. Tudi moderne jezike jim je treba približati na ta način. Tudi matematiko in ostalo snov.

Meniš, da bo oddelek klasične gimnazije obstal?

Zanimanje sicer niha, vendar je oddelek poln. Mogoče smo za to delno krivi tudi sami, ker ga ne oglašujemo dovolj, kar velja tudi za celo gimnazijo. Več bi morali narediti glede promocije šole in klasične gimnazije. Upam, da bo oddelek živel naprej, drugače bo vnovič za nekaj časa zamrl, pa se enkrat spet pojavil. Latinščina je taka stvar, da je ne moreš nikoli dokončno odpisati. Večkrat se šalim, da moderni jeziki nimajo takšne prihodnosti, kot jo ima latinščina. Vsi se bodo spremenili in dobili drugačne pomene, dokler pa bo obstajala ta civilizacija, bo ostajala tudi latinščina. Ima tako prihodnost kot preteklost.

Zazrtost v preteklost

Rasto Božič

Kultura ni več v ospredju zanimanja sodobnega Novomeščana, novomeški dialekt je skoraj izginil, kljub temu Novo mesto ni nekulturno mesto, le Ljubljana ga v vse večji samozagledanosti redko opazi.

V prednovoletnih dneh sta izšli dve obsežni knjigi, ki na monografski način govorita o Novem mestu. Prva je dopolnjeni ponatis pred ducatom let izdane in že nekaj let razprodane bogato opremljene monografije Novo mesto. Še pred leti je bil njen pobudnik je danes pokojni ravnatelj Študijske knjižnice Bogo Komelj, Novo mesto pa je z izidom te knjige dobilo prvo reprezentančno monografijo. Predvsem je skušala poudariti zgodovinske, umetnostno zgodovinske in spomeniško varstvene poglede na Novo mesto ter njegove prispevke v vseslovensko kulturno umetnostno zakladnico, vse skupaj pa je bilo opremljeno z mojstrsko fotografijo. Avtorji knjige so Novomeščani, zgodovinar Stane Granda, arhitekta Jovo Grobovšek in Peter Simič ter fotograf Bojan Radovič. Monografijo je najprej izdala Dolenjska založba, ponatis je izšel pri Založbi Goga.

Drugo delo z zgornjim naslovom Novomeška knjiga – pesmi, zgodbe in pričevanja je uredil v Ljubljani živeči Novomeščan, umetnostni zgodovinar Milček Komelj ter zanjo na stodesetih straneh spisal obsežen esej. Knjigo je v nizu knjig o mestih izdala Slovenska matica v Ljubljani, doslej pa so pod peresi drugih avtorjev izšle knjige o Ljubljani, Mariboru, Trstu, Celju, Celovcu in Ptujju. Komelj, predvsem po zaslugi družinskih vezi sopotnik novomeškega kulturnega snovanja druge polovice prejšnjega stoletja, je v zajetni knjigi zbral številne literarne in likovne opise Novega mesta. Na podlagi teh in ob lastnem razmišljanju se prebija skozi stoletni kulturni preplet Novega mesta ter ustavlja ob njegovih mejnikih.

Za obe knjigi lahko menimo, da sta zazrti v novomeško kulturno preteklost, izhodišče obeh pa je ljubezen do mesta in njegove preteklosti, kot ugotavlja Komelj, tako značilne za Novomeščane. Večino novomeških ustvarjalcev, pa ne le v njem stalno živečih, temveč tudi teh, ki so v mestu delovali le krajši čas, je mesto zaznamovalo z grenko-sladko zazrtostjo v naravo, rečno vijugo, okoliške gozdove, mestno zgodovino in podobo s kapitljem kot zavetnikom ter obenem simbolom kulturnega dviga. Novomeščani so se zatekali h kulturi, ki jih je zaznamovala in spremljala, kjer koli na planetu so bili. Tako Komelj nekoliko vzneseno piše o Božidarju Jakcu, katerega prva misel naj bi bilo vedno Novo mesto, skupaj z Janezom Trdino in Dragotinom Kettejem pa ga postavlja v vrh novomeških kulturnih snovalcev. Zanimivo je, da ta novomeški pečat nosita tudi oba v Ljubljani živeča avtorja knjig, tako Granda kot Komelj. Razdalja jima omogoča novomeško stanje in njegov pomen soditi nekoliko treznejše, čeprav se po drugi strani zdi, da jima nostalgija, ki brez izjeme oplazi vse izseljence, to nekoliko omejuje. Predvsem Komeljevo pisanje, prava Visoka pesem novomeškega kulturnega vzpona, temelji na njegovem osebnem poznavanju glavnih kulturnih igralcev novomeškega odra, pri tem pa nekoliko preveč zaznavamo osebno vpletenost in skorajda povečevanje vzornikov. Seveda so vsi omenjeni možje in redke gospe zaslužni, vendar nostalgija včasih deluje preveč idilično. Avtor je tudi ujetnik svojega časa in sredine ter kot tak ne sodi dobro sodobne pop kulture, pri kateri je bil očitno vezan na informacije iz druge roke. Na primer avtor besedila za pesem skupine Rudolfovo Grem domov v Novo mesto ni bil Severin Šali, temveč Drago Vovk. Z redkimi pripombami ne želimo omajati ali razvrednotiti dela in podviga, ki si ga je Komelj zadal. Hvaležni smo mu zanj. Mogoče si je naložil le nekoliko preveliko delo, ki je zaradi obsežnosti gradiva ponekod neškodljivo površno. Naj mi oprost, če bo slučajno bral te vrstice, ampak obrzani maski, ki spominjata na karikaturo profesorja Janka Jarca nista na ročajih, temveč na ostenju znamenitega keltskega kantharosa iz Novega mesta.

Kakor koli, obe knjigi sta v času vsesplošne duhovne obubožanosti pomembni za novomeško kulturno zavest. Kultura ni več v ospredju zanimanja sodobnega Novomeščana, novomeški dialekt je skoraj izginil, kljub temu Novo mesto ni nekulturno mesto, le Ljubljana ga v vse večji samozagledanosti redko opazi. Tudi ni treba, da v mestu ves čas ugotavljamo, ali smo v kulturni pomladi ali jeseni. Za Novo mesto zadnjega desetletja bi lahko dejali, da je dokaj kulturno dejavno, čeprav nima več nekdanjih veličin, ki pa so bile resnici na ljubo precej redkeje posejane kot današnji kulturniki.

Prasci
5. januar, Lokalpatriot

Glasbeniki so eden drugemu zagotavljali čvrsto oporo, pri improvizaciji pa ponujali iztočnice ter s tem poslušalcem obilo užitka.

Trio neposrednega imena velja za predhodnika skupine Od Francina možgani, sestavljajo ga glasbeniki šentjernejskega porekla, ki jih najdemo tudi v drugih dolenjskih zasedbah. Kitarist in pevec Jure Duh je član zasedbe Od Francina možgani, basist, klaviaturist in vokalist Dejan Slak poleg Od Francina možgani še Move-knowledgementa, Marko Grubar pa je tudi bobnar pri skupini Wet Bed.

Trio je v najmanj dvehurnem nastopu ponudil dokaj trdo glasbo, glasno zlitje rocka, bluesa in jaza, zaslediti je bilo tudi odklone v dub ipd. Prasce lahko označimo za fuzijsko skupino, ki veliko prostora prepušča improvizaciji, trenutnemu navdihu in sprotnemu ustvarjanju. Za vsakega člana posebej pa bi lahko ob večšem igranju ugotovili še sproščen pristop, brez spon, ki jih z izrazom določa katera koli skupina, v kateri delujejo. Fantje si dajejo in so si dali duška. Hkrati bi lahko izvajanje treh prascev označili tudi za sprehod skozi lasten razvoj. V iskrivem podajanju je bilo tako v Duhovi kitaristi slišati različne vplive od Franka Zappe na prvem mestu do Hendrixa in cream-ovskega Claptona. Marka Grubarja v taki vlogi doslej sploh nismo poznali, presenetil je s širino in z energijo, Dejan Slak pa je sploh poglavje zase, izreden basist in zvočni raziskovalec. Tako je trio ponudil zvrhano mero izvrstne glasbe in spontanosti, ki jo v vseh skupinah, v katerih prasci delujejo, pogrešamo. Sprehodi skozi kitarske pasaže, ritmične konstrukcije in basovske vabe so med zapleti in poigravanjem vodili k trdni glasbeni zgradbi. Ob tem so samostojni izleti delovali kot posledica skupinskih nastavkov in del prepleta. Glasbeniki so drug drugemu zagotavljali čvrsto oporo, pri improvizaciji pa ponujali iztočnice ter s tem poslušalcem obilo užitka. Ob tem pa se je postavljalo vprašanje, koliko je močno pomlajeno občinstvo LokalPatriota, kar je logična posledica zadnje čase neizdelane glasbene politike, sploh bilo sposobno dojeti dogajanje na odru. Prostor se je vse bolj praznil, kar pa vztrajajočih navdušencev ni zmotilo.

Laibach
11. januar, Anton Podbevšek Teater

Z večmedijskim spektaklom, s seciranjem nacionalnih mitov in predsodkov Laibach obračunava z vsakim izmed njih.

Nastop Laibachov naj bil zaključil lansko gledališko leto Anton Podbevšek Teatra, tako pa je s prestavitvijo bučno napovedal sezono 2008. Pohvalno je, da je teater v spored uvrstil tudi koncerte in s tem občutno povečal mestno ponudbo, po drugi strani nastop Laibacha, ki je v Novem mestu sklenil lansko turnejo in predstavitev albuma Volk, v teatru ne preseneča, saj je njegov ravnatelj dolgoletni pristaš in sopotnik gibanja Neue Slowenische Kunst - Nova slovenska umetnost.

Ocenjevanje nastopov Laibacha je nevhvaležno delo, saj gre za precej več kot le glasbeno skupino, tudi stilna opredelitev v industrijski elektro je bolj kot ne površna. Laibachov naboj je močnejši. Ne samo za glasbo, gre tudi za večmedijski spektakel, odrsko scenski dogodek in ideološko kulturni manifest. Skupina ima tako zveste privrženke kot žolčne nasprotnike in težko se je umestiti mednje.

Če začnemo z ideologijo, je seveda znano, da je Laibach v osemdesetih letih tedanjemu totalitarizmu nastavljal ogledalo, v katerem se je skozi umetnost odslikavala groteskna slika totalitarnega pogleda na svet in poveličevanja domovine, ki se je močno prepletalo s cerkvenim dojemanjem domovine-matere in v domoljubje zamaskiranim nacionalizmom ohranilo v sodoben globalni čas. Z večmedijskim spektaklom, s seciranjem nacionalnih mitov in predsodkov, Laibach obračunava z vsakim izmed njih. Ovi jih v nasilno elektronsko glasbeno obleko in industrijski ritem, ki pa na trenutke le omogoča liričen predah.

Novomeški nastop je potekal v dveh delih. Za prvega bi lahko celo dejali, da je bil skoraj liričen, kolikor je to pri Laibachu mogoče, sprehod skozi lanski album velikih nacionalnih tem Volk, ki je višek dosegel v zaključni temi Slovenia. K spremembi ustaljene zvočne in podobne slike industrijskega Laibacha je pri zadnjem projektu močno pripomogla pevka in klaviaturistka skupine Melodrom Mina Špiler, kar je takoj v drugem delu potrdil preglasni dodatek starih uspešnic. Kakor koli že gledamo na Laibach, mimo njega ne moremo.

Črt Remic Trio
19. januar, Brblarna bar

Šolski nastop, vendar v plemenitem pomenu besede.

Novomeško jazzovsko sezono 2008 je začel Brblarna bar v Bršljinu, kjer je na sobotni večer oder zasedel Črt Remic trio, zasedba mlajšega ljubljanskega alt saksofonista, ki obiskuje drugi letnik graške akademije za jazz. Poznamo ga kot udeleženca in nastopajočega na delavnici Jazzinty, poročen je z novomeško pevko in violinistko Majo Bevc, prav tako študentko graške akademije.

Ob Črtu sta se predstavila njegova graška kolega, italijanski kontrabasist po rodu iz Verone Michele Montolli in bobnar avstrijski Korošec Reinhold Schmölder. Trio je v dvodelnem nastopu preigraval glasbo ameriškega saksofonista Charlieja Parkerja, ki velja za enega izmed tvorcev zgodovinskega be bopa. Njegovo zahtevno glasbo je predstavil z nekaj sodobnimi posredovanji, predvsem v obliki saksofonskih citatov in medigre, pretežno pa se je držal začrtanih tem.

Črta Remica smo doslej poznali prej kot ne kot nekoliko sramežljivega, a obetajočega glasbenika. Kaže, da se je njegova samozavest v Gradcu utrdila, saj se je v Novem mestu predstavil kot suveren glasbenik. Njegovo igranje je vestno sledilo pastem velikega saksofonista, Parkerjevemu značilnemu poskakovanju, preskokom, mostom, ritmiki in tonu, a vendar je vmes našel prostor za sicer skope dodatke in užitek ob glasbeni medigri. Trio se je lepo ujel, ostala glasbenika sta saksofonistu predvsem zagotavljala podporo in ritmično osnovo. Bobnar je nastopil le z osnovnim kompletom, brez prehodnih bobnov. Kljub temu je uspel skladbe povsem dostojno speljati skozi različne ritmične osnove, pretežno swing in nekaj sambe.

Po drugi strani bi lahko nastop označili tudi kot šolski, toda v plemenitem pomenu besede. Jazz kot obrt in umetnost je vedno deloval kot prenos izkušenj in znanja. Skozi staro je stremel k novemu. Tako tudi glasba Charlieja Parkerja kljub pol stoletja od njenega nastanka za sodobne glasbenike še vedno predstavlja izziv in potrditev. Da se je Parkerja lotil mlad glasbenik, tako rekoč na pragu glasbene poti, je tem bolj pohvalno.

Ocena: 4

Ocenjuje Rasto Božič, foto: Rasto Božič

Ocena: 4

Ocena: 4

Radio **K** rka
106.6 MHz

Valentinov večer z Radiom Krka in Okroglimi muzikanti

Četrtek, 14.02.2008, ob 19.uri

Restavracija Prepih, Težka voda

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74

MIRJANA JARCA

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

ZARJA

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA
ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

MKO d.o.o. NOVO MESTO
KOVINSKE KONSTRUKCIJE
KOČEVARJEVA ULICA 1, 8000 NOVO MESTO
Telefon: (+386 7) 39 30 480, 39 30 490
Fax: (+386 7) 39 30 491, E-mail: mko@mko.si
http://www.mko.si/

gostisce-kos@siol.net

gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

COMPLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto telefon 07 332 45 10

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

K•N•J•I•Ž•N•I•C•A
Paola Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

Frizerstvo in lašjarstvo
KOBRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

agencija servis
Novo mesto: Prešernov trg 6,
Trebnje: Baragov trg 1,
Črnomelj: Kolodvorska c. 35,
Brezplačna tel.št.: 080 22 16
www.mservis.si

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

ric
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Šolski center
Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

Gledalna šola
Majdana Kozine Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

Mestna občina
Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC
1974
KOSTANJEVICA NA KRKI

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmišel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

TUDI
ŠTUDENTSKA
KOSILA

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

PREPIH d.o.o.

BAKS
mednarodni transport, logistika,
inženiring in storitve Novo mesto d.o.o.
tel.: 07/ 33 70 700; fax: 07/ 33 70 701

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!
Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski in podiplomski
visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GASILSKO REŠEVALNI CENTER
NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SLS
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

park novomeški regionalni mesečnik

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.
Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041
DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

TOTAL
d.o.o.
PIZZERIA
TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

TOTAL
TOTALČEK

www.park-on.net
spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

Knjigarna Goga je za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 19.00 ter ob sobotah od 9.00 do 13.00. Vabljeni!

knjigarna:kavarna:GOGA
Glavni trg 6

Trkaj:
Rapostol
Nika Records 2007

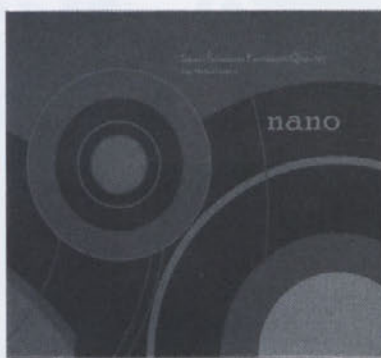
Trkaj je pod plehko površino ponudil veliko v premislek. V na prvi posluh nezahteven izdelek je bilo vloženo veliko znanja, napora in resnice.

Drugi avtorski izdelek ljubljanskega raperja in skorajšnjega teologa je izšel v neugodnem času kakovostno obubožane pop glasbe, komercialno zatrtega hip-hopa in poneumljenega radia. Naletel ne bo na nič kaj hvaležno občinstvo, zato je Trkajev poizkus ustvariti kakovostno pop glasbo, obenem pa se na neki način prikloniti okusu povzpetniško potrošniško zavedene mladeži, vpitje v puščavi.

Potrošništvo, postavljanje, nostalgija, kriminal, potrnost, bivanjske težave mlajših pokolenj, istovetenje, spolnost, mamila, alkohol so večne in tudi Trkajeve teme. Za njihovo glasbeno podobo in opremo je poskrbelo več glasbenikov, aranžerjev in producentov. Podlage so izredno vsečne in plesne, nekatere popevkarsko osladne. Prednjačijo funk, rhythm and blues, disco r'n'b, na nekaj mestih je prisoten celo phillysound, vzorčene so stare slovenske popevkarske uspešnice. Ploščo zaznamujejo čvrsti in izdelan zvok, večša glasbena izvedba, Trkajeva zavedna drža in hkrati duhovitost.

Ne moremo mimo njegovih domisljic: »Tele brez vizije/luknje v zakonih prinašajo probleme kot luknje v kondomih,« norčevanja iz spletnega slenga in primerjav s preteklostjo, pa še bi lahko naštevali. Če spregledamo Trkajevu iskričnost, pa se po drugi strani ploščica zdi zastarela, predvidljiva in sladkasto popevkarska, vtis popravi le nekaj tem, recimo MF 2 s cvetoberom slovenskih raperjev od Maribora do Kopra. Tudi ugotavljamo, da pri tej sicer vsečni plošči ne zaznamo kakšnega avtorjevega napredka. Vse je bilo že povedano, resda drugače, a mogoče je to edini način, da sodobni naraščaj sprejme v glavo tudi kaj drugega kot smetje, ki ga vsakodnevno z redkimi izjemami strežejo mediji.

Če povzamemo, je Trkaj pod plehko površino ponudil veliko v premislek. Čeprav v na prvi posluh nezahteven izdelek je bilo vloženo veliko znanja, napora in resnice. Trkaj in sodelavci so se potrudili, a vendar ustvarili le času primerno ploščo, ki naj bi zadovoljila domače plehko povpraševanje, jaz pa je ne bi še enkrat poslušal.

Samo Šalamon European Quartet:
Nano
Goga Musica 2007

Po poslušanju obeh plošč postane hitro jasno, da je pomenil skladateljski podvig za mariborskega mojstra električne kitare izziv.

Samo Šalamon se je lani predstavil z dvema ploščama, ki ju je posnel v zanj doslej neobičajnih zasedbah. Tako je pri italijanski založbi Splasc(H) najprej izšel album njegovega European Quarteta Full Memories, na katerem ga slišimo ob uglednem francoskem tubistu Michelu Godardu ter Italijanoma, akordeonistom Lucianom Biondinijem in bobnarjem Robertom Danijem. Album Nano za novomeško Gogo je v treh četrtinah posnet v enaki zasedbi, le Biondinija je zamenjal saksofonist Julian Arqueles.

Album predstavlja novo poglavje na Šalamonovi glasbeni poti. Kljub temu da se pogosto pojavlja kot skladatelj, se zdi, da je pri obeh projektih še poudaril skladateljsko noto. Nastopa le v kvartetu, v katerem so glede na širše zasedbe izrazne možnosti ožje, morebitne skladateljske vrzeli pa tembolj opazne. Po poslušanju obeh plošč postane hitro jasno, da je pomenil skladateljski podvig za mariborskega mojstra električne kitare izziv. Njegova glasba je precej bolj lebdeča, kot je bila doslej, še bolj raziskovalna je in ujeta v skope okvire. Svobodno se preliva skozi glasbila sodelujočih, njen utrip pa polno zaživi v medigrah in stičiščih. Samo kot vedno doslej ne stoji v ospredju, je zgolj enakovreden ustvarjalec, glasbeniki so sodelavci, ponujajo podporo in se v ugodnih trenutkih razcvetijo. Enako bi veljalo za zgradbo Šalamonove glasbe. Tema se skozi nastavke odbija od glasbenika do glasbenika, vsak jo po svoje obdela in razloži ali zgolj poda naprej. Šele ko glasbeniki najdejo stičišče, jo skupaj nagradijo in zaključijo. Ustvarjalni proces je hkrati iskanje in zaplet. Kot kažejo naslovi skladb, Šalamonova glasba odslikava njegovo življenje in se oplaja v družbi sodelavcev. Obenem gre za zvočno iskanje – harmonika, tuba, s čim nas bo še presenetil?

Samosvoja pot Sama Šalamona se vse bolj odvija v smeri mednarodnih projektov, da so uspešni, slišimo na ploščah in koncertih. Full Memories je lani predstavil v Cankarjevem domu, Nano pa je posnetek predlanskega koncerta v Cankarjevem domu.

Robert Plant – Alison Krauss:
Raising Sand
Rounder 2007

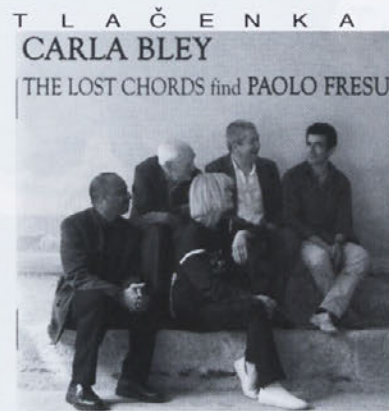
Ne gre le za obujanje tradicije, temveč za sodoben prevod, ki izročilo prekvasi v izviren izraz.

V svetovnem merilu je lani za eno redkih presenečenj sodobne pop glasbe poskrbel čas kljubujoči britanski veteran, pevec ene največjih rock skupin vseh časov Led Zeppelin, Robert Plant. Pa tukaj ne merimo na njegov odlični lanski koncert v Kopru, ne na obuditev skupine Led Zeppelin, Plant je presenetil s povsem novo razsežnostjo.

V duetu z ameriško bluegrass pevko Alison Krauss je v Ameriki posnel ploščo, s katero je povsem zaplul v svet folk in severnoameriške izročilne glasbe, amerikanke. Pri tem seveda ni šlo brez rock osnov, saj album nosi pečat Plantove glasbe in hočeš nočeš skupine Led Zeppelin. Navdušujejo njegova akustika, duhovnost, zlitje slogov in kulturna zvedavost. Plant je vedno težil k večkulturnosti. Očarali so ga Magreb in hkrati blues, rockabilly, folk ter keltska mistika. Z Alison Krauss sta tej zlahtni zlitini dodala še bluegrass, delta blues in zven ameriškega izročila Apalaškega pogorja.

Ob glasbi, ki je nastajala kot izraz medsebojnega spoštovanja, se zdi, da pevca ne le sodelujeta, temveč drug drugemu dvorita. Na nekaj posnetkih se pojavita le sama, pretežno pa nastopata v duetu. Oba sta izvrstna in izkušena vokalista, za glasbeno opremo, ki sledi njuni odličnosti, pa so poskrbela velika imena ameriške glasbe. Tako v produkciji kitarista T Bobe Burnetta slišimo kitarista Marca Ribota, pedal steel kitarista Gregoryja Leisza, kontrabasista Dennisa Croucha itd., ob električni kitari akustična glasbila, banjo, gosli, mandolino, akustično kitaro. Klub temu da se glasbeniki poigravajo z izročilnimi slogi, pa njihov prispevek presega tovrstne izdelke. Ne gre le za obujanje tradicije, temveč za sodoben prevod, ki izročilo prekvasi v izviren izraz. Takih izdelkov ni veliko na trgu, glasbeno zasnovane ploščice lahko primerjamo z zadnjimi ploščami pokojnega Johnnija Casha ali albumi Toma Waitsa.

Krausova in Plant sta za album izbrala več znanih tem, med avtorji pesmi najdemo Toma Waitsa, Genea Clarka, Phila in Dona Everlyja, Townesa Van Zandta idr.

Carla Bley:
The Lost Chords Find Paolo Fresu
Watt Works 2007

Izvrsten primer zlitja mojstrstva in nadarjenosti.

Carla Bley velja v svetu jazza za eno najvidnejših skladateljic, zato je skoraj bogokletno, da je šel njen lanski koncert v Cankarjevem domu tako mimo slovenske javnosti. A vendar je že skoraj sedemdesetletna gospa za seboj pustila sled, namreč svojo zadnjo ploščo, ki jo je posnela z glasbeniki, s katerimi je nastopila. Da bo škoda manjša, je na plošči večina skladb, ki jih je predstavila v Ljubljani.

Album prinašale štiri teme, od teh je uvodna The Banana Quintet razdeljena na šest delov, ki z zgradbo in ob vrhunski izvedbi sodelujočih najbolj zvočno odslikavajo njen asimetrični svet jazza. Carla Bley, sicer pianistka, ima vse niti v lastnih rokah. Vse v njenih skladbah ima svoje vprašanje in odgovore, glasbo vodi od izvira do vrhunca, vmes ravno v pravem času spodbudi domišljijo sodelavcev, ki se razveja v številnih iskanjih in posredovanjih. V osnovi je njena glasba sredinska, napaja se v bopu, vendar je izvorna in iskriča, kar ji daje samosvoje življenje. Ne obnaša se vedno enako, odvisna je od razpoloženja poslušalca, ki bo ob vsakem novičnem poslušanju naletel na nekaj preslišanega. Kljub temu da glasba večinoma deluje umirjeno, pod njeno površino tečejo različni tokovi in vodijo skozi različne pokrajine.

Jasno je, da taka mojstrica sodeluje le z največjimi. Ob njej so sijajni britanski temnopolti saksofonist Andy Sheppard, ameriški virtuoz bas kitare in Carlin dolgoletni sodelavec Steve Swallow, ameriški temnopolti bobnar Billy Drummond, da bo mera polna, je k sodelovanju povabila še verjetno enega trenutno največjih evropskih trobentačev Paola Fresuja, Italijana s Sardinije, katerega prepoznavna ton in tehnika sta se zila z glasbo skladateljice. Fresu, najmlajši član zasedbe, je tudi osrednja figura tega podviga, kar nakažujeta tako naslov kot ovitek albuma.

Zasedba je ustvarila izvrsten primer zlitja mojstrstva in nadarjenosti, da gre ob tem za glasbenico, ki je po obsežni karieri sposobna ustvariti tako kakovostno delo, je vredno globokega spoštovanja.

park extreme

Drva v hosto ...

Teden se ni začel dobro, ne bom tajil. Naš župan je še vedno župan in še vedno iskreno misli, da on dela dobro, le da ekipe nima dobre, kar je morda celo res, ampak lahkokruhnikov z dvema levima rokama mu nisem jaz določil za sodelavce! Največ, kar lahko storim jaz, je, da pridem tem znanim novomeškim garačem pljuniti v dlani ...

A to še ni najhuje, kar me je čakalo v minulem tednu. Enkrat sta ob skoraj polni luni prišla Sik in Suki (no, saj bi lahko napisal tudi Capek in Čipek, a raje uporabljam prava imena), če grem z njima na Gorjance. Po mesečini. In sem šel, kaj sem pa vedel, kako skoraj polna luna vpliva na slovenske mladce. V hrib sta skoraj tekla, kakor nabirata kondicijo, jaz sem pa klel, sopihal in iskal kamenje, ki sem ga metal za njima, da bi ju upečasnili, pa ni pomagalo. Pri Gosposdični, ob prvi čik pavzi (Siki, če mamica ne ve, da kadiš, se ti seveda opravičujem, ker izdajam skrivnost), je na srečo poklicala Vesna, ki jo je tudi trkala skoraj polna luna, da gre z ekipo na Marof peči krompir, kar je bilo dovolj, da smo se obrnili v dolino, namesto da bi sopihali še do Trdinovega vrha, kakor je bilo sprva načrtovano ... Hvala bogu, želel sem si samo domov, utrujen in blaten, a ko Suki nekaj zagradi, je kot pitbull na ekstaziju. Krompir in krompir in krompir, nazadnje smo ga v foliji spekli pri meni na vrtu in se na tem mestu opravičujem vsem Novomeščanom, ki so mislili, da je prvi maj letos prišel zgodaj ali da je kaj zagorelo! Saj jih razumem, ko ob dveh zjutraj v postelji zavohaš dim, tvoja prva misel ni, da nekdo na vrtu peče krompir v foliji ...

Vmes sem imel še prometno nezgodo, ko sem nekemu prijatnemu človeku s svojim tovornjacom med vzvratno vožnjo skoraj sesul skoraj novega clia, kar bi lahko pravzaprav čisto zlahka zamočlal, če bi imel pri sebi evropsko poročilo o nezgodi, ki ga moraš ob takšni priložnosti izpolniti. A ker ga nisem imel, sem moral poklicati par ljudi, preden sem ga dobil in še preden sem se spodaj podpisal in priznal krivdo, me je klicalo že najmanj 22 ljudi. Ja, danes se novice širijo hitro. A nesreča je bila hkrati tudi sreča, ker sem tako vsaj opazil, da mi registracija poteče čez dva dni (kar drugače seveda ne bi!), in se

odpravil na tehničnega, kjer je bilo zabavno, ker so me hoteli preveriti na valjih za mope, a ker ima moj tovornjacek tri kolesa ... Kakor koli, med vožnjo s tehničnega me je zadel sms urednika, da sem že debelo v negativnih odstotkih honorarja, kamor seveda zabredeš tako, da teksta, ki ga pravkar berete, ne oddaš pravočasno. Dobro, majhna, ampak res majhna tolažba je bila le, da je v riti tudi Švent, ki me je ravno dan prej spraševal, kdaj je dead line, pa sem mu suvereno zatrdil, da šele naslednji teden. Ker pa po dežju vedno posije sonce, je poklical še Suki, da se odpravljajo v Kočevski rog v neko brezno. Nisem ga povsem razumel, sem pa z vsemi štirimi pograbil priložnost in naročil, naj počakajo. Doma sem imel le štiri minute časa za pripravo in že smo leteli. Zakaj smo šli v jamo? Klemen, Suki in Sik, znani Novomeški junaki, ki se ne ustrašijo niti tople vode poleti, so se v jamo odpravili že nekaj dni prej, ponoči, jasno, ker podnevi vsak bumber lahko gre. Pa je bilo temno, malce je po medvedih zasmrdelo (Klemen), malce je po prašičih zaropotalo in se niso odmaknili od avta, kaj šele, da bi šli v jamo. Tokrat je bil popravni izpit in odločeni smo bili, da zadevo izpeljemo. Oni zato, da premagajo lastne strahove, jaz sem potreboval članek. V debeli temi in debeli hosti smo parkirali in začeli iz avtomobila zlagati jamarsko opremo: svetilke, vrvi, vponke, čelade, plezalne pasove, gajbico drv ... Hm. »Fantje, drva v hosto vozimo???« »Ja, bomo krompir pekli ...« OK, kar logičen odgovor, ne?! Ker sem bil edini brez nahrbtnika (sem imel za pripravo na odpravo na voljo le par minut!), so mi naložili drva. In smo se odpravili. Res sem upal, da ne bomo nikogar srečali, ker bi mi bilo nerodno, ko sem tako capljal s tisto gajbico suhih bukovih drv, a smo bili na srečo v Kočevskem rogu, kjer lahko ponoči srečaš le medveda. In sem se pomiril – če bi srečali kosmatinca, mi ne bi bilo nerodno zaradi gajbice, bolj bi mi bilo nerodno, ko bi prišel domov s polnimi gatami! Smo prišli do jame in poklicali Robertieza, ki je nekakšen napol gozdar in bi edini vedel, kako do nas, če nas par dni ne bi bilo, potem smo zakurili. Naredili veeelik kup žerjavice, krompir prerežali na pol, noter vstavili kolobar suhe klobase in vse skupaj

zavili v aluminijasto folijo. Po 15 minutah smo imeli pojedino, ki si jo deloholični Američani niti narisati ne morejo! Božansko, res! Polnih želodcev smo sedeli ob ognju, si oblizovali prste, se greli in dimili, malce modrovali, ko je Sik nenadoma posvetil v gozd, začel vpiti, kaj za vruga je to, potem je pokonci skočil še Suki, prav tako panično svetil v temo, potem pa zbežal proč, kot bi ga pregnjalo sto hudičev. Sik se mu je pridružil, v sekundi sta izginila med drevesi. Ursal sem se kot že dolgo ne. Prepričan sem bil, da je najmanj medved. Fantom sem zavpil, naj ne bežijo od ognja, ki sicer res ni bil bogvekaj, a kaj, ko jih že ni bilo več, predvsem Klemen me je presenetil, ki je nabrusil pete, da se je pod njimi kadilo bolj kakor od našega ognja! (Švent je kasneje začudeno pripomnil, da ga še v življenju ni videl teči!) Ustavil se je šele, ko sta se začela Sik in Suki na glas smejeti ... Potem smo še kakšne pol ure modrovali, kdo se je bolj ustrašil in kdo je ravnal bolj prav, potem pa se odpravili v jamo. No, bolj brezno pravzaprav. Samega sebe sem občudoval, kako lahko sem se spuščal po vrvi, na vozlu, ki mi ga je zavezal enaindvajsetletni mulec Klemi. No, to pa je zaupanje, ne?! Smo malo pobrkljali po dnu, se spustili v nekakšen rov, ki nas je kmalu prisilil na vse štiri in se potem še bolj zožil, in smo odnehali. Pogasili ogenj in se spustili v še eno brezno, malce globlje, potem pa se je že oglašil mrz. In Sik, jasno, ki je začel siliti domov. Ja, mlad je še in je mamica jezna, če ga predolgo ni domov ...

strahmenibilobežalsemizsolidarnostiŠini

ŽIVE NAJ VSAK OSEBEK, KI HREPENE
DOČAKAT DOM

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Kulturni šok Ivana Kulija

Profesionalni cirkus na Loki za zmeraj!!!

Profesionalni cirkus bo stal na igriščih na Loki - Občina bo prezaposlila 30 odstotkov kadra - Romska skupnost protestira

»Naj me vrag pocitra, če ga ne bom!« je prejšnji ponedeljek začel novinarsko konferenco minister za turizem Ivo Kuli. In nato vehementno pojasnil, za kaj gre.

»Globoko sem razočaran nad novomeško kulturno produkcijo in ponudbo. Kultura v Novem mestu enostavno ne opravlja svoje funkcije. Ne zadovoljuje okusa preprostega občana, navdahnjenega s pogledom na svoj vinograd in prežetega z rdečo rujno kapljico. Dolenjski človek, kremenit in pokončen, enostavno ne razume, za kaj gre. Torej mu je treba ponuditi nekaj, kar njegova preprosta duša razume. Nekaj urbanega, in to je cirkus.«

Kot gostje se bodo v novomeški cirkus vrnila velika imena novomeške polpretekle zgodovine. Kuli ni želel pojasnjevati podrobnosti, vendar smo iz zanesljivih viru blizu Jasni Kurblijav izvedeli, da bodo med nastopajočimi prav gotov tudi velike zvezde novomeške polpretekle zgodovine: nekdanji prvi menedžer košarkarjev Vlade Sodček - Gavro, nekdanji direktor Krke Knez Miloš, oba

največja novomeška župana Franci Kocina in Boško Don Kova, povezovalka pa bo večna in edina direktorica Mojič.

Je pa Kuli odločno zanikal informacijo, da naj bi umetniški direktor postal sedanjí ravnatelj ATP-ja Matjaž Inerator, »saj je ravno on kriv, in ne inflacija, da novomeška kultura stagnira«. »ATP je preteklost, njegov ravnatelj pa tudi,« je dodal.

Na vprašanje novinarjev, ali bo cirkus profesionalen, se pravi s svojim ansamblom, in če to ne bo predstavljalo prevelikega stroška za že tako in tako preobremenjen občinski proračun, pa je minister za turizem v sebi lastnem slogu odgovoril:

»Sploh ne. Celo dvakrat ne. Prvič. Občina nima sprejetega proračuna, torej nečesa, kar ni, ne more bremeniti nekaj drugega, kar je. Drugič. Vsi vemo, da je občina polna cirkusantskega kadra. Vem celo za nekaj izrazitih cirkuških talentov. Če sem iskren, je teh talentov še preveč. Tako veliko jih je, da jih vseh ne moremo zaposliti niti v občinski

firmi Zarji, pa vsi vemo, kako velika talilnica novomeških talentov je. Da skrajšam, brez dvoma ne bo nobenih težav z visoko usposobljenim cirkuškim kadrom, če pa bi se pokazala potreba, bomo aktivirali tudi že upokojene občinske zvezde. Še več, če bo treba, bova z županom prevzela breme in okrepila akrobatski kader.«

Odločitev ima podporo tudi v najvišjih krogih. Župan Alojz Muha je dejal: »Čeprav me raznorazni svetniki obtožujejo, da ne izpolnujem predvolilnih obljub, z vsakim dnevom dokazujemo nasprotno. S Kulijevim cirkusom bomo izpolnil kar tri obljube naenkrat: 1. Občinski kader se bo zmanjšal za 30 odstotkov. 2. Občinski kader se ne bo povečal za 30 odstotkov. 3. Število zaposlenih na občini ne bo ostalo enako.«

Kuli je o lokaciji cirkusa dejal naslednje: »Igrišča na Loki bodo v redu. Škoda je, da tako super plac brez veze propada in samuje. V pripravi je že projektna dokumentacija, pričakujem, da pojutrišnjem začnemo s postavljanjem osnovne infrastrukture, potrebne za naš cirkus, skratka, tudi po tej strani ne vidim nobenih problemov.«

In kdaj lahko pričakujemo prvo premiero? »Pričakujem, da zelo kmalu. Ansambel ne bo imel veliko dela z uigravanjem. Kot sem že prej povedal, gre za izkušene in visoko usposobljene občinske talente, ki komaj čakajo, da se pokažejo in dokažejo novomeški strokovni in laični javnosti na področju, ki ga najbolje obvladajo, na področju cirkuških umetnostih.« je še povedal Ivo Kuli, minister za turizem Podeželja in Novega mesta, v nekaterih krogih znan tudi kot samo lvč, in nemudoma odbrzel novim pomembnim projektom nasproti.

In še zadnja novica. Nadzorni odbor Krke, druge največje slovenske farmacevtske družbe, je zaradi katastrofalnih prodajnih rezultatov in padca vrednosti delnic odpustil direktorja Jožeta Macolo. Ta pa ne bo dolgo brez dela: kot požiralca ognja ga je v svoj ansambel že sprejel Ivo Kuli.

PARMA VARNOSTNI INŽENIRING
 tel./fax: 07 33 44 220
 mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje
 in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

NOUN 07 33
 reklamna agencija 21 391

ARCH LINEA
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNI list

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO:
 STANOVANJSKE STAVBE
 INDUSTRIJSKE STAVBE
 JAVNE STAVBE
 ŠPORTNI OBJEKTI
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010
 Fax: 07 33 79 011
 Samolepilne etikete • Foto papir

park

RSL PRODUCTION
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja,
 sejmi, letovanja, zimovanja, letalske
 vozovnice za posameznike in skupine!

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520

ROBINSON
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

OŠ Dragotin Kette
 Šegova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 Tajništvo-os.dk@quest.arnes.si

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

ZP MS
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e.mail: dpm.mojca@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
 Društvo prijateljev mladine
 "Mojca" Novo mesto

Robert's elektronika d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

30 let ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

N.Si Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
 Zaupamo v moč dobrega

YURENA
 šola tujih jezikov
 33 72 100 Glavni trg 11, Novo mesto 33 72 102

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO
 ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN
 SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto

3TAV Izbrane informacije d.o.o.

- Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemlec/strežnik)
- Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
- Razvoj internet aplikacij in web gostovanje

Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

KAMNOSEŠTVO
 Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

DRAGAN ŠOBAR s.p.
 Elektroinstalacije
 Ravgovska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

www.park-on.net
 spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

Visio d.o.o.
 Metelkova 7b, Ljubljana

HHRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

Slovenska demokratska stranka SDS
 Mestni odbor
 Novo mesto

REAL, d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2
 8000 NOVO MESTO

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

KNJIGOVEŠTVO
 KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/3325-926
 GSM 041/726-644

GALERIJA GOSPODIČNA
 OKVIRJANJE SLIK
 PRODAJNO RAZSTAVNA GALERIJA
 El. ulica 2, Novo mesto
 tel: fax: 07/30 21 126

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel: 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

SALON MASAJE N ZDRAVJA
 Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

park novomeški regionalni mesečnik

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96

VZAJEMNA Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar Brod 11, 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

dacomm KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Straža 13, 8232 Sentrupert
 Tel: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
 Mobil: 041 427 652

TURISTIČNA AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 14
 Tel.: 07 33 72 740

BELBLED
 Trgovina in servis z računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

ISER POOBLAŠČENI IZPITNI CENTER
 Računalniško izobraževanje, svetovanje in inženiring

TI-MAX d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

PARKETARSTVO
 Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
 Prisojna pot 4, Novo mesto
 Tel. 041 652 747
 parketarstvo.kovacic@siol.net

INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABIN IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLIGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
 Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

grafika novo mesto d.o.o.

Pridružite se nam - do 31.3.2008 prodajalec brez plačila provizije!

STANOVANJA

NOVO MESTO - SLAVKA GRUMA

MOŽNI OGLEDI!

Velikosti: od 49,99 m² do 102,21 m² (1SS - 2,5 SS)
Leto izgradnje: novogradnja, vseljivo do 15.4.2008
Cena: od 91.230,60 do 199.902,75 EUR

ŠENTJERNEJ

Velikosti: od 48,50 m² do 97,90 m² (1SS - 3SS)
Leto izgradnje: novogradnja, vseljivo do 30.11.2008
Cena: od 80.785,45 do 145.539,09 EUR

NOVO MESTO - SEIDLOVA PLOŠČAD

Velikosti: od 50,9 m² do 114,85 m² (1SS - 3SS)
Leto izgradnje: novogradnja, 2007
Cena: od 85.000 do 175.000 EUR

BREŽICE - CENTER

Velikosti: od 64,40 m² do 90,60 m² (1SS do 3SS)
Leto izgradnje: 2007, vseljivo takoj
Cena: od 83.192,96 do 136.022,40 EUR

NOVO MESTO - PODBREZNIK

UGODNO!

Velikosti: od 86,10 m² do 211,85 m² (2 SS, 3 SS)
Leto izgradnje: novogradnja, vseljivo do 15.3.2008
Cena: od 100.935 do 168.038 EUR

NOVO MESTO - KANDIJSKA CESTA

Velikost: 1 sobno, 46,05 m², 2 enoti
Leto izgradnje: 2003
Cena: od 73.680 EUR

MALI SLATNIK

Velikosti: od 39,4 m² do 77,2 m²
Leto izgradnje: novogradnja, 2007
Cena: 1.790,25 EUR/m²

NOVO MESTO - RAGOVSKA ULICA

Velikost: 77 m², trisobno
Leto izgradnje: 1950
Cena: 70.000 EUR

NOVO MESTO - JAKČEVA

Velikost: 70 m², 2,5 sobno
Leto gradnje: 1974, delno adaptirano 2005
Cena: 105.000 EUR

NOVO MESTO - RAGOVSKA

Velikost: 70 m², 2,5 sobno
Leto gradnje: 1974, delno adaptirano 2005
Cena: 105.000 EUR

NOVO MESTO - ŽABJA VAS

Velikost: od 125 m² do 181 m²
Leto izgradnje: novogradnja, 2008
Cena: od 142.000 do 167.000 EUR

MIRNA PEČ

Velikosti: od 221 m² do 418 m²
Leto izgradnje: novogradnja, 2008
Cena: od 158.410 do 190.092 EUR

GORENJA VAS PRI ŠMARJETI

Velikost: 120 m², 2941 m² zemljišča
Leto gradnje: 1920
Cena: 72.000 EUR

BREŽICE - CENTER

Velikost: 240 m², 649 m² zemljišča
Leto gradnje: 1979, adaptirana 1999
Cena: 198.000 EUR

NOVO MESTO - BROD

Velikost: 143,10 m²
Leto izgradnje: novogradnja 2008, na ključ
Cena: od 188.000 do 191.000 EUR

ČRMOŠNJICE

Velikost: 160 m², 320 m² zemljišča, 2 enoti
Leto izgradnje: novogradnja, 2007
Cena: od 147.000 do 158.000 EUR

Vse cene vključujejo DDV!

Informacije in prodaja:

STANDOM NEPREMIČNINE
posredništvo in storitve d.o.o.

Novi trg 11, 8000 Novo mesto

Telefon: 07 33 80 455

Fax: 07 33 80 456

GSM: 051 360 006, 051 616 416, 051 627 550

E-pošta: standom.neprem@siol.net

Splet: www.standom-nepremicnine.si

**Vabljeni v naše nove
poslovne prostore
v pritličju Novega trga!**
(bivša Loterija Slovenije)

SAMOSTOJNE IN VRSTNE HIŠE